www.gazetekadikoy.com.tr

GazeteKadıköy

Yıl: 27 / Sayı: 1318 HAFTALIK BAĞIMSIZ YEREL GAZETE 28 KASIM – 4 ARALIK 2025

Eğitimden kopuş artıyor

» Eğitim Reformu Girişimi'nin hazırladığı rapora göre örgün eğitime erişemeyen çocuk sayısı neredeyse 1,5 milyona ulaştı. Eğitim dışında kalan çocukların çoğu hem öğrenim hem sosyal gelişim fırsatlarını kaybediyor ● Sayfa 8'de

"Yeni sömürü kaynağı MESEM'ler"

» CHP Kadıköy Gençlik Kolları, çocukların eğitim hakkından mahrum bırakılarak ucuz işgücüne dönüştürülmesini protesto etti. Merdivenköy'deki MESEM önünde açıklama yapan grup, Türkiye'de çocukların sistematik bir sömürü düzenine sürüklendiğine dikkat çekti ● Sayfa 8'de

"Dünyanın bütün çiçekleri" öğretmenler için

24 Kasım Öğretmenler Günü Kadıköy'de bir dizi etkinlikle kutlandı. Atatürk Anıtı'na çelenk koyma töreniyle başlayan kutlamalar Kadıköy Belediyesi'nin Bostancı Gösteri Merkezi'nde düzenlediği, Sunay Akın'ın "Dünyanın Bütün Çiçekleri" gösterisiyle sona erdi. Etüt Merkezlerinde çalışan öğretmenleri ziyaret ettikten sonra geceye katılan Kadıköy Belediye Başkanı Mesut Kösedağı öğretmenlere "Kadıköy'ü aydınlatan sizlersiniz" dedi ● Sayfa 2'de

Kadıköy'de çocuğun hakları var!

» Kadıköy Belediyesi'nin bu yıl ikincisini düzenlediği Çocuk Hakları Şenliği'nde buluşan çocuklar, hak kavramını uygulamalı olarak keşfederken kendi çizgi ve öykü romanlarını oluşturdu ● Sayfa 9'da

Çocuk hakları için dernekleştiler

» Çocukların haklarını öğrenmesi, haklarının farkına varıp güçlenmesi için kolektif olarak yola çıkan, iki yıldır da dernek olarak çalışmalarını sürdüren "Her Yer Çocuk", İstanbul temsilciliğini Kadıköy'de açtı ● Sayfa 9'da

Tarih yüreğimize yüktür — ALPER TURGUT 7'DE

İstanbul'un vapurları ve Kadıköy — PINAR ERKAN 16'DA

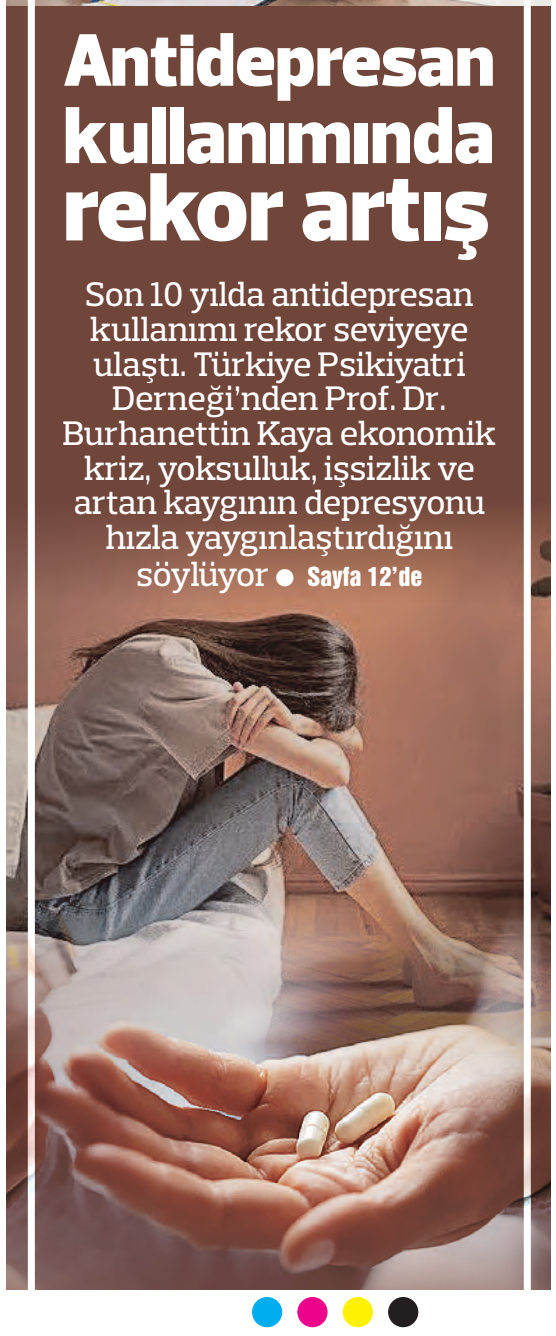
Bir Müzik Rüyası: Çekirdek Sanat Evi — MURAT BEŞER 11'DE

Edebiyat Hayatından Hatırlamalar – 342 — MAHMUT MAKAL 5'TE

Antidepresan kullanımında rekor artış

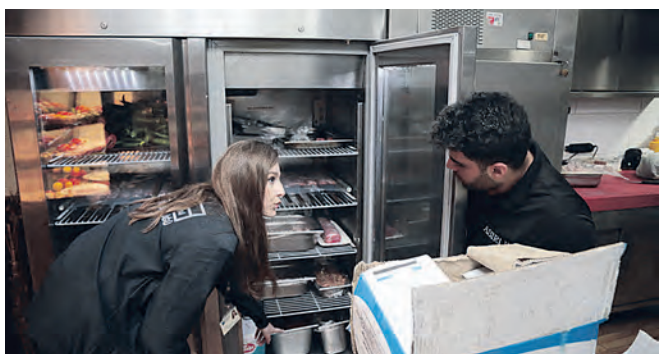
Son 10 yılda antidepresan kullanımı rekor seviyeye ulaştı. Türkiye Psikiyatri Derneği'nden Prof. Dr. Burhanettin Kaya ekonomik kriz, yoksulluk, işsizlik ve artan kaygının depresyonu hızla yaygınlaştırdığını söylüyor ● Sayfa 12'de

Kadıköy Belediyesi'nden işletmelere sıkı kontrol

Son dönemlerde yaşanan zehirlenme haberleri, gıda güvenliği endişelerini artırdı. Kadıköy Belediyesi ekipleri ilçe genelinde hizmet veren işletmelere yönelik denetimlerini sıklaştırdı ● Sayfa 3'te

Potlaç'tan şiddete karşı dayanışma atölyesi

Potlaç Kadın Kooperatifi'nin "25 Kasım Haftası Temalı Tahta Baskı Atölyesi"nde kadınlar, şiddete karşı umudu ve üretimi temsil eden motifleri çanta, tişört ve fularlarına işledi ● Sayfa 10'da

En eski korku filmi Sinematek'te

Kadıköy Belediyesi Sinematek/Sinema Evi, Kurukahveci Mehmet Efendi'nin desteğiyle yürüttüğü restorasyon projesinin üçüncü ayağında Türk sinemasının en eski korku filmi "Drakula İstanbul'da"yı restore etti. Filmin galası 12 Aralık'ta! ● Sayfa 7'de

Kadıköy'de görev yapan öğretmenler ile Kadıköy Belediyesi'nde çalışan eğitimciler, 24 Kasım Öğretmenler Günü'nü Bostancı Gösteri Merkezi'nde gerçekleştirilen Sunay Akın'ın "Dünyanın Bütün Çiçekleri" gösterisiyle kutladı

Öğretmenler Günü Kadıköy'de coşkuyla kutlandı

24 Kasım Öğretmenler Günü, her yıl olduğu gibi bu yıl da Kadıköy'de bir dizi etkinlikle kutlandı. Etkinlikler sabah saatlerinde Kadıköy Atatürk Anıtı önünde düzenlenen törenle başladı. Törene Kadıköy Belediye Başkanı Mesut Kösedağı, İlçe Milli Eğitim Müdürü Tahir Uygur, Kadıköy İlçe Emniyet Müdürü Burak Gürakan, Kadıköy CHP İlçe Başkanı Caner Sarıtaş, öğrenciler ve öğretmenler katıldı.

İlçe Milli Eğitim Müdürü Tahir Uygur, öğrenciler eşliğinde Atatürk Anıtı'na çelenk koydu. Çelenk sunumunun ardından saygı duruşunda bulunuldu ve İstiklal Marşı okundu.

ETÜT MERKEZLERİNE ZİYARET

Çelenk koyma töreninin ardından Kadıköy Belediye Başkanı Mesut Kösedağı ve CHP İlçe Başkanı Caner Sarıtaş, geçmiş dönem belediye başkanlarından Cengiz Özyalçın ve öğretmen eşi Gül Özyalçın'ı evlerinde ziyaret etti.

Başkan Kösedağı daha sonra beraberindeki heyetle birlikte 19 Mayıs ve Kuşdili etüt merkezlerini ziyaret ederek öğretmenlerin Öğretmenler Günü'nü kutladı. Derslere girip öğrencilerle de sohbet eden Kösedağı, "Kadıköylü gençleri nitelikli eğitimle buluşturmamızda bize destek olan tüm öğretmenlerimize emekleri için teşekkür ediyoruz." dedi.

ÖĞRETMENLER SUNAY AKIN'LA BULUŞTU

24 Kasım Öğretmenler Günü'nün akşamında ise Kadıköy Belediyesi öğretmenleri Sunay Akın'ın gösterisiyle buluşturdu. Bostancı Gösteri Merkezi'nde düzenlenen geceye Kadıköy Belediye Başkanı Mesut Kösedağı ve eşi Nihal Kösedağı'nın yanı sıra Kadıköy CHP İlçe Başkanı Caner Sarıtaş, belediye başkan yardımcıları ve meclis üyeleri de katıldı. Etkinlik öncesinde tüm öğretmenlere Sunay Akın'ın "Koyu Mavi Memleket Kumaşı" adlı kitabı hediye edildi.

Kadıköy Belediye Başkanı Mesut Kösedağı, şair ve yazar Sunay Akın'ın gösterisi öncesinde yaptığı konuşmada şunları söyledi: "Bugün 24 Kasım Öğretmenler Günü. Bu gün, sadece bir mesleğin değil; bir yaşam biçiminin, bir adanmışlığın, bir inancın günü. Ama ben bugün size bir kutlama konuşması yapmaktan fazlasını yapmak istiyorum. Bu ülkenin bir evladı, bu kentin bir yurttaşı, bir baba ve bir belediye başkanı olarak sizlere teşekkür etmek istiyorum. Çünkü siz olmasaydınız, hiçbirimiz olmazdık. Var olun, eksik olmayın. Biliyoruz ki bir öğretmen sadece ders anlatmaz; çocuğun ilk hayal ortağıdır. Bir öğretmen, yalnızca beyne değil kalbe de dokunur; bir çocuğun geleceğe olan inancını, özgüvenini, karakterini inşa eder. Öğretmenlik, çoğu zaman görünmeyen bir emeğin adıdır. Bugün bir doktorun şifa dağıtan elinde, bir mühendisin inşa ettiği köprüde, bir sanatçının notasında, bir yazarın satırlarında, bir belediye başkanının cümlelerinde hep sizin iziniz var."

"KADIKÖY'Ü AYDINLATAN SİZLERSİNİZ"

Başkan Kösedağı konuşmasına şöyle devam etti: "Kadıköy, sadece İstanbul'un değil, Türkiye'nin en aydınlık ilçelerinden biri. Çünkü burada öğretmen olmak, yalnızca bir meslek değil; bir yaşam biçimidir. Bu ilçede görev yapan her öğretmen, sadece okulların değil, bu mahallenin ve toplumun da yol göstericisidir. Kadıköy Belediyesi olarak, her zaman olduğu gibi bugünden sonra da öğretmenlerimizin yanında olmaya devam edeceğiz. Çünkü biliyoruz ki bir kent ancak öğretmenlerine verdiği değer kadar güçlüdür."

Başkan Kösedağı sözlerini şöyle tamamladı: "Unutmayalım ki bu toprakların en büyük öğretmeni hala Gazi Mustafa Kemal Atatürk'tür. O, öğretmenlere 'Yeni nesil sizin eseriniz olacaktır' diyerek bu ulusun en büyük sorumluluğunu sizlere emanet etti. Ve görüyoruz ki siz bu emaneti taşıyorsunuz. Karşımıza çıkan her aydınlık genç, her bilinçli yurttaş, sizin eserinizdir. Kadıköy'de eğitimin daha iyi koşullarda olması, öğretmenlerimizin sosyal ve kültürel yaşamda daha fazla yer bulabilmesi için sizlerle birlikte çalışmayı sürdüreceğiz. Belediyemizin kapıları her zaman sizlere açık olacak. Çünkü sizler bu kentin geleceğini aydınlatan ışıklarsınız ve biz o ışığı her zaman onurlandıracağız."

Başkan Kösedağı konuşmasının ardından, öğretmen olan eşi Nihal Kösedağı'nın da Öğretmenler Günü'nü kutlayarak kendisine çiçek takdim etti.

Etkinlik, Sunay Akın'ın kendine özgü anlatımıyla aktardığı hikâyelerin öğretmenlerle buluştuğu unutulmaz bir geceye dönüştü.

Kozyatağı sakinleri AĞAÇLAR İÇİN NÖBETTE

Kozyatağı'ndaki Çınaraltı Yeşil Alanı'nı kiralayan firmanın alandaki ağaçlara zarar vermesini protesto eden mahalle sakinleri ağaçları korumak için nöbet başlattı

● Seyhan KALKAN VAYİÇ

Kozyatağı Mahallesi sakinleri, Mehmet Çavuş Camii yanında yer alan İstanbul Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne ait Çınaraltı Yeşil Alanı'nı kiralayan ticari firmanın alanda bulunan ağaçları başka yere taşıma adı altında ağaçlara zarar vermesine tepki gösterdi. "Bizler bu mahallenin sakinleri olarak buradayız. Çınarıma dokunma! Toplumsal belleğimizi yok etme!" diyerek ağaçların kesilmesini protesto eden mahalle sakinleri, 23 Kasım Pazar günü basın açıklaması ve yürüyüş düzenledi.

Mahalle sakinleri adına açıklamayı okuyan Keriman Nalbant, "Mahallemizin kalbi olan Çınaraltı Yeşil Alanı'ndaki ağaçlar hiçbir katılımcı süreç işletilmeden, halk görüşü alınmadan başka yere taşıma bahanesiyle yok edilmeye, kesilmeye başlanmıştır. Kesilen ağaçlar da onarılamayacak şekilde zarar görmüştür. Burası mahallenin az sayıda yeşil alanlarından birisi iken şimdi yok edilmeye çalışılıyor. Ayrıca burası yalnızca bir yeşil alan değil tarihsel belleğimizin, toplumsal hafızamızın ve mahalle kültürümüzün simgesidir. Kuşların, sokak hayvanlarının ve diğer canlı türlerinin yaşam alanıdır. Çınaraltı, korunması gereken tarihi-anıtsal bir ekosistemdir. Bugün karşı karşıya kaldığımız müdahale şeffaf değildir ve halktan gizlenmiştir. Yalnızca ticari çıkarı önceleyen bir anlayışla hazırlanmıştır." dedi.

"KAMU YARARINA AYKIRIDIR"

"Bu projeyi derhal durdurun" diyen Nalbant, şöyle devam etti: "Halkın görüşü alınmadan, ekolojik ve kültürel değerler korunmadan atılan her adım hukuka, kamu yararına ve şehir planlama ilkelerine aykırıdır. Biz mahalle halkı olarak tüketim odaklı bir ticari proje değil, çocukların oyun oynayabildiği, yaşlıların nefes alabildiği, toplumun buluşabildiği kamusal bir sosyal alan istiyoruz. Biz kentin içinde boğuluyoruz. Daha fazla beton istemiyoruz. Yeşil alanlarımızın her birini savunuyoruz."

AĞAÇLAR İÇİN NÖBET BAŞLADI

Mahalle sakinleri, açıklama ve yürüyüşün ardından Çınaraltı Yeşil Alanı'nın önünde "Projeyi iptal et, ağaçlara dokunma" nöbeti başlattı. Alan önünde nöbet tutan mahalle sakinlerinden Mustafa Necati Er, "Kozyatağı'nda yeşil kalmış nadir alanlardan. Burada ağaç katliamı yapıldı. Bundan sonra da olabilir. Olmaması için mücadele edeceğiz. Burada nöbet tutacağız." dedi. Canan Tamyürek de "Duyduğumdan beri buradayım. Sonuç alana kadar buradayız.

Kozyatağı Mahalle Muhtarı Pelin Şen de şunları söyledi: "Ağaçlar uygunsuz taşıma yapıldığı için zarar gördü. Mahalle sakinleri tarafından nöbet başlatıldı. Ağaçların hayatta kalmasını istiyoruz. Mahalle sakinlerinin ihbarı üzerine Kadıköy Belediyesi'nden zabıta ekipleri gelip kesimi durdurdu. Yeşilimizi korumak istiyoruz."

Göztepe Mahallesi'nde yaşayan afet gönüllüleri, Özgürlük Parkı'nda stant açarak "Afet Gönüllüsü" olun çağrısında bulundu

"Ana gündem maddemiz deprem"

● Seyhan KALKAN VAYİÇ

Kadıköy Belediyesi, İzmir'de 30 Ekim 2020 yılında meydana gelen deprem sonrasında "Kadıköy Afet Gönüllüsü" projesini hayata geçirdi. Mahallelerde eğitimli ve örgütlü çalışma ekipleri oluşturmayı, risk ve kapasite tespit çalışmaları gerçekleştirmeyi amaçlayan proje kapsamında çalışmalar sürüyor. Göztepe Mahallesi de "Afet Gönüllüsü" projesi kapsamında çalışmalarına devam ediyor. Göztepe Mahalle Muhtarı Ceren Sille ve afet gönüllüsü olan mahalle sakinleri, 22 Kasım Cumartesi günü Özgürlük Parkı'nda stant açarak mahalle sakinlerine "Afet Gönüllüsü" olma çağrısında bulundu.

Depremin hayatımızın bir gerçeği olduğunu söyleyen muhtar Ceren Sille, "O yüzden mahallemizdeki tüm komşularımızın afet gönüllüsü olmasını istiyoruz. Her meslek dalındaki komşumuza ulaşmak istiyoruz. Ana gündem maddemiz deprem. Bu gündemi sürekli canlı tutmaya çalışıyoruz. BAK Kadıköy'den ilk yardım, enkaz, psikolojik ilk yardım gibi eğitimler alıyoruz. Bu eğitimler zenginleşiyor ve çoğalıyor. Bu eğitimleri ne kadar çok kişi alırsa bilinçleniriz. Deprem tatbikatları yapıyoruz. Eksiklerimizi görüyoruz. Bu eksikleri tamamlamaya çalışıyoruz." ifadelerini kullandı.

Bir sene önce afet gönüllüsü olan Aylin Ecer, "Kendimiz, ailemiz ve komşularımız için afet gönüllüsü olmalıyız. Eşim de afet gönüllüsü. Komşularımızı da yapmak için çalışıyoruz." dedi. Tarkan Bülent Güngör de şunları söyledi: "Deprem ülkesiyiz. Beklenen bir deprem var. Ailemize ve komşularımıza yardım hayati önem taşıyor."

"AFETE HAZIRLIKTA ENGELLİLERİ UNUTMA"

Kadıköy Belediyesi ile TMMOB Jeofizik Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi, 2 Aralık Salı günü Kadıköy Evlendirme Dairesi'nde "Afete Hazırlıkta Engellileri Unutma-12!" adlı panel gerçekleştirecek. 10.00 ile 12.00 saatleri arasında olacak panelin açılış konuşmalarını Kadıköy Kaymakamı Muhittin Pamuk, Kadıköy Belediye Başkanı Mesut Kösedağı, İstanbul AFAD İl Müdürü Haluk Özener yapacak.

Konu başlığı altında bilgi paylaşımında bulunacak panelistler ise şunlar: Jeofizik Yüksek Mühendisi B.Baran Koruklu, Kocaeli Üniversitesi Jeofizik Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Bülent Oruç, BAK Kadıköy ekip lideri Hakan Özdemir, İstanbul Medeniyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Göztepe Şehir Hastanesi Fizik Tedavi Rehabilitasyon Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Belgin Erhan, Tohum Otizm Vakfı Eğitim AR-GE ve Proje Direktörü Dr. Nursinem Şirin, Nef Vakfı Sosyal Hizmetler ve Afet Kriz Direktörü Ercüment Arabacı ile İstanbul AFAD Eğitmeni ve İl Gönüllü Koordinatörü Ronahi Saylan.

Kadıköy'de denetimler sıklaştırıldı

Kadıköy Belediyesi Veteriner İşleri Müdürlüğü ile Zabıta Müdürlüğü, son günlerde yaşanan zehirlenme haberleri doğrultusunda denetimlerini sıklaştırdı

● **Hülya ARSLAN**

Ülke genelinde son dönemde yaşanan zehirlenme haberleri, yerel yönetimleri harekete geçirdi. Ölümle sonuçlanan bu zehirlenmeler, gıda güvenliği konusundaki endişeleri yeniden gündeme taşırken, belediyelerin de denetim faaliyetlerine ağırlık vermesine neden oldu. Bu kapsamda Kadıköy Belediyesi de Veteriner İşleri Müdürlüğü ve Zabıta Müdürlüğü ekipleriyle birlikte ilçe sınırları içerisinde gıda üretimi, satışı ve depolaması yapan işletmelere yönelik kontrollerini yoğunlaştırdı. Yapılan denetimlerde işletmelerin asgari teknik ve hijyenik şartları sağlaması amaçlanıyor.

DENETİMLER ARTIRILDI

Denetimlerin amacının işletmeleri cezalandırmak değil, olası riskleri en aza indirerek halk sağlığını güvence altına almak olduğunu belirten Veteriner İşleri Müdürlüğü'nde görevli Yüksek Gıda Mühendisi B. Sema Birinci yaptıkları çalışmalarla ilgili bilgi verdi: "Kadıköy ilçe sınırları içerisinde belediyemiz tarafından iş yeri açma ve çalışma ruhsatı verilen gıda üretimi satışı ve depolamasını yapan işyerlerinin asgari teknik ve hijyenik şartları sağlaması açısından denetimleri yapıyoruz. Zabıta Müdürlüğü personeliyle koordineli çalışıyoruz. Denetim sırasında belirlenen eksiklerin giderilmesi için iş yerlerine süre veriyoruz. Süre sonunda iş yerine giderek tekrar kontrolünü sağlıyoruz. Gıda güvenliği ve halk sağlığı açısından üretim faaliyetine uygun olmayan iş yerlerine Zabıta Müdürlüğü memurları tarafından belediyemiz emir ve yasakları uygulama yönetmeliğine göre tespit tutanağı düzenleniyor."

Birinci, denetimlerin yalnızca bir kontrol mekanizması değil, işletmelerin eksiklerini gidermesi için bir süreç olduğunun da altını çizdi. Böylece yapılan denetimler sonrasında Kadıköylülerin ve turistlerin güvenliği sağlanırken, esnafın da mağduriyet yaşamasının önüne geçilecek.

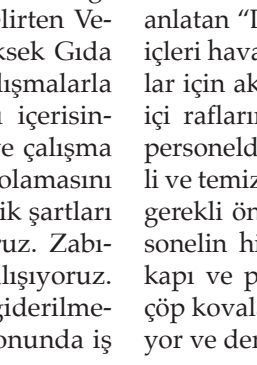
HER AYRINTI TEK TEK İNCELENİYOR

Yapılan denetimlerde işletmelerdeki en küçük detaylara dahi dikkat ediliyor. Hijyen koşullarından depolama alanlarına kadar pek çok kıstas değerlendiriliyor. Denetimin amacının, olası zehirlenme risklerinin tamamen ortadan kaldırılması olduğunu anlatan "Denetimlerde mutfak, duvar, zemin, dolap içleri havalandırma temizliğine, temizlik ve bulaşıklar için akar sıcak su olup olmadığına, soğuk dolap içi rafların ve saklama koşullarının uygunluğuna, personelde önlük, üniforma, eldiven, bonenin yeterli ve temiz olup olmadığına, haşere aktivitesine karşı gerekli önlemlerin alınıp alınmadığına, çalışan personelin hijyen sertifikasının olup olmadığına, açık kapı ve pencerelerde tel sineklik olup olmadığına, çöp kovalarının pedallı olup olmadığına kadar bakıyor ve denetliyoruz." dedi.

Gıda güvenliği alarm veriyor

Gıda Mühendisleri Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Fatih Efe, artan gıda zehirlenmeleri ve Böcek ailesinin yaşamını yitirdiği olay sonrası tüketicilere uyarılarda bulundu. Efe, özellikle toplu yemek üretiminde ticari kaygıların daha büyük tehlikeler yarattığını söyledi

● **Simge KANSU**

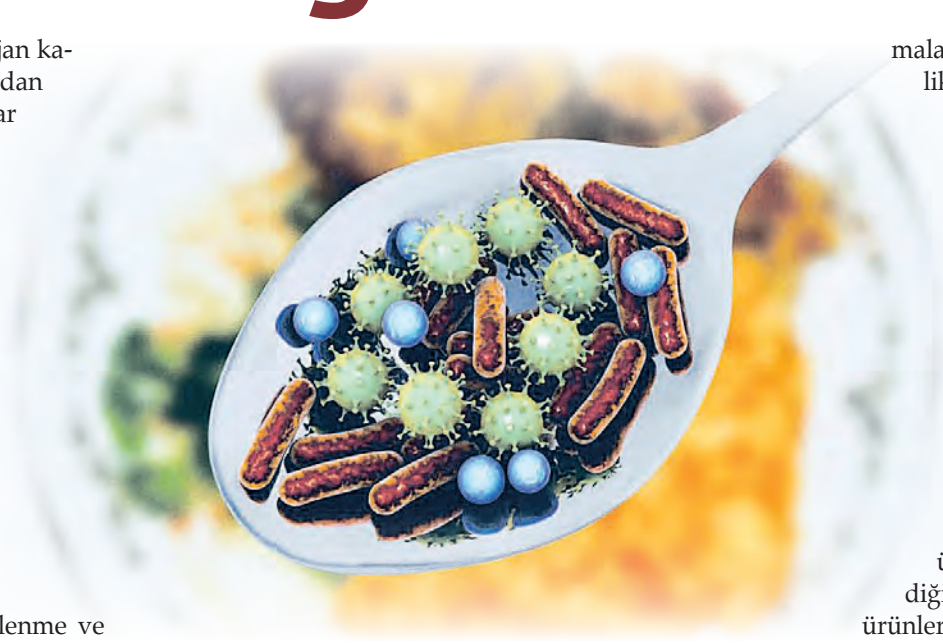

Türkiye'de son dönemde yaşanan gıda zehirlenmesi vakaları toplumda ciddi bir endişe yaratırken, İstanbul'da konakladıkları otelde kimyasal zehirlenme şüphesi sonucu hayatını kaybeden Böcek ailesi bu kaygıları daha da derinleştirdi. Ailenin mide bulantısı ve kusma şikayetleriyle hastaneye başvurmasının ardından kısa süre içinde iki çocuğun, daha sonra annenin ve son olarak babanın yaşamını yitirmesi, gıda ve kimyasal güvenliği konusundaki tartışmaları ülke gündeminin ilk sırasına taşıdı.

Kadıköy'de yaşayan Erasmus öğrencisi Marlene Petersen da geçen yıl, oturduğu evin alt katındaki tahtakurusu ilaçlamasının ardından zehirlenerek hayatını kaybetmişti. Biz de hem artan zehirlenme vakalarını hem de gıda sektöründeki riskleri Gıda Mühendisleri Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Fatih Efe ile görüştük. Efe, Türkiye'de gıda konusunda denetimlerin etkin olmadığını, denetim ekiplerinin ve gıda mühendislerinin istihdamının artırılması gerektiğini ifade etti.

"KİMYASAL ZEHİRLENMELER TEHLİKELİ"

Efe, artan gıda zehirlenmeleriyle ilgili yaptığı açıklamada kimyasal ve biyolojik tehlikelerin birbirinden farklı şekilde değerlendirilmesi gerektiğini belirterek, "Zehirlenme vakalarını kimyasal veya biyolojik olarak iki şekilde ele almak gerekir. Kimyasal zehirlenmeler dozajına göre çok tehlikeli olup hızlı semptomlar verirken, biyolojik zehirlenmeler kuluçka süresine bağlı olarak daha uzun vadede tehlikeli ya da daha hafif sonuçlara yol açabilir." dedi. Kimyasal tehlikelere ağır metallerden temizlikte kullanılan deterjan kalıntılarına, tarımsal ilaç bulaşıklarından mikroorganizma toksinlerine kadar geniş bir yelpazenin örnek verilebileceğini söyleyen Efe, biyolojik tehlikelerin ise genellikle bakteriler, virüsler, maya ve küflerden kaynaklandığını ifade etti. Son günlerde gündeme gelen Böcek ailesiyle ilgili vakada ilk bulguların kimyasal kaynaklı olduğunu tespit ettiklerini de vurguladı.

"DENETİMLER ETKİN DEĞİL"

Gıdalardaki zehirlenme ve hilelerin önüne geçebilmek için denetimlerin artırılmasının şart olduğunu belirten Efe, "Denetimlerin sayısı kadar etkinliği de artırılmalıdır. Bunun için denetim ekiplerinin, özellikle de gıda mühendislerinin istihdamının artırılması elzemdir. Aksi halde bu denetimlerin etkin bir şekilde yapılabilmesi olanaksızdır. Basit bir matematiksel hesap bile bunu gösteriyor." dedi. Türkiye'de kayıtlı veya onaylı yaklaşık 730 bin gıda işletmesi bulunduğunu, buna karşılık yalnızca bin 750 denetim ekibinin görev yaptığını belirten Efe, "730 bin işletmeyi bin 750 ekibe böldüğümüzde bir ekibe yaklaşık 411 işletme düşüyor. Yılda 240 iş günü olduğunu düşünürsek bir ekibin günde iki denetim yapması gerekir. Ancak bir günde iki işletmenin etkin şekilde denetlenmesi mümkün değildir. Ülkemizde denetimler etkin olmamakla beraber aynı zamanda yetersizdir." şeklinde konuştu.

"SİNSİCE TEHLİKE OLUŞTURABİLİR"

Besin değerine bağlı riskler konusunda da önemli uyarılar yapan Efe, "Kaliteli proteinli, yüksek besin değerli ve su oranı yüksek gıdalar mikroorganizmaların uğraması için çok elverişlidir. Bir ürün insan için ne kadar besleyiciyse mikroorganizmalar için de o kadar uygundur. Özellikle tavuk ürünleri, sokak lezzetleri ve sütlü ürünler büyük risk taşır. Salmonella, brusella, coliform grubu bakteriler, bacillus ve listeria gibi mikroorganizmalar gıda bozulmalarında en yaygın ve tehlikeli etkenlerdir. Üstelik bazı gıdalar, renk, tat veya koku değişimlerini göstermeden de zehirleyebilir; yani tamamen normal görünen bir gıda sinsice tehlike oluşturabilir." dedi. Efe, seyyar satıcılardan alınan midye, kokoreç, kumpir, mantar ve ciğer gibi ürünlerin özellikle dikkat gerektirdiğini, aynı zamanda ambalajı kalitesiz ürünlerin daha büyük risk taşıdığını ekledi.

Toplu yemek üretiminde ticari kaygıların daha büyük tehlikeler yarattığını vurgulayan Efe, "Ucuz ve kokmaya yakın ürünlerin kullanılması, sıcak-soğuk zincirin korunamaması nedeniyle bozulma riski artıyor. Kilolarca ürünün çözdürme ve dondurma işlemleri uygun yapılmazsa merkezi sıcaklık veya soğukluğu doğru ayarlanamaz ve mikroorganizma hızla çoğalır." dedi.

Efe, tüketicilerin kendilerini korumak için Tarım Bakanlığı'nın ifşa listesini düzenli şekilde takip etmesi gerektiğini belirterek, "Aldıkları ürünleri bu listeden kontrol etmelidirler. Şüpheli bir durumda da Alo 174 hattına derhal bildirim yapılmalıdırlar" uyarısında bulundu.

Yazarak çocukluk hayalini gerçek kıldı

İlk kitabı Aşklar ve Hayaletler ile dikkat çeken Ayşe Burçak, sıradan insanların hikâyelerini yalın bir dille yazmayı seçerken "Yazar olmak çocukluk hayalimdi" diyor

● **Deniz Şimal TAŞAN**

İlk öykü kitabı 'Aşklar ve Hayaletler' İletişim Yayınları'ndan çıkan Ayşe Burçak, aslında İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi mezunu. Varlık Yayınları'nın düzenlediği Yaşar Nabi Nayır Ödülleri'nde yazdıkları 'dikkate değer' görülüp ikinci olan Burçak'ın kitabı temmuz ayında yayımlandı ve ekim ayında ikinci baskısını yaptı. Biz de Ayşe Burçak ile bir araya gelerek merak ettiklerimizi sorduk.

● Hukuk okumuşsunuz. Yazarlığa geçiş nasıl gelişti?

Belki komik gelecek ama çocukluğumdan beri içimde "Yazacağım, hemen basılacak ve ben yazar olacağım" gibi bir inanç vardı. Orhan Pamuk ilk kitabını 21 yaşında yazmış, ben de kendim için öyle düşünüyordum. Ama seneler geçti ve yazmadım.

Üniversiteden mezun olduktan sonra avukatlığa başladım fakat mesleği sevmediğimi fark ettim. Bu yüzden direkt avukatlıktan yazarlığa geçtim gibi bir durum olmadı. Çünkü avukatlık yapmıyorum, kitap çıkmadan önce de yapmıyordum. Yani kitap yazmak, çocukluk hayalimi gerçek kılmak gibi bir şeydi benim için. Kitap yazıp, yazar olmak istediğim tek şeydi. Ama Türkiye'de yaşıyoruz ve karnımızı doyurmak için yapmamız gereken işler var.

"30 YAŞIMA SADECE ALTI AY KALMIŞTI"

● Yaşar Nabi Nayır Ödülleri'nde yazdıklarınız 'dikkate değer' bulunmuş, bu süreç nasıl ilerledi?

Aklımda olan bir şey değildi; böyle bir ödül verildiğini bile bilmiyordum. Varlık Yayınları'nın düzenlediği yarışmaya, 30 yaş altı ve daha önce kitabı basılmamış yazar adayları, basıma hazır bir öykü dosyasıyla başvuruyor. Tesadüfen gördüm. 30 yaşına basmama sadece altı ay kalmıştı. O sırada elimde altı–yedi öykü vardı, kitap dosyasına çevirebilmem için birkaç tane daha öykü yazmam gerekiyordu. "Bakalım ne olacak" diyerek oturdum ve yazmaya başladım; bu süreçte bir kitap dosyası nasıl hazırlanır onu da bilmiyordum.

Doğrusunu söylemek gerekirse ödüllerden herhangi bir sonuç beklemiyordum ama ikinci oldum. Birinci olsaydım Varlık Yayınları kitabımı basacaktı. Bu dereceyi alınca dosyanın hem iyi hem de yayınlanmaya hazır olduğunu düşünerek yayınevine götürmeye karar verdim. Üzerine biraz daha çalıştım; yeni öyküler ekledim, eskileri düzenledim. Birkaç ay sonra dosyamı İletişim Yayınları'na gönderdim ve kabul alınca çok sevindim.

● "Aşklar ve Hayaletler" ilk kitabınız ve şimdiden üçüncü baskıya gidiyor. Bu nasıl bir his? Böyle bir başarıyı hayal etmiş miydiniz?

Kitap basılana kadar böyle bir hayal kurmamıştım; o dönemde bir yazarın tek düşündüğü şey "Kitabımı basacaklar mı?" oluyor. Kitap çıktıktan sonra ancak sürecin devamını düşünmeye başlıyorsunuz. Kaç baskı olur, ikinci baskı ne zaman gelir gibi konular hakkında hiçbir fikriniz olmuyor. Tabii ki iyi bir şey yazdığımı düşünüyordum, ama Türkiye'de yeni bir yazarın kitabının hızlı baskılar yapması çok sık rastlanan bir durum değil. Bu kitap için aslında ileride yazacağım şeylerin yolunu açar diye düşünüyordum.

● Karakterler nasıl ortaya çıktı? Çünkü romandaki karakterlere baktığımızda, çevremizde gördüğümüz, tanıdığımız ya da duyduğumuz insanlara benzediklerini fark ediyoruz. Bu karakterler tanıdığınız kişilerden mi ilham aldı?

Aslında hepsinin bir karışımı diyebilirim. "Bu kişiyi tanıdım ve yazdım" diyebileceğim kimse yok ama kendi tecrübelerim, arkadaşlarımdan duyduklarım, bir kafede kulağıma çalınan bir cümle… Bunların hepsi birleşip yazım sürecinde taşlar yerine oturuyor. O zaman "Bu karakter böyle davranır, böyle konuşur" diye netleşiyor.

Aşklar ve Hayaletler özelinde konuşursak, benden çok az şey var. Ama bana en benzeyen karakteri düşünecek olursam, 'Evdeki Yabancı' öyküsündeki kadını söyleyebilirim. Onun yaşadığı kadar yoğun bir çöküş, depresyon ya da intihar düşüncesi deneyimlemedim, ama olaylara yaklaşımı açısından kendime benzetebilirim.

BASİT İNSANLARIN HİKÂYELERİNİ YAZMAK

● Aşklar ve Hayaletler 12 öyküden oluşuyor ve okuması oldukça akıcı. Yazarken nelere dikkat ediyorsunuz?

Bu yorumu çok sık duyuyorum ve seviniyorum. Üslup üzerine çok kafa yoran biri değilim ama kafa yorduğum tek şey de bu diyebilirim. Kendimi Amerikan tarzı öykücülüğe yakın hissediyorum; basit bir dille, basit insanların hikâyelerini anlatmak istiyorum ve böyle şeyler okumak istiyorum. Ben de yazarken sadece buna özen gösterdim büyük şeyler anlatmak için büyük cümleler kurmaya gerek olduğunu düşünmüyorum. Hakiki şeyleri hakiki şekilde anlatmak istiyorum.

● Kitaptaki öykülerin sonu yok, neden okuyucuya bırakıyorsunuz?

Yazdığım hikayelerde büyük bir olayı anlatmıyorum, çoğunlukla karakterin bir gününü anlatıyorum. O gün bittiği zaman öykü de bitiyor ve çoğunlukla bir sonuca bağlanmıyor. Çünkü hayatımızdaki olaylar da bir günde sonuca bağlanmaz, uzun bir sürece yayılır. Bence bir şeye "bu da böyle oldu" demek öykünün gücünü öldüren bir şey. Bunun yerine okuyucuya "ee şimdi ne oldu" dedirtmek, hayalet gibi akılda dönüyor ve kendi hayal gücüne sığınıyor. Bir metin okura biraz sorumluluk verirse daha güzel oluyor. Yazarın her şeyi anlatmasına gerek yok. Okur zaten çok zeki, kendisi ne olduğunu anlayabilir.

"Doğaya Sahip Çıkan Karikatürler" Kadıköy'de

Kadıköy Belediyesi ve Çöpüne Sahip Çık Vakfı işbirliğiyle düzenlenen "Doğaya Sahip Çıkan Karikatürler Sergisi", Karikatür Evi'nde sanatseverlerle buluşuyor

● **Hülya ARSLAN**

Kadıköy Belediyesi Karikatür Evi, Çöpüne Sahip Çık Vakfı ile birlikte çevre bilincini artırmayı amaçlayan yeni bir sergiye ev sahipliği yapıyor. Sergi, çöpün sadece günlük yaşamın bir ürünü olmadığını gösteriyor ve aynı zamanda doğayı, şehirleri ve geleceği doğrudan etkileyen büyük bir sorun olduğuna dikkat çekiyor. 22 Kasım–28 Aralık tarihleri arasında gezilebilecek sergide, Türkiye'nin önde gelen karikatür sanatçılarından Ahmet Pekmezci'nin 41 eseri yer alıyor. Sergide karikatürler, geri dönüşüm ve sürdürülebilir tüketim alışkanlıklarını anlatıyor.

"7'DEN 70'E DÖNÜŞÜM FARKINDALIĞI"

Çevre sorunlarına dikkat çekmek için çok yönlü çalışmalar yürüttüklerini anlatan Çöpüne Sahip Çık Vakfı Genel Müdürü Emrah Bilge, "2015'te kurulan bir vakıfız. Amacımız sürdürülebilir tüketimi teşvik etmek ve atığı azaltmak. Bunun için eğitim projeleri, saha etkinlikleri ve sergiler düzenliyoruz. Milli Eğitim Bakanlığı ile protokolümüz var.

İlkokul öğrencilerine yönelik projelerimiz devam ediyor, ayrıca toplumun tüm yaş gruplarına çevre farkındalığı kazandırmayı hedefliyoruz. Ahmet Pekmezci'nin 41 karikatüründen oluşan bu sergide doğa, atık ve geri dönüşüm teması öne çıkıyor. Karikatürler, insanların bireysel davranışlarının doğa üzerindeki etkisini görmesini sağlıyor ve toplumsal farkındalık yaratıyor." dedi.

"ÇİZDİKÇE DAHA İYİ FARK EDİYORSUNUZ"

Karikatürist Ahmet Pekmezci ise sergiye dair şunları söyledi: "Yaklaşık dört yıldır vakıf için karikatür çiziyorum. Çizmeye başladıkça farkındalığım arttı. Günlük hayatta çoğu zaman göz ardı ettiğimiz çevresel sorunlar, çizim sürecinde daha net görünür hâle geliyor. Her bir karikatür, hem kendi farkındalığımı hem de izleyicilerin farkındalığını artırıyor. Sergiden sonra insanların 'Hiç böyle düşünmemiştik' ya da 'Bunu fark etmemiştik' demeleri çok hoşuma gidiyor. Karikatürler, insanların sorunları sadece görmesini değil, üzerine düşünmesini ve sorgulamasını da sağlıyor. Bu açıdan sergiler, farkındalık yaratmanın çok etkili bir yolu."

"İNSANLARI DÜŞÜNMEYE TEŞVİK EDİYOR"

Sergiyi gezenlerle de görüştük. Didem Özdinç sergiye dair, "Çok düşündürücü ve çarpıcı buldum." diyerek şöyle devam etti: "Günlük hayatta önemsemediğimiz çöplerin dünya için ne kadar büyük bir sorun olduğunu görmek beni etkiledi. Özellikle geri dönüşüm şemsiyesiyle diğer çöplerden kendini kurtaran figürlü bir eser vardı; geleceğe ancak geri dönüşümle ilerleyebileceğimizi çok iyi anlatıyordu. Sergi çocuklar ve yetişkinler için farkındalık yaratacak güçlü bir mesaj taşıyor."

Serginin farkındalık boyutuna dikkat çeken Meryem Taşçı ise, "Çöpünü sokağa atan ve yeşil bir çevre hayal eden insanlar var. Sergi, doğaya verdiğimiz zararı daha net gösteriyor ve insanları düşünmeye teşvik ediyor. Çevremizi ne kadar temiz tutuyoruz, çevremizdeki insanlara bu bilinci aşılıyor muyuz? gibi soruları sorduruyor. İnsanların gelip görmesini çok isterim, özellikle geri dönüşümün ne kadar önemli olduğunu kavramaları açısından çok değerli." dedi.

EDEBİYAT HAYATINDAN HATIRLAMALAR – 342

Usta yazar ve şairlerin eserlerinden küçük alıntılara yer verdiğimiz "Edebiyat Hayatından Hatırlamalar" köşesi bu hafta Mahmut Makal ile devam ediyor.

Hazırlayan: Leyla ALP

MAHMUT MAKAL
(1 OCAK 1930–10 AĞUSTOS 2018)

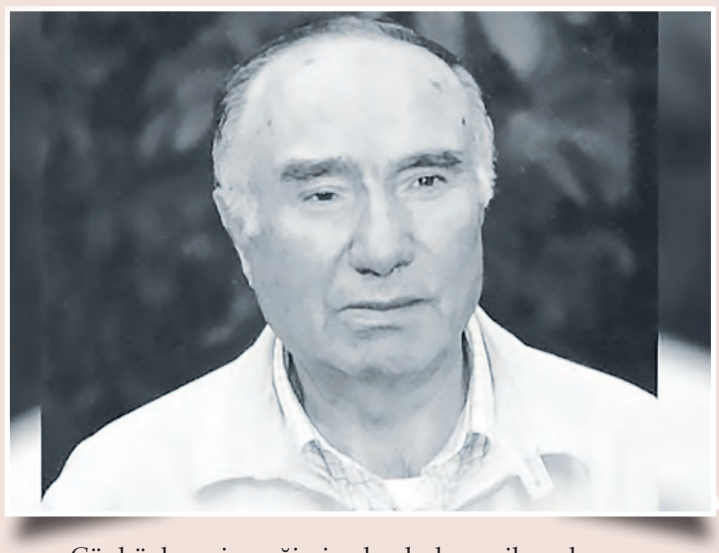

1930 yılında Aksaray ilinin Gülağaç ilçesi Demirci Köyü'nde doğdu. 1943 yılında İvriz Köy Enstitüsü'ne başladı. Edebiyata şiirle girdi. İlk olarak 1945'te "Türk'e Doğru" ve 1946'da "Köy Enstitüsü" dergilerinde şiirler yazdı. Varlık Dergisi'ndeki Köy Notları ile dikkat çekti. 1947'de İvriz Köy Enstitüsünü bitirdikten sonra 6 yıl köy öğretmenliği yaptı. 1950 yılında öğretmenlik yıllarındaki gözlemlerini Bizim Köy adlı kitapta yayınlayarak büyük yankı uyandırdı. Köy Edebiyatı akımının başlangıcı olarak anılan bu kitap nedeniyle tutuklanıp bir süre cezaevinde kaldı. Öğretmenlikten sonra 1953 yılında Ankara Gazi Enstitüsü'ne girdi ve o yıllarda Fransa'da Avrupa Sosyoloji Merkezine araştırma yapmaya gitti. 1965 seçimlerinde Türkiye İşçi Partisi'nden İstanbul adayı oldu. Sırasıyla Antalya, Ankara ve Adana bölgesinde İlköğretim Müfettişliğinde bulundu. 1971'de İstanbul Sağır ve Dilsizler Okulu'nda Türkçe öğretmeniyken görevi bıraktı. 1971–1972 yılları arasında Bizim Köy Yayınları'nı yönetti. 1972 yılında Venedik Üniversitesi'nde Türk Dili ve Edebiyatı dersleri verdi.

Meslek hayatı 17 yıl sürdü. Kitapları ve düşünceleri yüzünden mahkemelerde yargılandı ve bir müddet cezaevinde yattı. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından müfettişliği elinden alınarak tekrar öğretmenlik statüsüne indirildi ve Sağırlar Okulu'na atandı. Eserlerinden bazıları Almanca, Rusça, Fransızca, İngilizce, Macarca, İtalyanca, Bulgarca, Lehçe, Romence ve İbranice gibi çeşitli dillere çevrildi. Makal 1967'de Unesco tarafından dünya gençliğine örnek insan olarak seçildi.

Yazarın Literatür Yayınları tarafından yayımlanan Bizim Köy kitabının bölümlerinden ve kitabın yayımlandığı dönemde basında çıkan değerlendirmelerden kısa paylaşımlar yapıyoruz.

BİZİM KÖY

Doğu'nun adı çıkmış. Burası Anadolu'nun göbeği sayılır. Çektiklerimize bakıyorum da, acaba Doğu'dakilerin durumu daha kötü olabilir mi, diye tüylerim ürperiyor. Oturulur bir ev, soğuktan korur bir giyecek, karın doyurur yiyecek, az buçuk yakacak olmayınca, nasıl karşı konulur kışa?

Bizde, bu sayılanların hiçbirisinden eser yok. Elbise, beş on yılda bir ya dikilir, ya dikilmez. Dikileni de sıcaklarda bile işe yaramaz türdendir. Cekete pek alışılmamıştır. (…)

Tezeği yakan köylüye, "Gübreyi yakmak deliliktir, tarlaya dök!" derler. Bu konu üzerine bilimsel(!) yazılar çırpıştıranları da görürsünüz. A efendim, yakmaya tezek bulsak öpüp başımıza koyacağız! Hem köylü tezek yakmasın da ne yaksın, günahını mı? Odun, kömür yüzü görmüşlüğü var mıdır nice köylerin, bir sorsanıza!... (Syf 11)

Öyle çeşit çeşit yiyecekler, katıklar aramayın bizde. Fırından yeni çıkmış taze ekmek, bakkaldan şunu bunu, manavdan sebze ve yemişler alıp, sepet sepet eve taşımak yok. Güzden eline ne geçer de evin kıyısına köşesine atarsan, baharı getirirsin onunla.

Yaşamımız ne kadar durgun, düşünce ve yoksulluk içindeyse, besinlerimiz de o kadar basit ve sayılı. En ilkel bir yiyecek olan pirinç, bizim için lükstür. Kırk yılda bir canın çekse, ara babam ara işin yoksa... Bir kadına, çocuğuna şekerle ezip karıştırarak kuru çay yedirmesini salık vermiş üfürükçünün biri. Aramış taramış, bulamayınca bana geldi. Kuponla aldığım (vesikaya bindirildiği sıralardaydı) yarım kilo şekerin artığı ile çay kutusunun dibini sıyırıp verdim. Sanırım bu "iyiliğimi" kadıncağız öbür dünyada bile unutmayacak. Çocuğa iyi gelmiş bu çay. Beni gördü mü, ne yapacağını şaşırır, ne hayır dualar!... Neler de vaat eder, ama tutamazsa kabahat onun mu? Gönlü ganidir ya, siz ona bakın...

Hemen unutmadan söyleyim. Alfabede, "Baba bana bal al" cümlesini okurken, sordum: Elli altı öğrenci içinde, yalnız bir tanesi bal görmüş. Gerisi bilmiyor. O çocuk da, başka bir köye gezmeye gittiğinde görmüş.

"Öğretmenim, ata mı benzer bal, yoksa kuzuya filan mı?" diye bir soru yağmuruna tutulup tanımlayamamıştım.

Bizim köyde, sebze ekilmez değil. Mayısta ekilir, ağustosta yetişir ve ilkiydi, sonuydu derken, ekimde kesilir arkası. Bunlar kabak, pancar gibi şeylerdir. Bu aylarda kabak ve pancar yemeği, evlerde öğle-akşam yenilen şeydir. Çünkü, baş yiyeceğimiz olan bulgur pilavı da yazın bulunmaz. Kış sofrasının temel yemeği olan bulgur, harman kalktıktan sonra fazlaca kaynatılır. Ama bahara kadar zor dayanır. Ekmek bile bulunmaz o sıralarda çok evlerde. Üç ay ekinin yetişmesini bekle. Kadın-kız, işi yoksa ot toplasın, kaynat kaynat ye. (Syf 17)

"Köylü en çok neye sevinir" ya da "köylünün en büyük sevinci nedir?" diye sorsalar, hiç düşünmeden, "yağmur yağmasıdır" derim. Her türlü sıkıntıyı o giderir, acıları o dindirir.

Bu yıl şubat iyi geçmemiş, kırmadık hayvan koymamıştı. Ama nisanla mayıs sıkıntıları dağıttı; bol yağmur yağdı. Köylülerin gönülleri deniz, yüzleri sevinç çeşmesi oldu sanki. Zaten gök ağladı mı, biz güleriz. O ağlamazsa, biz dökeriz gözyaşını. En önemli beklentimiz gökyüzünden çünkü.

"Tanrı, bir de devlet-hükümet düzenliliği verirse!..." dilekleriyle dolu bütün ağızlar...

Şimdi sonunu düşünüyoruz: Harmanı kaldırıp da ürünü eve getirinceye kadar da güven olmaz havalara. Ekin yetiştikten sonra ve harman zamanı yağarsa yıkım olur... (Syf 25)

Çobanlar her yönden en çok yoksunluk çeken insanlarıdır köylerin. Ama bir kere alıştılar mı, artık köy sıkar onları. Ancak sürünün peşinde rahat ederler. Buna sonradan alışmak güç. Küçükken alışana ise, çiftçilik, işçilik zor gelir. (Syf 29)

Yüreğimin bir köşesini de, bu bozuk düzen yakıyor. " Bu işleri sen düzelteceksin. Köyü kalkındırmaya kendi evinden başla. Bunu da yapamazsan, ne anladım ben senin okumuşluğundan" diyorum kendi kendime. Gerçi, her şeyi elimden geldiğince düzeltmeye çalışıyorum, ama yine de şöyle yanıtlıyorum içimden: " Ne yapayım, önce bir yapı ister, onun için de para!" (Syf 39)

Hasat zamanı. Bu ayda eller yıkanmıyor.

"Baba, neden yıkanmaz?"

"Akşam yıkasam sabaha kadar diğer kalır, ekini işleyemem. Hiç ekini işlerken de el yıkanır mıymış? Nereden aldın o aklı sen?"

Hoş, zaten ellerde yıkanacak hal mi var? Parmakların bütün boğumları yarık. Hele elle birleştikleri yer!... Bütün çaput sarılı. Yemek de öyle yenir. Kir desen, elin kendi kalınlığı kadar var. El, suya değmeyince, yüzlerin hali ne olacak? Dudaklar tekmil yalama. Tıraş yok. Genci sakallı, kocası sakallı. Kir, saçı da yapıştırıyor, sakalı da.

Üst başa gelince... Onu anlatmak, değme babayiğidin harcı değil. Neresini anlatayım bilmem ki. İçlikte koltukların altındaki o kömür karasını mı? Omuz başlarından dışarı vuran kirini mi? Yoksa aklına estikçe, cartadan bir kenarından yırtarak parmağına sardığı donunu mu?

Bir de uygarlığın isterlerine uygun kılık yasası çıkarmamış mıyız! (Syf 62)

Köylü alim değildir, ama ariftir. Gelişigüzel aydın dediğimiz çoklarına taş çıkartırcasına yorumladıklarını bilirim dinlediklerini. Sorun, yararlı yayınların köylünün eline varabilmesinde. Köy eğitimi kadar önemli olan bu davayı, acaba ne zaman ele alacağız? (Syf 119)

El elden üstündür derler ya, dert de dertten üstün çıkıyor. İnsanlar çok kez kendi hallerini unutup, eşin dostun haline acımak zorunda kalıyor. Zaten başkalarının derdine bakmaktan, kendi derdimi düşünmeye vakit bulduğum olmuyor ya...

Köylere gittiğimiz zaman, ne yaman güçlüklerle karşılaşacağımızı bilmez değildik, ama şu anlatacağım şeylerin de öğretmen arkadaşların başlarına gelebileceğini hiç aklımıza getirmemiştik:

Muttalip ile çocukluğumuz bir köyde geçmiş, ilkokulu birlikte bitirmiş ve Enstitü'ye de birlikte gitmiştik. Yine komşu iki köyden birine o öğretmen oldu, birine ben. Şimdi size Muttalip'in komşu köyde başından geçenleri anlatayım:

Çimli köyüne öğretmen olarak gittiği zaman, köyün büyükleri ve şıkları, oğlanın kapalı yerlerde başı açık oturmasına içerlemişler. Sonra da, okulun balkonuna ara sıra çıkıp oturduğu için ve çeşme de o yanda olduğundan "Irahat vermeyecek kariya, kıza" diye tutturmuşlar.

Kış geldi. O da yalnız başına, okulun bir odasında eğleşiyor. İki kere baskına uğradı. Bilinmiyor nedeni. Bunları sağ selamet atlattı. Kendisi yokken camlarını kırıp, kilim vs gibi eşyalarını topladılar. (Şüphelendiği adamlarla hâlâ mahkemedeler.)

Ben ilçeye giderken -yol üstü olduğu için- uğradım. Camları tuzla buz olmuş; perdeler, kilimler, yatak takımları hep gitmiş. Çalınan eşyaları için tutanak ve dilekçeleri varmış. Al ilçeye götür diye bana verdi. Götürdüm, ilgili görevliye verdim. Açıp okudu. "Amma da yapmışlar ha" diye güldü. "Elin karısına, kızına göz dikmenin sonu budur!..." diye söylendi.

Dönüşte durumu anlattım. "Güvendiğin dağlara çoktan kar yağmış kardeşçağızım" dedim. Ağladı. Dövünmeye başladı. Teselli edebilmek olanaksızdı... (Syf 133)

BASINDAN

Varlık dergisinde ara sıra bir köy öğretmeninin köyüne ilişkin çok güzel yazılar çıkıyordu. Bizim Köy'ü aldım, çok beğendim **(Nâzım Hikmet / Ulus Gazetesi)**

Ve kendimi Mahmut Makal dışında, romancı olan ilk Türk köylüsü olarak görüyorum. **(Yaşar Kemal/ Sanat Dergisi)**

Kültür alanında uluslararası en büyük değer payesine layık görülen ülkücü öğretmen Mahmut Makal, bugün kendi toplumunda karşılaştığı her türlü baskıya karşın görevini kendi toplumunda sürdürmektedir. **Abdi İpekçi (Milliyet gazetesi)**

Biliyor musunuz Makal'ın kitabı neden bunca güzel? Güzel bir kitap yazmaya özenmemiş de ondan… **Oktay Rıfat (Yaprak dergisi)**

Onu hiç tanımıyorum. Hiçbir yerde görmüşlüğüm falan da yok doğallıkla. Gecenin üçünde beni heyecanlandıran bu delikanlıyı alnından öpmek için önüne geçilmez bir istek duymuş, buna olanak bulamayınca da kaleme kâğıda sarılmış Bizim Köy hakkında bir övgü döktürmüştüm. Ne zaman uykuya geçtim bilmem. Sabahleyin çok erken uyandığım zaman akşamki heyecanı yeniden yaşadım ve karıma, "Bu kitabı bugün oku" dedim. "Hemen oku... senden yemek falan istemiyorum, öğleye kadar oku, üzerinde konuşalım!" **Orhan Kemal (Yaprak dergisi)**

Herifçioğlu Sen Mişel'de koyuvermiş sakalı
Neylesin bizim köyü, nitsin Mahmut Makal'ı
Esmeri, sarışını, kumralı, kuzgunî karası
Cebinde dört dilberin telefon numarası
(Bedri Rahmi Eyüboğlu/ Yeditepe Dergisi)

Belleğin izinde **bir edebiyat yolculuğu**

● **Deniz Şimal TAŞAN**

"İdea Kozyatağı Buluşmaları" etkinlik serisinin ilk programında yazar ve sosyal bilimci Taçlı Yazıcıoğlu okuyucularıyla bir araya geldi

Kadıköy Belediyesi İDEA Kozyatağı yazar ve sosyal bilimci Taçlı Yazıcıoğlu'nu ağırladı. 23 Kasım Pazar günü gerçekleşen 'Belleğin İzinde Edebiyat' başlıklı söyleşide, 'Hep Sondan Başlar' ve 'İncirlik Yazı' kitaplarının yazarı Yazıcıoğlu okurlarıyla bir araya geldi.

Konuşmasına belleğin insan yaşamındaki kurucu etkisini anlatarak başlayan Yazıcıoğlu, "Belleğimiz olmadan hiçbir şeyiz. Deneyimlerimiz, bilgilerimiz, duygularımız… Hepsi belleğimizde." ifadelerini kullandı. Yazı yolculuğunun ilk adımlarını hatırlatan Yazıcıoğlu, yaklaşık 19 yıl önce yayımlanan ilk metnini 'öykü-anı' olarak tanımladığını çünkü anılarına ve kurmaca olaylara dayandığını söyledi.

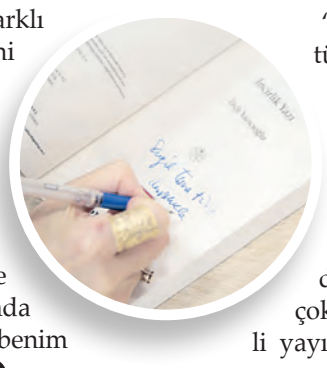

Fotoğraflar: İhsan Gülcan

BİYOGRAFİ RİCASIYLA BAŞLADI

Roman yazma serüveninin nasıl başladığını anlatan Yazıcıoğlu, "Her şey üniversitede hoca olduğum dönemde, bir toplantıya davet edilmemle başladı. Benden biyografimi istediler ama bunun standart bir paragraf değil, iki sayfa olmasını rica ettiler." dedi. Bu isteğin onu farklı bir yaratım sürecine sürüklediğini belirten Yazıcıoğlu, "'İki sayfada kendimi nasıl anlatırım?' diye düşünürken aklıma bir öykü yazmak geldi. Kendi otobiyografisini yazmaya çalışan bir kadının hikâyesiyle başladım. Biyografimi yazmaya çalışırken ilk öykü bitti, ikinciye geçtim, sonra üçüncü derken bir anda 'Ben roman yazıyorum' dedim. Bu benim için çok önemliydi çünkü 15 yaşımdan beri roman yazarı olmak istiyordum. Denemem de olmuştu ama çok küçüktüm, o zamanlarda size cesaret verecek bir dünya da yoktu." diye konuştu.

'Hep Sondan Başlar' adlı ilk romanını, tüm işlerini bırakarak yazmaya başladığını belirten Taçlı Yazıcıoğlu, "O dönemde gözümü kararttım. Yayıncım yoktu, roman biter mi bitmez mi emin değildim ve oturdum başladım yazmaya." dedi. Yazıcıoğlu, "Çok eğlenceli ve güzel bir yazma deneyimiydi. Tabii yayınlama kısmı çok zor. Neticede ülkemizin en önemli yayınevlerinden biri bana ve romanıma inandı, basmaya karar verdi. Zor geçti ama güzel sonuçlandı. Ben her şey bitti sanırken, okurlar keşfedip okumaya başladı." şeklinde konuştu.

"BEN ECE DEĞİLİM, O BENİM KAHRAMANIM"

Roman yayımlandıktan sonra yaşadığı ilginç anlardan da söz eden Yazıcıoğlu sözlerine şöyle devam etti: "Anadolu Yakası'nın en önemli kitap kulüplerinden birine davet edilmiştim; nitelikli okurları vardı. İçeri girer girmez 'Ece geldi!' diye alkışlamaya başladılar. Ece romanımın baş kahramanı. 'Ben Ece değilim, o benim kahramanım' dedim ama ikna edemedim. Sonra yüzüme karşı, 'Zaten romancılar ilk romanlarında kendi hayatlarını yazarlar' diyenler bile oldu. Bunu kötü anlamda söylemiyorlardı, aksine bir iltifat gibi söylüyorlardı."

Yazıcıoğlu, okurların roman kahramanlarını yazarla özdeşleştirme eğiliminin yalnızca Ece karakteriyle sınırlı kalmadığını, ikinci romanı 'İncirlik Yazıda' yer alan, Adana'da doğup büyüyen 11 yaşındaki Belgi karakterinin de sıklıkla kendisi sanıldığını vurguladı. Bu durumun zamanla okurlarla kurduğu diyaloğun merkezine yerleştiğini belirten Yazıcıoğlu, "Okurlara şu soruyu sordum: 'Çalıkuşu'nu okurken Reşat Nuri, Çalıkuşu'yla tanışmış mıdır? Ya da İnce Memed'i okurken Yaşar Kemal, Toroslar'da İnce Memed'le karşılaşmış mıdır?' Eğer roman yazmak yalnızca kendi hayatımızı anlatmaktan ibaret olsaydı, bilimkurgu edebiyatı diye koskoca bir külliyat olmazdı." ifadelerini kullandı.

SAHİCİLİK VE SAMİMİLİK

Bir hikâyeyi etkili kılan asıl unsurları da vurgulayan Yazıcıoğlu, edebiyatın özünde özgünlük arayışı olduğunu belirterek şu sözlere yer verdi: "Özgünlüğün birkaç faktörü vardır, ancak en önemlisi 'sahicilik' duygusudur. Okur, ne anlatırsanız anlatın, hikâyenin gerçekliğine inanıyorsa siz başarmışsınızdır. İkinci önemli faktör ise 'samimilik'tir; okurun, yazdığınız hikâyenin içtenliğine güvenmesi gerekir. Artık kahramanlarımın ben sanılmasını kompliman olarak alıyorum; demek ki kurduğum hayal onları inandırmış. Biz bu iki uç arasında gidip gelen hayaller kuruyor ve romanlarımızı böyle yazıyoruz." dedi.

Taçlı Yazıcıoğlu, konuşmasının ardından seyircilerin sorularını yanıtladı. Söyleşi, yazarın okurları için kitaplarını imzalamasıyla sona erdi.

Caddebostan'da adalet filmleri

15. Uluslararası Suç ve Ceza Film Festivali adalet kavramını filmlerle perdeye yansıtıyor

27 Kasım'da, İranlı yönetmen Ali Asgari'nin İlahi Komedya filmiyle açılışı yapılan 15. Uluslararası Suç ve Ceza Film Festivali sürüyor. 2 Aralık'a dek devam edecek olan festivalde filmler 7 farklı kategoride izleyiciyle buluşuyor. Başkanlığını Prof. Dr. Adem Sözüer, direktörlüğünü Prof. Dr. Bengi Semerci'nin yaptığı festival, dünyanın farklı bölgelerinden toplam 40 filmi Türkiyeli izleyiciye sunuyor. Program direktörlüğünü Alin Taşçıyan'ın, kısa metraj film koordinatörlüğünü Nil Kural'ın yaptığı festivalde uzun metrajlı film gösterimleri İBB Beyoğlu Sineması ve Kadıköy Belediyesi Caddebostan Kültür Merkezi Sineması'nda; kısa film programı da Taksim Fransız Kültür Merkezi ve CKM - Caddebostan Kültür Merkezi Sineması'nda gösteriliyor.

ÖDÜLLER

Uluslararası Suç ve Ceza Film Festivali'nde bu yıl Sinema Onur Ödülü oyuncu Rüçhan Çalışkur ve yönetmen Wang Xiaoshuai'ye, Sinemaya Katkı Ödülü görüntü yönetmeni Yorgos Arvanitis ve Uluslararası İşçi Filmleri Festivali'ne, Akademik Onur Ödülü hukukçu – akademisyen Prof. Turgut Tarhanlı'ya verilecek. Festival bu yıl Gazzeli yönetmen Rashid Mashrawi'ye de Adalet Savunucusu Ödülü takdim edecek.

CKM'DE GÖSTERİLECEK FİLMLER ŞÖYLE

28 Kasım 2025 – Cuma

14:00 — Afganistan'ın Son Büyükelçisi / 16:30 — Dünyanın En İyi Annesi

19:00 — İki Dünya Arasında / 21:30 — Baba

29 Kasım 2025 – Cumartesi

14:00 — Dayanma Gücü / 16:30 — Uyuyamayan Şehir

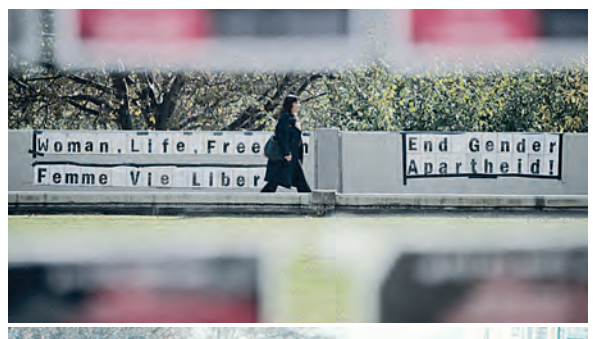
19:00 — Dalga / 21:30 — Kapana Kısılmak

30 Kasım 2025 – Pazar

14:00 — Her Şeyin Bir Bedeli Var / 16:30 — Hartum

19:00 — Cinema Jazieh / 21:30 — Sazlıca Cinayeti

1 ve 2 Aralık Pazartesi ve Salı günleri ise kısa film seansları olacak. 8 seansta toplam 15 kısa metraj izlenebilecek.

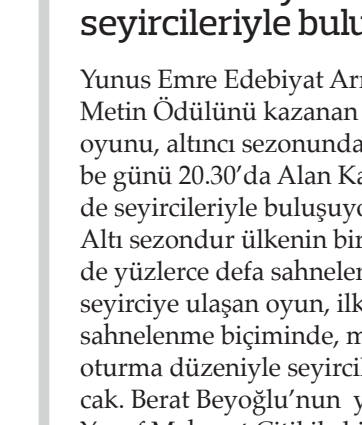

Ödüllü oyun "İnziva" Alan Kadıköy'de

İnziva tiyatro oyunu, 4 Aralık Perşembe günü Alan Kadıköy sahnesinde seyircileriyle buluşuyor

Yunus Emre Edebiyat Armağanı En İyi Metin Ödülünü kazanan "İnziva" tiyatro oyunu, altıncı sezonunda 4 Aralık Perşembe günü 20.30'da Alan Kadıköy sahnesinde seyircileriyle buluşuyor.

Altı sezondur ülkenin birçok şehrinde yüzlerce defa sahnelenerek binlerce seyirciye ulaşan oyun, ilk defa farklı bir sahnelenme biçiminde, meydan sahne oturma düzeniyle seyircilerini karşılayacak. Berat Beyoğlu'nun yazıp yönettiği ve Yusuf Mahmut Çitil ile birlikte oynadığı İnziva'nın dramaturjisini Duygu Aydın, dekor ve kostüm tasarımını ise Hacer Duran yaptı. Işık tasarımı Zabit Erol'un olan İnziva'nın oyun müzikleri ise Allame'nin imzasını taşıyor. Oyun, karşıt cephelerdeki iki askerin savaş esnasında aynı mağaraya düşmesini temel alıyor. Bu rastlantı, esrarengiz olaylara gebedir. Gittikçe benlikleri ve anıları yer değiştiren bu askerler, hem birbirleriyle hem de kendileriyle yüzleşirler. Sonunda, kurtarılma anları geldiğinde, hiçbir şey eskisi gibi değildir.

İnziva, yeni sahneleme biçimi meydan sahne formatıyla tekrar izlemek isteyen seyircileri için de farklı bir deneyim vadediyor. Oyunun biletleri; Biletinial, Passo ve Fırsatbufırsat platformlarında satışta.

Sonbaharda SANAT sergisi açılıyor

Bildik Atölyesi'nin "Sonbaharda SANAT" Karma Resim Sergisi Venüs Sanat Galerisi'nde açılıyor

Venüs Sanat Galerisi, usta ressam H. Fehmi Bildik yönetiminde çalışmalarını sürdüren Bildik Atölyesi katılımcılarını, "Sonbaharda SANAT" adlı karma resim sergisinde bir araya getiriyor.

Serginin açılış kokteyli 29 Kasım 2025 Cumartesi günü saat 15.00'te gerçekleştirilecek.

Uzun yıllar resim öğretmenliği yaptıktan sonra emekliliğinde de üretmeye ve öğretmeye devam eden Ressam Fehmi Bildik, bu sergide atölye katılımcıları Asuman Türkkan, Asuman Menfaatli, Çiğdem Soyuince, Rasime Yüksel ve Perihan Bildik ile birlikte farklı disiplinlerde üretilmiş eserleri sanatseverlerle buluşturuyor.

"Sonbaharda SANAT" Karma Resim Sergisi, katılımcıların suluboya başta olmak üzere çeşitli tekniklerle hazırladığı özgün eserlerden oluşuyor. Sonbaharın renklerini, değişen doğa döngüsünü ve sanatın iyileştirici gücünü bir arada sunan sergi, izleyenlere hem dingin hem de ilham verici bir atmosfer vaat ediyor.

"Sonbaharda SANAT" Karma Resim Sergisi, 5 Aralık'a kadar Venüs Sanat Galerisi'nde ziyaret edilebilir.

Fenerbahçe'de bir *'Cevher'*

Sanatçı Yunus Özaksu ilk kişisel sergisini açtı. "Cevher" başlıklı bu sergi, Fenerbahçe semtinde yer alan Chi Art Gallery'de 28 Ekim'de izleyiciyle buluştu. 30 Kasım'a dek izlenebilecek sergi, ismi ve içeriği bağlamında görünüşlerin ardında değişmeden kalan özü, varlığın kendi kendini var eden doğasını işaret ediyor. Özaksu, doğanın döngüsünden, maddenin dönüşümünden ve sembollerin kolektif belleğinden besleniyor. Sanatçı, ceviz kabuğu ve kına taşıyla renklendirdiği kâğıt yüzeylerinde minyatür

geleneğini çağdaş bir dile taşıyor. Cevher, izleyiciyi görsel bir deneyimin ötesinde düşünsel bir yolculuğa davet ediyor.

Dokuz Eylül Üniversitesi ve Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Geleneksel Türk Sanatları Bölümü mezunu olan Yunus Özaksu, eğitim süresi boyunca, kalem işi ve duvar resimleri üzerine yoğunlaşarak, geleneksel tekniklerle çağdaş anlatım biçimleri arasında üretimler yaptı. Marmara Üniversitesi'nde Geleneksel Türk Sanatları bölümünde yüksek lisans eğitimine devam ediyor.

Şirketler müzik için yarıştı

Kurumsal şirketlerde çalışan beyaz yakalı insanların oluşturduğu müzik grupları yarıştı

Ahmet Beyler müzik grubunun kurucusu, besteci-yapımcı Eren Tokgöz'ün koordinatörlüğünde Sosyal Müzik tarafından gerçekleştirilen "Müzik de Yaparım Kariyer de" temalı yarışma sonlandı. "Kurumsal müzik grupları arası centilmen müzik yarışması" diye tanımlanan, müzik ve dayanışma kültürünü geliştirmeyi amaçlayan yarışmanın ikinci sezonu geçtiğimiz günlerde Akasya AVM'de yer alan Tamirane'de gerçekleşti. Gecede alfabetik sırayla; Aisin – Jackpot, Boehringer Ingelheim – Pharmony Band, Boyner – Boyner Band, Chubb – Chubb Band, QNB – No: 215, Sahibinden.com – Sahiband ve Sompo – Sompo Akustik grupları sahne aldı.

Tibet Ağırtan, Gür Akad, Göksenin ve Eren Tokgöz'den oluşan jüri, Sompo Akustik'i birinci seçti. İkinciliği Sahiband, üçüncülüğü ise Boyner Band (Boyner) kazandı. Ayrıca; Chubb Band (Chubb) "Sosyal Müzik Özel Ödülü"nün sahibi olurken, Çağdaş Kara (Boyner Band) bas gitar performansıyla, Eda Emiralioğlu (Sompo Akustik) güçlü vokaliyle "Jüri Özel Ödülleri"ne değer görüldüler. Ekip arkadaşlarını müzik alanında destekleyen 7 kurumun temsilcileri "Müzik Dostu Kurum" plaketlerini alırken, sahnede yer alan grup üyeleri de katılım belgelerini aldı.

HAFTANIN PUSULASI

Hazırlayan: Semra ÇELEBİ

KİTAP

İstanbul Senin Olacak

Behiç Ak, İstanbul'un yörüngesinde büyüyen bir hikâyenin izini sürüyor. Şehrin bütün yolları, ihanetin, bekleyişin, edebiyatın, cevapsız soruların, sonuçsuz hesaplaşmaların, ümitsiz bir aşkın kesiştiği bir şiire çıkıyor; anıların ve geçmişin tozunu yutanlar, bir edebiyat kulübünde, zamansız bir yemek masasında buluşuyor. Bazen bir flanör, bazen bir zaman yolcusu, bazen de sahile vuran mısraları toplayan bir lodoscu edasında kentin içinde yürüyor. Sıkı sıkı sarıldığımız kimliklerimize, geride bırakamadıklarımıza, ölümsüzlüğe ve özgürlüğe dair çarpıcı bir toplumsal bakış sunuyor. (Tanıtım Bülteninden) *Günışığı Kitaplığı Yetişkin Kitapları / Roman / 214 sayfa / Kasım 2025*

Bu ay içinde çıkan diğer yeni kitaplar:

- Ermiş'in Aşk Mektupları: Halil Cibran – Haskell Yazışmaları 1909–1924 / Paulo Coelho / Can Yayınları
- Kalpten / Margaret Atwood / Doğan Kitap
- Eski Hayvan Hekimliği (Baytarname-i Atik) / Anonim / Gece Kitaplığı

ALBÜM

Ezra Collective / Joy To The World

Ezra Collective, Afrobeat Jazz tarzında üç Noel klasiği "Joy To The World", "Hark The Herald Angels Sing" ve "God Rest Ye Merry Gentleman"ı dinleyicileriyle buluşturdu.

BRIT ödüllü grup, kilise ortamında büyümelerinin izini sürerek, Noel şarkılarına olan sevgilerini bu özel cover'larla paylaşıyor ve caz müziğinde Noel geleneğini devam ettiriyor.

Grup lideri Femi Koleoso, şarkılar hakkında şunları söylüyor: "Dünya şu anda biraz neşeye ihtiyaç duyuyor. Bir haberci, neşe getiren kişidir. 'Hark the herald' ve 'joy to the world' sadece Noel'in mesajı değil, Ezra Collective'in de mesajı."

Ruhu doyuran yeniler:

- Le Aynur / Babetna
- Söz Etsem İsmine Yazık / Barış Demirel & Can Kazaz
- Yedi Ateş / İncesaz

FİLM

Tren Düşleri

Denis Jonson'un aynı adlı romanından uyarlanan "Tren Düşleri" Netflix'te yayına girdiği 21 Kasım'dan beri çok konuşuluyor. Senaryosunu Greg Kwedar'ın yazdığı, Clint Bentley'in yönetmenliğini yaptığı filmin başrolünde Joel Edgerton oynuyor. Edgerton'a (Robert) eşi Gladys rolünde Felicity Jones ve bilge işçi Arn Peeples'te William H.Macy eşlik ediyor. Bağımsız bir Amerikan filmi olan "Tren Düşleri", doğa– insan ilişkisine odaklandığı lirik yapısı ve göçmenlik, mevsimlik işçi olmak, aile, kayıp, acı, yalnızlık konularına attığı naif bakışla şimdiden sinefillerin listesine girdi bile.

Tarih yüreğimize yüktür

ALPER TURGUT
alperturgut@yahoo.com

"Senden Geriye Kalan" (Alllly baqi mink), koskoca bir halka, tümden dayatılan travmalarla yaşama zorunluluğunu, kuşaklar boyu nasıl aktarıldığını bir aile üzerinden anlatmayı deneyen hem hüzünlü hem de seyircisini haklı bir öfkeye sevk eden bir film. Gazze'de bugün hala yaşanan büyük insanlık suçunu görünce, Filistinli ailenin üç nesil boyunca başına gelen yıkımlar dahi, neredeyse hafif kalıyor.

Sene 1948, İsrail devleti kuruluyor (Filistin'e çökülüyor da olur) ve aralarında ailemizin de yaşadığı Yafa'nın da olduğu kentlerden Filistinliler resmen sürülüyor. Evet, Hammad ailesinin, ta 2022'ye dek, yani tam 74 yıl boyunca, dünyanın dört bir yanına dağılan bireylerine değil, işgal altındaki topraklarda hayata tutunmaya çabalayan üyelerine odaklanıyor. Nefret ve şiddet döngüsünden ziyade, kuşak çatışmalarına, karakterlerin iç dünyasına, istismara, hasretlere, baba-oğul ilişkisine ve hesaplaşmalara odaklanan seyirlik, katmanlı bir hat izlemeye didiniyor.

Filistinli-Amerikalı film yapımcısı Cherien Dabis'in yazdığı ve yönettiği (hatta oynadığı) film, çekim aşaması başlamak üzereyken Gazze'nin hedef olacağı anlaşılınca, setler sırasıyla Kıbrıs, Yunanistan ve Ürdün'e taşındı. İlk kez bu yılın başında Sundance Film Festivali'nde resmi yarışma kategorisinde gösterilen yapım, en iyi uluslararası uzun metraj seyirci ödülünü kazandı. Dabis'i sinemaseverler, çektiği Amreeka (2009) adlı filmden hatırlarlar. Yapıt, Batı Şeria'dan Chicago'ya taşınan Filistinli bir anne ve oğlunun öyküsünü işliyordu.

Evet, Filistinlilerin "El Nakba" (Felaket) dedikleri dönem, filmin başlangıç noktasını oluşturuyor, yankısı bugünlere dek süren bu dev felaket, o tarihte 750 bin insanın göç etmesine yol açtı. Filistinliler mülteci olduktan sonra, geri dönme umudunu, evlerine yeniden kavuşma arzunu hep korudular, eylemlerinde anahtar simgelerini taşıma nedenleri de tam olarak buydu. Bugün Birleşmiş Milletler raporları, yaklaşık 5 milyon Filistinlinin mülteci konumunda bulunduğunu doğruluyor ve bu mültecilerden üçte biri, Ürdün, Lübnan, Suriye, Gazze Şeridi ve Doğu Kudüs de dahil Batı Şeria'daki 58 mülteci kampında yaşıyor.

İki saat 25 dakika boyunca, 1948 dışında 1978, 1988 ve 2002 yıllarına da sıçrıyoruz, zaman değişiyor ama acılar, özlemler ve haksızlık karşısındaki isyan duygusu asla değişmiyor. Yafa'daki güzelim portakal bahçesinden kopmak istemeyen, şiir tutkunu dede Şerif, öğretmenlik yaparak ve olayların dışında kalarak ailesini korumak isteyen oğul Salim ve İsrail askerlerinin aşağılaması üzerine kişiliği sertleşen ve intifadaya katılmak isteyen torun Nur'un öyküsü, elbette farklılık gösterecektir. Kimi geçmişinden kopamaz, kimi koşullara uyum sağlamayı çalışır kimi de gençliğini alıp, biricik ömrünü vicdansızların suratına vurur. Öyle ya, insan ister istemez kendi korumak adına yabancılaşmaya da sarılabilir veya düşmemek adına sırtını ihtişamlı geçmişine de dayamak zorunda kalabilir. Gelecekte, bebeklerin katledildiği, on binlerce insanı canından eden soykırıma dair daha sert, daha gerçekçi daha öfkeli filmler çekilecek, bu film belki de son nahif işlerden biri, hala bir tarafı barışa dair umudunu koruyor çünkü. Filme notum 100 üzerinden 70'tir.

YILLAR SONRA YİNE HÜSRAN

Pek meşhur "Ölüme Koşan Adam" (The Running Man) filmi, 1987'den sonra 2025'te de çekilince, eski günlerin hatırına seyredeyim dedim. Elbette ilk film bir başyapıt değildi, eğlenceliydi ama sinemasal anlamda faciadan bir tık iyiydi. Yine de 1982 tarihli ünlü bir Stephen King eseri olan yapıt, distopik gelecek kurgusu mevzubahisse şayet, çekicilikte sınır tanımaz gibiydi. Haliyle iyi bir film olacağım vaadi yoktu, beklentimi de düşürerek izledim. Sonuç, harbiden zaman kaybıydı diyemem, yer yer güldüğümü ve temposu düşmemesine rağmen bu olmamışlık becerisine şaşırdığımı söyleyebilirim, çok kolay. Bu arada, King Abimiz, ilk işi hiç sevmiyordu ama bu filmi 'iki uçlu gerilim treni' diye övdü, karanlık sosyal eleştiriyi koruyor gibi bir şeyler bile dedi, acep şaka mı yapıyordu?

Aslında bu yeni uyarlama, aksiyon efsanesi Arnold Schwarzenegger versiyonundan ziyade, kitaba çok daha sadık. Yoksul bir baba olan Ben Richards (Glen Powell canlandırıyor), hasta kızını kurtarmak için ölüm şovuna katılmayı kabul ediyor. Bu geleceğin en çok reyting getiren gösterisi (reality show), sisteme dair tam bir güçlü çıkış yapacak, kitleleri sarsacak bir mesaj verecek derken, geriye kalan salt gümbürtü ve şamata oluyor. Tam tekmil nihilist olmak yerine içi boş olmayı seçiyor, bir nevi. Eleştirdiğin şeye dönüşmeyi nasıl başardın, haydi söyle bize. Hele hele o karikatürize karakterler ve ucuz bir isyan/devrim yorumu, aman da aman. İlk film, tamam vasattı ama aynı zamanda merhametsiz bir televizyon hicviydi. Sonuçta her ikisi de gazla çalışan bir maço gösterisi, o ayrı. Şimdi doğruya doğru, film iyi başlamıştı, sonra niye delirdi ve kendini yitirdi, hımmm sakinleştirici haplarını mı almadı acaba? Filme notum, zamanımı korkunç bir şekilde öldürmesi hatrına 100 üzerinden 50'dir.

Sinematek'ten yeni restorasyon:

Drakula İstanbul'da!

Sinematek/Sinema Evi'nin üçüncü restorasyon projesi Drakula İstanbul'da aralık ayında izleyiciyle buluşacak

Kadıköy Belediyesi Sinematek/Sinema Evi, Kurukahveci Mehmet Efendi'nin desteğiyle yürüttüğü restorasyon projesinin üçüncü ayağında Türk sinemasının en eski korku filmi "Drakula İstanbul'da"yı restore etti. Mehmet Muhtar imzalı 1953 yapımı film, yüksek hasarlı 35 mm kopyalarının restore edilmesinin ardından aralık ayında yeniden izleyiciyle buluşacak.

SİNEMAMIZIN EN ESKİ KORKU FİLMİ

"Drakula İstanbul'da", Bram Stoker'ın Drakula romanının Ali Rıza Seyfi'nin 1928 tarihli "Kazıklı Voyvoda" uyarlaması üzerinden sinemaya aktarılmış versiyonu. Senaryosunu Ümit Deniz'in yazdığı film, dönemin sosyo-kültürel ortamına uyarlanması ve kendine özgü mizahıyla Film Dostları Derneği'nin "En Başarılı Senaryo" ödülünü almıştı. Gösterime girdiği yıl büyük ilgi gören yapım; sahne tasarımı, görüntü yönetimi, gerilimi diri tutan kurgusu ve dönemin sınırlı teknik imkânlarına rağmen uygulanan efektleriyle zaman içinde kült statüsüne yükseldi. Atıf Kaptan'ın Drakula performansı, Bülent Oran'ın oyunculuğu ve gazino sahneleriyle hafızalara kazınan dansçı Annie Ball, filmin dikkat çeken isimleri arasındaydı.

ZORLU RESTORASYON SÜRECİ

Melike Demirağ'ın hak sahibi olduğu filmin nitrat tabanlı orijinal negatifleri, Mimar Sinan Üniversitesi Prof. Dr. Sami Şekeroğlu Araştırma ve Uygulama Merkezi arşivinde korunuyordu. 4K çözünürlükte tarama işlemi de burada yapıldı. Fiziksel restorasyon, Atlas Post Production'da Dr. Şenol Er tarafından yürütüldü; ardından dijital restorasyon ve post prodüksiyon çalışmaları Caner Çevikkaya tarafından tamamlandı. Sürecin genel süpervizörlüğünü Ahmet Hızarcı üstlendi.

Fiziksel restorasyon kapsamında film üzerindeki eğilme, büzülme, kırılma ve perforasyon hasarları giderildi; küf, toz ve emülsiyon yüzeyindeki bozulmalar temizlendi, gerekli noktalarda geçici yumuşatma uygulandı.

Dijital restorasyonda ise görüntü sabitleme, kare kare çizik-leke temizliği, sirkelenme sendromunun yarattığı hasarın mümkün olduğunca giderilmesi, ses haritalaması ve sinyal düzeltmeleri yapıldı. Son aşamada filmin özgün ışık ve kontrast değerleri yeniden oluşturuldu.

GALA 12 ARALIK'TA

Restorasyonu tamamlanan "Drakula İstanbul'da", Sinematek/Sinema Evi programında 12 Aralık'ta yapılacak gala gösteriminin ardından 25 Aralık ve 14 Ocak tarihlerinde izleyiciyle buluşacak.

Filme ve restorasyon sürecine dair Kurukahveci Mehmet Efendi tarafından hazırlanan sergi ise 12 Aralık'tan itibaren ziyarete açılacak. Serginin küratörlüğünü Suna Altan, tasarımını Kerem Yaman üstlendi.

Gösterim ve sergiye ilişkin duyurular Sinematek/Sinema Evi'nin sosyal medya hesapları ve web sitesi üzerinden takip edilebilir. Biletler mobilet.com üzerinden satışa sunulacak.

SİNEVİZYON

İdea

Kemal şehirden uzak ıssızlıkta, karanlık bir iş insanına ait boş bir villada bekçi olarak çalışmaktadır. Zaman zaman gittiği şehirden bir gece geç saatte dönerken, tek başına yolculuk yaptığı otobüse tuhaf bir adam biner, Kemal'in yakınına oturur. Adam bir süre sonra indiğinde Kemal adamın boşalttığı koltukta küçük bir kitap görür. Kapağında İDEA yazısı olan kitabı amaçsızca karıştırıp geri bırakır. Kemal'in hayatı o andan itibaren tam bir cehenneme döner. Açıklanmayan bir suçla itham edilir. Sonrasında gizli bir örgütün lideri muamelesi görerek tutuklanır. Kemal artık bir başkasıdır.
Tayfun Pirselimoğlu'nun son filmi "İdea" 28 Kasım'da sinemalarda..

Kadıköy Sineması:
IDEA: 12.40, 19.15
YAN YANA: 12.15, 15.15, 18.15, 21.15
ERKEN KIŞ: 16.20, 21.15
DJ AHMET: 14.30
BİTMEYEN YOL: 28 Kasım 21.00
SİL BAŞTAN: 28 Kasım 23.59
DUVARA KARŞI: 29 Kasım 23.59
FLEABAG: 3 Aralık 21.15
SONBAHAR: 4 Aralık Perşembe 21.15

ÖZEL ETKİNLİKLER:
ERKEN KIŞ EKİP KATILIMLI GÖSTERİM: 28 Kasım 18.30
IDEA EKİP KATILIMLI GÖSTERİM: 29 Kasım 18.30
YUSUF BİLAL ALTINTAŞ STAND UP: 29 Kasım 21.00
MELİKŞAH ALTUNTAŞ STAND UP: 30 Kasım 18.30
Adres: Bahariye Cad. No:25, Kadıköy Tel: (0216) 337 74 00

Sinematek/Sinema Evi'nde bu hafta

Adres: Osmanağa Mah., Hasırcıbaşı Cad., Hasırcı Sok. No:16 | İletişim: sinematek@kadikoy.bel.tr | Web: sinematek.kadikoy.bel.tr | Instagram: @sinematekSinemaEvi

Sinematek/Sinema Evi, "Rüya Çıkmazı" temalı gösterimlerin yanı sıra Il Cinema Ritrovato seçkisi, Sergei Eisenstein filmleri ve özel restorasyon projeleriyle dopdolu bir program sunuyor

Kimera
Alice Rohrwacher'in son filmi olan Kimera, 1980'lerde yeni hapisten çıkan İngiliz arkeolog Arthur'un, Toskana'daki "ev"ine dönüşü ve oradaki arkadaşları ile yeniden bir araya gelmesi etrafında ilerliyor. Bu tekinsiz ama neşeli arkadaş grubu, Arthur'un yardımı ile Etrüsk mezarlarını keşfedip oralardaki antik hazineleri çalarak geçinen mezar hırsızlarıdır.
29 Kasım Cumartesi Saat: 14.00
Yönetmen: Alice Rohrwacher
Senaryo: Alice Rohrwacher, Carmela Covino, Marco Pettenello
Oyuncular: Josh O'Connor, Carol Duarte, Vincenzo Nemolato, Isabella Rossellini
İtalya / 2023 / 131 dk. / Renkli / İtalyanca, İngilizce / İngilizce ve Türkçe Altyazılı

Barry Lyndon
Stanley Kubrick şaheseri olan ve William Thackeray'in Barry Lyndon'ın Talihi adlı romanından uyarlanan film, 18. yüzyıl Avrupa'sında bir İrlandalı genç olan Redmond Barry'nin hırs dolu yükselişini ve trajik düşüşünü görsel bir şölenle anlatıyor. Seyirci, aristokrasiye yükselmeyi arzulayan Barry'nin savaşlar, düellolar, evlilikler ve entrikalarla dolu yolunu takip eder.
29 Kasım Cumartesi Saat:18.30
Yönetmen: Stanley Kubrick
Senaryo: Stanley Kubrick, William Makepeace Thackeray (eser)
Oyuncular: Ryan O'Neal, Marisa Berenson, Patrick Magee
ABD, İngiltere / 1975 / 185 dk. / Renkli / İngilizce / Türkçe Altyazılı

Ölümsüz Kadın
Müzeyyen Senar'ın sesinden Farfara şarkısı ile İstanbul surlarına açılan Ölümsüz Kadın, düş ile gerçeğin iç içe geçtiği hikâyesinin izlerini İstanbul'un sokaklarında sürüyor. Çekimlerinin tümüyle İstanbul'da gerçekleştirildiği filmde, dönemin çalkantılı politik atmosferinin etkisiyle hayalet bir şehire dönüşen İstanbul da filmdeki önemli rollerden birini üstleniyor.
30 Kasım Pazar Saat:14.00
Yönetmen: Alain Robbe-Grillet
Senaryo: Alain Robbe-Grillet
Oyuncular: François Brion, Jacques Doniol-Valcroze, Catherine Carayon
Fransa, İtalya / 1963 / 101 dk. / Siyah Beyaz / Fransızca / Türkçe Altyazılı

Kıyamet: Son Kurgu
Joseph Conrad'ın Karanlığın Yüreği adlı romanından ilham alınarak çekilen Kıyamet, Vietnam Savaşı'nın kaosunda görevini terk etmiş ve akıl sağlığını yitirdiği varsayılan Albay Kurtz'u bulmakla görevlendirilen bir subayın, Mekong nehri boyunca yaptığı yolculuğu anlatıyor. Coppola'nın savaşın yıkıcılığını, insan psikolojisinin kırılganlığı ile karşı karşıya getirdiği bu başyapıtında; Martin Sheen, Marlon Brando, Robert Duvall, Frederic Forrest, Laurence Fishburn, Dennis Hopper ve Harrison Ford gibi oyuncular bir araya geliyor.
30 Kasım Pazar Saat:18.30
Yönetmen: Francis Ford Coppola
Senaryo: John Milius, Francis Ford Coppola, Michael Herr
Oyuncular: Martin Sheen, Marlon Brando, Robert Duvall
ABD / 1979 / 180 dk. / Renkli / İngilizce, Fransızca, Vietnamca / Türkçe Altyazılı

Karanlığın Gölgesi
İngiliz bir çift (Laura ve John), küçük kızlarının ölümünden kısa bir süre sonra Venedik Piskoposu'nun davetlisi olarak bir kilise restorasyonu için Venedik'e gider. Venedik'te çiftin yollarının kesiştiği gizemli kız kardeşlerden kör olanı medyum olduğunu ve onların ölen kızlarını gördüğünü iddia eder. Bu iddia Laura'yı rahatlatırken, John'un sanrılarını tetikler.
2 Aralık Salı Saat:20.00
Yönetmen: Nicolas Roeg
Senaryo: Alan Scott, Chris Bryant, Daphne Du Maurier (Eser)
Oyuncular: Julie Christie, Donald Sutherland, Hilary Mason, Clelia Matania, Massimo Serato
İngiltere, İtalya / 1973 / 110 dk. / Renkli / İngilizce, İtalyanca / İngilizce ve Türkçe Altyazılı

Göksel Beden
Alice Rohrwacher'in ilk uzun metrajlı filmi Göksel Beden, büyüme sancıları içindeki on üç yaşındaki Martha'nın aidiyet ve inanç konusundaki sorgulamalarını merkeze alıyor. Annesi ve ablası ile İsviçre'den güney İtalya'ya döndüklerinde, ailesi onu Katolik kilisesindeki "konfirmasyon (kiliseye kabul) sınıfı"na gönderir. Martha oraya uyumlanamaz, içsel bir bunalıma ve başka bir ihtimalin arayışına sürüklenir.
3 Aralık Çarşamba Saat:20.00
Yönetmen: Alice Rohrwacher
Senaryo: Alice Rohrwacher
Oyuncular: Yile Yara Vianello, Salvatore Cantalupo, Pasqualina Scuncia
İtalya / 2011 / 99 dk. / Renkli / İtalyanca / İngilizce ve Türkçe Altyazılı

Sunset Bulvarı
Hollywood'un görkemi ile çürümesini aynı kadrajda buluşturan bu kara masal, genç bir senarist ile sönmüş bir yıldızın o ışıltılı dünya içinde var olabilmeye yönelik bencil umutlarıyla birbirlerini kullanmalarını anlatıyor. Billy Wilder, iğneleyici mizahı, keskin diyalogları ve noir gölgeleriyle hülyayı tahkime, şöhreti saplantıya, aşkı bağımlılığa dönüştüren bir sistemin soğuk anatomisini çıkarıyor.
4 Aralık Perşembe Saat: 20.00
Yönetmen: Billy Wilder
Senaryo: Charles Brackett, Billy Wilder, D.M. Marshman Jr.
Oyuncular: William Holden, Gloria Swanson, Erich von Stroheim, Nancy Olson, Cecil B. DeMille, Buster Keaton, Hedda Hopper
ABD / 1950 / 110 dk. / Siyah Beyaz / İngilizce / Türkçe Altyazılı

“1,4 milyon çocuk örgün eğitimin dışında”

Eğitim İzleme Raporu 2025, Türkiye'de örgün eğitim dışında kalan çocuk sayısının 804 bin 250'ye yükseldiğini; yaygın eğitime yönelenlerle birlikte bu sayının 1 milyon 470 bin 694'e ulaştığını ortaya koyuyor

● Erhan DEMİRTAŞ

Eğitim alanında yaşanan değişimleri 2007'den beri izleyen Eğitim Reformu Girişimi'nin hazırladığı "Eğitim İzleme Raporu 2025" yayınlandı. Eğitimde yönetişimden okul iklimine, öğretmen politikalarından çoklu krizlerin etkilerine kadar geniş bir çerçevede hazırlanan rapor, son bir yılda eğitim sisteminin karşı karşıya kaldığı yapısal sorunları ve derinleşen eşitsizlikleri ortaya koyuyor. Raporda, krizlerin eğitim sistemi üzerindeki etkileri "Eğitimde Yönetişim", "Eğitime Erişim", "Okul", "Öğretmenler" ve "Çoklu Krizler Eğitimi Nasıl Etkiliyor?" başlıkları altında ele alındı.

"804 BİN 250'YE YÜKSELDİ"

Rapora göre 2012-13 eğitim-öğretim yılında, Türkiye'de zorunlu eğitim 12 yıla yükseltildi, bu süreçte okullulaşma oranlarında önemli artışlar oldu. Bununla birlikte, Türkiye'de okullulaşma oranları hiçbir yılda ya da yaş grubunda yüzde 100'e ulaşamadı. 2024-25'te eğitim dışındaki çocuk sayısı yaklaşık 804 bin 250'ye yükseldi. Eğitime erişemeyen çocukların 611 bin 612'si Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı ve 192 bin 638 kadarı ise yabancı uyruklu. Buna ek olarak, Türkiye'de örgün eğitime devam etmeyen ancak yaygın eğitim kurumlarına (açıköğretim ve mesleki eğitim merkezleri) kayıtlı 18 yaş ve altında toplam 666 bin 444 öğrenci bulunuyor. Yaygın eğitimdeki öğrencileri de ekleyince örgün eğitim hizmetlerinden yararlanamayan çocuk sayısı 1 milyon 470 bin 694'e yükseliyor.

Eğitim dışındaki çocukların oranı yaş gruplarına göre değişiyor. Eğitim dışındaki çocukların yüzde 72,1'i 14- 17 yaş grubunda, yüzde 15,3'ü 10-13 yaş grubunda, yüzde 12,7'si ise 6-9 yaş grubunda yer alıyor. 14-17 yaş grubunda eğitim dışında olan yaklaşık 440 bin 850 çocuk var ve bu sayı 14-17 yaş çağ nüfusunun yüzde 8,6'sına denk geliyor.

"ÖRGÜN EĞİTİMİN DIŞINDALAR"

Raporda Mesleki Eğitim Merkezleri de (MESEM) değerlendirildi. MESEM'e devam eden öğrenciler haftada 1 gün teorik dersler için okula gidiyorlar, 4 ya da 5 gün ise uygulamalı eğitim aldıkları işletmelerde çalışıyorlar. Raporda yer verilen bilgilere göre MESEM'lere devam eden öğrenci sayısı 2020 itibarıyla hızlı bir yükseliş gösterse de son iki yılda benzer seviyelerde kaldı. MESEM programı kapsamında verilen eğitimin, çocukların fiziksel, bilişsel ve duygusal gelişimlerine katkı sağlayıp sağlamadığı ve işletmelerdeki koşullar tartışma konusu olmaya devam ediyor. 2023-24 eğitim-öğretim yılı boyunca, MESEM kapsamındaki işletmelerde yaşanan ve MESEM öğrencilerinin ölümleri ve yaralanmaları ile sonuçlanan iş kazaları gündemde uzun süre yer buldu. MEB, Ocak 2023-Haziran 2024 arasında beş öğrencinin MESEM programı kapsamında işletmelerde çalışırken öldüğünü doğruladı ve koşullara uymayan 12 bin 927 sayıda işletmenin denetimler sonucunda sözleşmelerinin sonlandırıldığını açıkladı. Çocuk işçilerin çalışma koşullarını düzenleyen yönetmelik, çocukların hangi koşullar altında çalıştırılabileceğini belirtiyor ve riskli işlerde çalıştırılmasını kısıtlıyor. Ancak uygulamada durum farklı devam ediyor. Örneğin, Ocak 2024'te MESEM programı kapsamında çalıştığı işletmede hayatını kaybeden bir öğrenci yaşı itibariyle kullanmaması gereken bir iş makinesi nedeniyle hayatını kaybetti. Sosyal Güvenlik Kurumu'nun (SGK) hazırladığı rapor, kazada işyerini yüzde 90, öğrenciyi ise yüzde 10 kusurlu buldu.

> Rapora göre özellikle 14–17 yaş grubunda eğitimden kopuş derinleşiyor

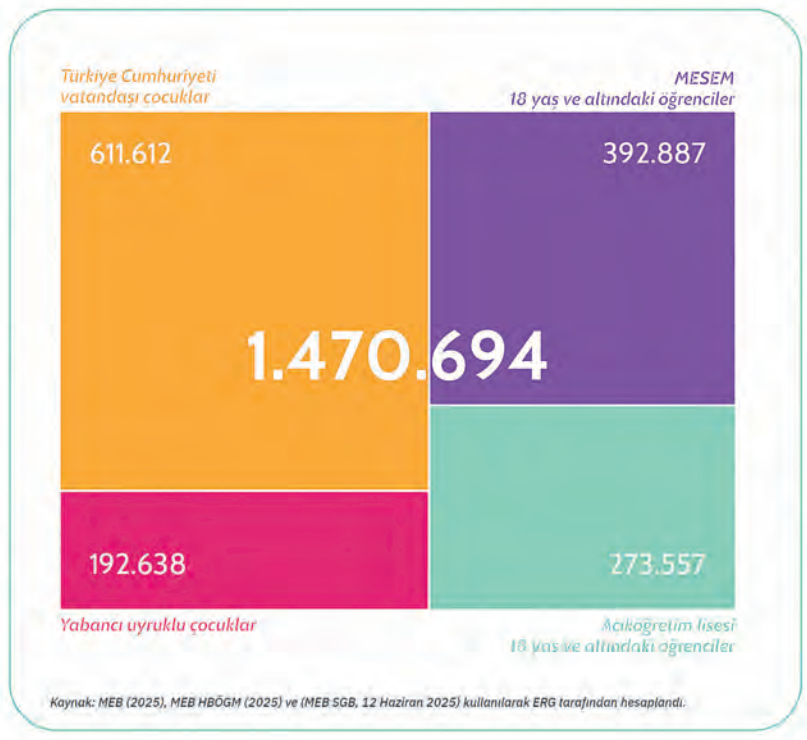
Raporda "MESEM kapsamındaki işletmelerin iş güvenliği denetimlerindeki eksiklikler, program kapsamındaki öğrencilerin çocuk işçiliği, ihmal ve istismar gibi risklere açık olmasına yol açıyor. Öğrencilerin okuldan ziyade çoğunlukla işletmelerde olması, iş güvenliği denetimleri ve çocuk koruma kapsamındaki denetimlerde görülen eksiklikler, MESEM programına devam eden öğrencilerin de örgün eğitim dışında kabul edilmesi gerektiğini ortaya koyuyor." denildi.

"ÖĞRENCİ SAYISI GERİLİYOR"

Raporda 2024-25 eğitim-öğretim yılı itibarıyla okulöncesi eğitimin hâlâ zorunlu eğitim kapsamına alınmadığı belirtildi. Araştırmaya göre okulöncesi eğitimdeki öğrenci sayısı, 2023-24 eğitim-öğretim yılında 1 milyon 954 bin 202 iken 2024- 25'te 1 milyon 741 bin 314'e düştü. Okulöncesindeki öğrenci sayısı, 2022-23 eğitim-öğretim yılından bu yana geriliyor. Bu düşüşle bağlantılı olarak, 5 yaşta okulöncesi eğitim net okullulaşma oranı 1,8 yüzde puan düşerek yüzde 82,5 oldu. 3-5 yaşta okulöncesi net okullulaşma oranı yüzde 51,9'dan yüzde 49'a ve 4-5 yaşta ise yüzde 64'ten yüzde 60,8'e geriledi.

Okulöncesinde öğrencilerin kurum türlerine göre dağılımına bakıldığında, bir önceki yıla kıyasla en keskin değişikliğin resmi anaokulları ile ilköğretim okullarına bağlı resmi anasınıflarında olduğu görüldü. Resmi anaokullarındaki öğrenci sayısı, 788 bin 557'den 482 bin 161'e geriledi ve bir önceki yıla kıyasla yüzde 38,9 azaldı. İlköğretim okullarına bağlı anasınıflarındaki öğrenci sayısı ise 598 bin 125'ten 753 bin 982'ye yükselerek 2023-24 eğitim-öğretim yılı verilerine kıyasla yüzde 26,1 arttı.

Raporda nitelikli erken çocukluk eğitimi ve bakımı (EÇEB) hizmetlerinin hem çocuğun gelişimine hem de potansiyelini tam anlamıyla gerçekleştirmesine katkıda bulunduğu ifade edilirken, "Etkili bir şekilde işleyen EÇEB hizmetleri, fırsat eşitsizliklerini azaltmada ve eşitsizliğin nesilden nesile aktarılmasını engellemede de önemli bir rol oynuyor. Bununla birlikte, Türkiye'de EÇEB hizmetlerinin ücretsiz olmaması, dezavantajlı aileler için ciddi bir erişim sorunu yaratıyor. Yaşamın ilk yıllarında çocuğun fiziksel, zihinsel ve sosyal duygusal açıdan, ailesi ile toplumun sunduğu desteklere bağlı olarak geliştiği; erken çocukluk döneminde ilgisizlik ve yetersiz uyaran gibi olumsuz deneyimlerin telafisi zor gelişimsel kayıplara yol açtığı düşünüldüğünde, erken çocukluk eğitiminin zorunlu eğitim kapsamına alınması büyük bir önem taşıyor." denildi.

ÜCRETLİ ÖĞRETMEN SAYISI ARTTI

Eğitim İzleme Raporu 2025'in Öğretmenler başlıklı bölümünde Türkiye'de öğretmenliğin güncel durumu ve sorunları incelendi. 2024-25'te Türkiye'de öğretmen sayısı 1 milyon 187 bin 409 oldu. Öğretmenlerin yüzde 93,6'sı kadrolu, yüzde 6,4'ü sözleşmeli olarak çalışıyor. Kadrolu ve sözleşmeli öğretmen sayısına ek olarak, istisnai bir uygulama olması gereken ücretli öğretmen sayısı bir önceki yıla kıyasla arttı. 2023-24 eğitim-öğretim yılında 79 ilde ücretli öğretmen sayısı 72 bin 723'ken 2024-25'te bu sayı 78 ilde 86 bin 136'ya yükseldi. 2023-24'te olduğu gibi 2024-25'te öğretmenlerin yaklaşık yüzde 15'i özel öğretim kurumlarında çalıştı. Kadrolu ve sözleşmeli öğretmen sayısı bir önceki seneye kıyasla yüzde 1,6, özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmen sayısı ise yüzde 1,3 artış gösterdi.

"ÜÇ ÇOCUKTAN BİRİ MADDİ YOKSUNLUK İÇİNDE"

Raporda ekonomik krizin eğitim sistemindeki eşitsizlikleri nasıl derinleştirdiği ele alındı. 2024 verileri, özel eğitim harcamalarında sosyoekonomik uçurumun ne kadar derinleştiğini açıkça gösteriyor. En alt gelir grubundaki haneler tüm özel eğitim harcamalarının yalnızca yüzde 2,3'ünü yaparken, en üst yüzde 20'lik dilim bu harcamaların yüzde 64,5'ini gerçekleştiriyor. Kırtasiye, kurs, dershane, özel öğretmen ve özel okullar gibi tüm kalemleri kapsayan bu tablo, ekonomik eşitsizliklerin çocukların eğitime erişim olanaklarını belirleyen en güçlü faktörlerden biri hâline geldiğini ortaya koyuyor.

Rapora göre Türkiye, AB ülkeleri arasında en yüksek çocuk yoksulluğu riskine sahip ülke. Neredeyse her üç çocuktan biri maddi yoksunluk içinde yaşıyor ve bu çocukların bir bölümü yeterince beslenemiyor. Araştırmada, çocuk işçiliğinin dünyada azalırken Türkiye'de arttığı; özellikle 15-17 yaş grubunda işgücüne katılımın son yılların en yüksek seviyesine ulaştığı da vurgulandı. Çocuk yoksulluğuyla mücadele için ücretsiz ve sağlıklı okul yemeği programının hayata geçirilmesi, eğitimde eşitlik için kamu eğitim harcamalarının artırılması, okulöncesi eğitimin ücretsiz ve zorunlu hâle getirilmesi; çocuk işçiliği ve görünmez emeğin önlenmesi için ekonomik destek paketlerinin güçlendirilmesi önerilerine yer verildi.

Kadıköy'den MESEM'lere tepki

Dünya Çocuk Hakları Günü kapsamında basın açıklaması yapan CHP Kadıköy Gençlik Kolları, çocukların eğitim hakkından mahrum bırakılarak sömürüldüğünü ve üretim bandında ucuz işgücüne dönüştürüldüğünü vurguladı

● Deniz Şimal TAŞAN

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Kadıköy Gençlik Kolları, Dünya Çocuk Hakları Günü kapsamında 20 Kasım Perşembe akşamı Merdivenköy'deki Neriman İrfan Akça Meslek Eğitim Merkezi önünde (MESEM) bir basın açıklaması gerçekleştirdi. Açıklamada, Türkiye'de çocukların eğitim hakkından mahrum bırakılarak sömürüldüğü, üretim bandında ucuz işgücüne dönüştürüldüğü vurgulandı. Eylemde "Sermaye elini çocuklardan çek", "Eğitim hakkı pazarlanamaz", "İş kazası değil cinayet" ve "Çocuklar iş değil eğitim alacak" sloganlarıyla çocuk emeğinin sömürüsüne dikkat çekildi.

NEDEN: YOKSULLUK

Basın açıklamasında konuşan CHP Kadıköy Gençlik Kolu Başkanı Erdener Doğan Işık, "Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP) iktidarı yıllardır eğitim sistemini parça parça dağıtarak gençleri geleceksizliğe mahkûm etti. Artık Cumhuriyetin kazandırdığı 'çalışırsan, okursan, iyi bir eğitim alırsan kendi hayatını kurabilirsin' düşüncesi genç arkadaşlarımızın hiçbirinin zihninde yok. Karamsarlık, işsizlik ve güvencesizlik tüm gençleri bir karabasan gibi sarmış durumda." dedi.

Eğitim sistemi ve müfredatın her geçen gün daha da gerici bir hal aldığını, Atatürk ile evrim konularına yeni müfredatta yer verilmediğini kaydeden Işık, "Tarikatların ve cemaatlerin karanlığı her geçen gün çocukların üzerine daha da fazla yansıyor. AKP'nin neoliberal politikaları ve Mehmet Şimşek'in boğaz sıkma rejimi öyle bir yoksulluğu beraberinde getirdi ki Türkiye'de çocukların önemli bir bölümü çalışmak zorunda kalıyor. MESEM'e dair araştırmalar, çocukların bu programa katılma nedeninin yüzde 60 oranında yoksulluk olduğunu gösteriyor." ifadelerini kullandı.

3,5 MİLYON ÇOCUK İŞÇİ

Meslek Eğitim Merkezleri (MESEM)'lerde çocukların haftanın bir gün okula gittiğini ve geriye kalan dört gün boyunca atölyelere, fabrikalara, şantiyelere gönderildiğini vurgulayan Işık, konuşmasına şöyle devam etti: "Program kapsamında 9, 10 ve 11. sınıf öğrencilerine asgari ücretin en az yüzde 30'u; 12. sınıf öğrencilerine ise en az yüzde 50'si ödeniyor. Bu ücretler İşsizlik Sigortası Fonu'ndan, sigortaları ise devlet tarafından karşılanıyor. Bu şekilde, patronlar hiçbir maliyet üstlenmeden kamu kaynaklarıyla çocuk işçi çalıştırıyor. Kamu kaynakları çocuk işçiliği üzerinden sermayeye aktarılıyor. Bunun sonucunda bugün Türkiye'de 3,5 milyon çocuk işçi bulunuyor. Sermayenin talepleri doğrultusunda eğitim sistemini şekillendiren Milli Eğitim Bakanlığı, çocuk işçiliğini ortaokul sıralarına dek indirmiş durumda. Çocuk işçiliğinin 'yasal kılıfı' olan MESEM'lerin ortaokul uzantısı ise Zanaat Okulları oldu."

2024 Eylül – 2025 Ağustos eğitim döneminde en az 72 çocuğun çalışırken hayatını kaybettiğini ve bu durumun bir önceki yılın çocuk işçi ölümlerinde, yaklaşık yüzde 10 artış anlamına geldiğini dile getiren Işık, "Daha geçtiğimiz günlerde Karabük Demir Çelik'te çalışan 17 yaşındaki MESEM öğrencisi Yağız Yıldız hurda sarma makinesinin altında kalarak hayatını kaybetti. Aynı gün Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin, çocuk işçiliğini öven açıklamalar yapmakla meşguldü." şeklinde konuştu. Işık, "Daha 10 günlük bir zaman diliminde bile onlarca çocuk işçi cinayeti Türkiye'nin gündemine oturdu. 2025 yılında ise şu ana kadar 83 çocuk işçi yaşamını yitirdi. Bugün, öğlen saatlerinde, konuşma metnimi tamamladığımda bu sayı 82'ydi. Çocuk hakları gününde bir genç kardeşimiz daha iş cinayetine kurban gitti. Mersin Mezitli'de çalıştığı inşaatın 5. katından düşerek yaralanan, 17 yaşındaki kardeşimiz Onur Sayıloğlu'nu bugün kaybettik. Başımız sağ olsun." ifadelerini kullandı.

ÇOCUKLAR ÇETELERİN HEDEFİNDE

Çocuklar için bir diğer tehdidin çeteler olduğunu söyleyen Işık, "Suça sürüklenen çocukların sayısı TÜİK'in verilerine göre son 5 yıldır ciddi oranda artış gösteriyor. 2020-2024 yılları arasındaki artış oranı yüzde 80,8 oldu. Şu konuyu net bir şekilde ifade etmekte fayda var; suça sürüklenen çocuk, aslında toplum tarafından korunamamış çocuktur." dedi. Işık, "Bir çocuğun suça sürüklenmesi, çoğu durumda çocuğun bilinçli bir tercihi değil; devletin, okulun, ailenin ve sosyal politikaların onu koruyamaması yani yapısal bir kırılmanın sonucudur. Yoksulluk, eğitime erişim sorunları, bakım verenlerin ihmali, istismarı, aile içi şiddet, toplumsal dışlanma, çocuk işçiliği… Tüm bu başlıklar, bir çocuğun hayatında suça yönelimi artıracak faktörlerdir." diye konuştu.

Açıklamanın sonunda 2025 yılı içinde iş kazasında hayatını kaybeden 83 çocuk için 83 adet karanfil bırakıldı.

Çocuklar şenlikte, SÖZ ÇOCUKLARDA

Kadıköy Belediyesi, Çocuk Hakları Şenliği'ni farklı atölyeler, sergi, konser ve tiyatro gösterileriyle ikinci kez Halis Kurtça Çocuk Kültür Merkezi'nde gerçekleştirdi

● **Hülya ARSLAN**

Kadıköy Belediyesi, 22–23 Kasım tarihlerinde düzenlenen Çocuk Hakları Şenliği'ni, Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü ve Sosyal Destek Hizmetleri Müdürlüğü Eşitlik Birimi iş birliğinde gerçekleştirdi. Şenlikte çocuklar, hak kavramını çeşitli etkinlikler aracılığıyla deneyimleyerek kendi öykü ve çizgi romanlarını üretti, fikirlerini ise sergi ve forumlarda paylaştı.

"ÇOCUĞUN HAKLARI VAR" SERGİSİ

Halis Kurtça Çocuk Kültür Merkezi'nde gerçekleştirilen Öykü Yazarlığı ve Çizgi Roman Yazarlığı atölyeleri, çocukların hak kavramını tartışmalarına ve kendi öyküleri ile çizgi romanlarını üretmelerine olanak sağladı. Ortaya çıkan eserler, "Çocuğun Hakları Var!" adlı sergide ziyaretçilerle buluştu.

23 Kasım Pazar günü düzenlenen "Melodiden Söze, Sözden Oyuna: Çocukların Sesi Kadıköy'de! Çocuk Hakları Forumu – 'Söz Bizde!'" etkinliği, Kadıköy Belediyesi Çocuk Sanat Merkezi Orkestrası'nın konseriyle başladı. Ardından Kadıköy Belediyesi Çocuk Meclisi tarafından düzenlenen forumda çocuklar, katılım, eğitim, oyun, eşitlik ve güvenli yaşam hakkı gibi temel haklarını tartıştı ve çözüm önerileri geliştirdi. Foruma Kadıköy Belediye Başkanı Mesut Kösedağı da katıldı ve çocukların merak ettikleri soruları yanıtladı. Program, HKÇKM Bizim Çocuklar Tiyatro Ekibi'nin sahnelediği "Minik Hikâyeler Büyük Haklar" oyunu ile sona erdi. Çocuklar, kendi yazdıkları hikâyelerle haklarını sahneye taşıdı.

ÇOCUKLARIN SESİ DUVARLARDA

Etkinliğe katılan Zeynep Şahin yapılan atölyelerde eğlendiğini şu sözlerle anlattı: "Kadıköy Belediyesi Çocuk Hakları Meclisi'ndeyim. Bugün burada çocukların haklarını kağıda dökerek ve bu kağıtları duvara asarak insanların bilgilenmesini istiyoruz. Buraya gelen çocuklar resimlerini yapıyor ve biz de onları yönlendiriyoruz. Çocuk hakları kitapçığından bakarak yol gösteriyoruz. Bugün çok resim yaptık ve yazı yazdık. Bunu yaparken gerçekten çok eğlendik ve farklı şeyler öğrendik. Burada olmak bana mutluluk verdi."

Zeynep Şahin

Sarp Saltan

Yağız Selçuk

Hak Duvarı etkinliği ile sokakla sanatın birleştiğini anlatan Sarp Saltan, "Bugün Hak Duvarı etkinliği için toplandık. Hak duvarı, bir parkta bize özel ayrılan bir alan aslında. Burada çıkan resimleri ve fikirleri bir grafiti sanatçısı yardımıyla duvara geçireceğiz. Bu etkinlik aynı zamanda Sokakta Sanat Var programının da bir parçası. Burada birçok etkinlik gerçekleştiriliyor ve çok güzel zaman geçiriyoruz. Bu fırsatı bize sağlayan Kadıköy Belediye Başkanı Mesut Kösedağ'a çok teşekkür ederim."dedi.

Etkinliğin kendisi için keyifli geçtiğini anlatan Yağız Selçuk ise şu sözleri söyledi: "Bugün burada Kadıköy Çocuk Meclisi için toplandık. Yeni gelen çocuklara meclisi anlattık, resimler çizip sloganlar yazdık. Etkinlik boyunca çok eğlendik, farklı arkadaşlarla tanıştık ve haklarımız üzerine düşündük. Bugün benim için gerçekten çok eğlenceli geçti. Herkese teşekkür ediyorum."

Kadıköy'de "Her Yer Çocuk"

Yoksul mahallelerdeki çocukların hakları öğrenecekleri, haklarının farkına varıp güçlenecekleri atölyeler yapmak için yola çıkan Her Yer Çocuk Derneği, İstanbul temsilciliğini Kadıköy'de açtı

● **Seyhan KALKAN VAYİÇ**

Çocukların güvenli, mutlu ve sağlıklı yaşam sürmesini hatırlatan 20 Kasım Dünya Çocuk Hakları Günü'nde ülke genelinde çeşitli etkinlikler yapılır. Çocuklar atölyelerde oyunlarla haklarını öğreniyor, yetişkinler de çocuk hakları üzerine daha çok düşünme fırsatı yakalıyor. 2015 yılında İstanbul'da okuyan üniversite öğrencilerinin kolektif olarak başlattığı, iki yıldır da dernek olarak çalışmalarını sürdüren "Her Yer Çocuk" oluşumu, çocukların haklarını öğrenmesi için çalışmalar yürütüyor. İstanbul temsilciliğini Kadıköy'de açan Her Yer Çocuk Derneği'nden Hatice Göz ve Pınar Karataş ile Dünya Çocuk Hakları Günü vesilesiyle bir araya geldik, derneğin çalışmalarını ve neden Kadıköy'ü tercih ettiklerini konuştuk.

"YOKSUL MAHALLELERE ULAŞIYORUZ"

Kolektifin kuruluş sürecinde yer alan, 10 yıldır çocuk hakları alanında çalışan psikolog Hatice Göz, fikrin nasıl ortaya çıktığını şöyle anlatıyor: "Üniversite öğrencileri yoksul mahallelerde kadınları güçlendirecek çalışmalar yapıyordu. O dönem ben de çalışmalara dahil oldum. Bu süreçte çocuklarla bir şey yapabilir miyiz fikriyle böyle bir kolektif ortaya çıktı."

"Çocuklar çok fazla hak ihlaline maruz kalıyor." diyen Hatice Göz şöyle devam ediyor: "Yaşadıkları mahallelerde pek çok şeye erişemiyorlar. Yoksullukla da ilgili bu bir yandan. Bir yandan da haklar nitelikli verilmiyor. Nitelikli bir eğitime erişemiyorlar. Bilimsel düşünebilecekleri ve tartışarak sorular sorabilecekleri bir eğitim olmuyor. Oyun alanları da yok. Güvenli, çocuk hakları odaklı ilişkiler de kuramıyorlar. Her Yer Çocuk Derneği'nin derdi mahallelere gidip çocukların bulundukları ortamda haklarını öğrenebilecekleri, haklarının farkına varıp güçlenebilecekleri atölyeler yapmak. Bu yüzden çocuk hakları odaklı atölyeler yapıyoruz. Onlarla oyunlar oynuyoruz, drama yapıyoruz. Toplumsal cinsiyet, ekoloji, barış, zorbalık, dönem dönem deprem ve ölüm gibi çok spesifik gündemlerimiz oluyor."

"Çocuk hakları odaklı ya da çocukların yaşadıkları sorunlara dair temelde birkaç başlığımız var." diyen Göz, ebeveynlerle de çalışmalar yürüttüklerine değiniyor: "Çocuk istismarı karşısında çocukları ve ebeveynleri güçlendirmek, zorbalık, bunlarla baş etme yöntemleri, çocukların medya, sosyal medya kullanımına dair sınırlar, çocukların nasıl güçlendirilebileceği gibi temel birkaç başlığımız var. Bu konuları da ebeveynlerle konuşmak için söyleyişi ve toplantılar düzenliyoruz."

"GÜVENLİ ALAN OLUŞTURMAK ÖNEMLİ"

Psikolog, sosyal hizmet uzmanı gibi birçok meslek grubunda kişinin dernek çatısı altında çalışma yürüttüğünü ve gönüllülerin de mahalle çalışmalarına destek verdiğini dile getiren Göz, "Gazi, Nurtepe, Maltepe, Bağcılar, Gebze, Fatih, Alibeyköy, Yedikule ve Koca Mustafa Paşa'da çalışmalar yapıyoruz. İzmir ve Hatay'da da çocuklar ve aileleriyle bir araya geliyoruz. Kadıköy'de Fikirtepe ve Koşuyolu mahallelerinde de çalışmalar yapmıştık. Mahallelerde yapılan çalışmalar çocuklara güvenli alan oluşturmak için önemli. Mahallenin bakkalı ile manavı da, doktoru ve öğretmeni de söyleşilerden haberdar oluyor. Sonra onlar da yer almak istiyor. Çevremizde geniş bir ağ oluşuyor. Mümkün olduğu kadar hepsini ortak çalışabilir bir ağda toplamaya çalışıyoruz." diye konuştu.

Hatice Göz ve Pınar Karataş

Derneğin ilk temsilciliğini geçen yıl İzmir Bornova'da, İstanbul temsilciliğini de bu yıl kasım ayında İstanbul Kadıköy'de açtıklarını dile getiren Hatice Göz, Kadıköy'ü neden tercih ettiklerini ise şöyle açıklıyor: "Kadıköy merkezi bir nokta. Merkezdeki çekirdek gibi düşündük burayı. Herkesin rahatlıkla ulaşabileceği bir yer. Bilgileri burada biriktirelim, gönüllüler aracılığıyla da mahallelere yayalım düşüncesi var."

"SORULARA CEVAP VERMEYE ÇALIŞIYORUZ"

Dernekte iki yıldır gönüllü olarak çalışmalar yapan akademisyen ve gelişim psikoloğu Pınar Karataş da şunları dile getirdi: "Çocuklarla yaz atölyeleri yapıyoruz. Onlarla çalışacak olan gönüllülere de çocuklara nasıl yaklaşmaları gerektiği konusunda eğitim veriyoruz. Ebeveynlerle söyleşiler ve atölyeler yapıyoruz. Ebeveynlerin çocukları ve kendileri için çok fazla sorusu oluyor. Onlara cevap vermeye çalışıyoruz. Zorbalık bu konuların başında geliyor. Bir araya geldiğimizde farklı konulardan da sorular geliyor bize. Biz de onlara elimizden geldiğince yardımcı olmaya çalışıyoruz."

Kadıköy'de 25 Kasım eylemi

25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü nedeniyle Kadıköy'de bir araya gelen kadınlar; kadın cinayetlerine, şiddete ve eşitsizliğe karşı ortak ses yükseltti

● **Simge KANSU**

Kadınlar, 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü sebebiyle Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu'nun çağrısıyla Kadıköy'de bir araya geldi. 23 Kasım Pazar günü Kadıköy Belediyesi Süreyya Operası'nın önünde toplanan kadınlar, "Kadınların ölümü şüpheli, iktidarın ihmali kesin" pankartı taşıdı. Eyleme CHP Kadıköy Kadın Kolları, Deva Partisi Kadın Kolları, EHP'li Sosyalist Feministler ve Ev İşçileri Dayanışma Sendikası da destek verdi.

287 KADININ ÖLÜMÜ ŞÜPHELİ!

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu adına konuşma yapan İstanbul Temsilcisi Vahide Şevval Argunşah, "25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü'nde bir kez daha alanlardayız. Yıllardır söylediğimiz gibi sözümüz de mücadelemiz de değişmedi. Bir kişi daha eksilmeyeceğiz. Çünkü kadına yönelik şiddet bu ülkede her gün yeniden ifşa edilen sistematik bir gerçeklik olarak karşımıza çıkıyor. Evde, sokakta, okulda iş yerlerinde, kamusal alanda kadınlar yaşam haklarına yönelik sürekli bir tehditle yaşamak zorunda kalıyor. Her sabah yeni bir kadın cinayeti ya da şüpheli kadın ölümü haberiyle uyanıyoruz. 25 Kasım 2024'ten bu yana 282 kadın cinayeti işlenmiş, 287 kadın şüpheli şekilde hayatını kaybetmiş. İlk kez şüpheli kadın ölümleri verileri, kadın cinayetleri verilerini geçmiş. Biz biliyoruz ki bu ülkede kadınların nasıl öldürüldüğünün aydınlatılmaması şiddetin yeni biçimlerine kapı aralıyor. Biz, buradan bir kez daha söylüyoruz. Kadınların ölümü şüpheli, iktidarın ihmali kesin." dedi.

Genç Feministler adına konuşma yapan Mergen Arıtürk, "Kadına yönelik şiddet her gün artıyor. Her gün bir kadın cinayeti, bir şüpheli kadın ölümü gerçekleşiyor. Kadınların yüzde 71'i aile içinde öldürülmüşken iktidar hala 'aile yılı' ve 'aile on yılı' diyerek gerçekleri görmezden geliyor. Biz genç kadınlar, aile dayatmalarına geçit vermeyeceğiz." ifadelerini kullandı.

"ŞİDDET, KÖTÜ YÖNETİMİN SONUCUDUR"

CHP İstanbul İl Kadın Kolları Başkan Yardımcısı Birgül Karababa da bir konuşma yaptı: "2025 yılının yalnızca ilk 10 ayında Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu verilerine göre 235 kadın erkek şiddetiyle öldürüldü; 247 kadın ise şüpheli bir şekilde hayatını kaybetti. Her ölüm, yıllardır söylediğimiz gerçeği yeniden yüzümüze haykırıyor: Kadın cinayetleri politiktir. Devlet görevini yapmadığı, yasalar uygulanmadığı, failler cesaret bulduğu için kadınlar öldürülüyor. Şiddet, kötü yönetimin ve cezasızlığın sonucudur. Kadınlar güvencesizliğe, düşük ücrete, kayıt dışı çalışmaya mecbur bırakılıyor. Ekonomik bağımsızlığı elinden alınan her kadın, şiddetin içine sıkıştırılıyor. Bu tablo bir tesadüf değil; kadın emeğini görünmez kılan politikaların sonucudur."

"HAKKIMIZ OLAN HAYATI ALACAĞIZ"

CHP Kadıköy Gençlik Kolu Başkan Yardımcısı Av. Buket Yıldırmaz ise, "Bugün burada yaşam hakkımıza yönelik sistematik saldırıya karşı toplandık. Kadınlar, bu şiddet düzeninin karşısında birbirine yaslanarak, hakkımız olan hayatı söke söke alacak" dedi ve 6284 sayılı kanunun önemine dikkat çekti: "Bu güvencelerin bir gecede, bir imzayla gasp edilmesini kabul etmiyoruz. Kazanımlarımızı elimizden almaya çalışan her karar, doğrudan yaşam hakkımıza yöneliktir."

"SESSİZLİK, ŞİDDETİN ORTAĞIDIR"

Deva Partisi İstanbul Kadın Politikaları Başkanı Zeliha Aksoy da, "Bugün bir gerçeği haykırmak, sesimizi yükseltmek için buradayız ve bir aradayız. Çünkü biliyoruz ki sessizlik, şiddetin en büyük ortağıdır. Kadınların yaşam hakkını hedef alan sistematik ayrımcılığın, eşitsizliğin karşısında asla susmayacağız." şeklinde konuştu.

"GERİ ADIM ATMAYACAĞIZ"

Emekçi Hareket Partili Sosyalist Feministler adına konuşan Feyzanur Yılmaz ise şunları söyledi: "Yıllardır olduğu gibi yine 25 Kasım'ı meydanlarda hep birlikte karşılıyoruz. On yıllardır bu ülkede kadın mücadelesi yürütüyoruz, kadın mücadelesinde nice kazanımlar elde ettik. Bu 25 Kasım'da yine yıllardır gündeme getirdiğimiz bir konuyu gündeme getiriyoruz. Biz kadınlar için, çocuklar için LGBTI+'lar için gereken neyse yapmaya devam edeceğiz. Kadın mücadelesinde hiçbir zaman geri adım atmayacağız."

KADINLAR TAKSİM'E ÇIKTI

Binlerce kadın bu yıl da 25 Kasım'da Taksim'de buluştu. Yürüyüş yasağına rağmen Tünel Meydanı'nda toplanan kadınlar ve LGBTİ+'lar, "Susmuyoruz, korkmuyoruz, itaat etmiyoruz", "Geceleri de sokakları da terk etmiyoruz", "Rojin Kabaiş isyanımızdır, Hande Kader isyanımızdır" sloganları attı.

Beyoğlu Kaymakamlığı'nın gün içinde getirdiği yürüyüş yasağı ise kadınların Tünel'e çağrı yaptığı saatte kaldırıldı. Kitle, yürüyüş yasağının kaldırılmasının ardından Kumbaracı Yokuşu'na kadar yürüdü.

Yürüyüşün tamamlanmasının ardından gözaltına alınan 13 kişi daha sonra serbest bırakıldı.

Kadınlar şiddete karşı umudu motifledi

● **Seyhan KALKAN VAYİÇ**

Potlaç Kadın Kooperatifi'nin düzenlediği "25 Kasım Haftası Temalı Tahta Baskı Atölyesi"nde kadınlar, şiddete karşı umudu ve üretimi temsil eden kuş, çiçek ve yaprak motiflerin baskısını çanta, tişört ve fularlarına yaptı

Dayanışmanın ve birlikte üretimin en güzel örneklerinden Potlaç Kadın Kooperatifi'nin başlattığı "Potlaç'tan Kadıköy'e Üretim, Deneyim ve Dayanışma Atölyeleri", 22 Kasım Cumartesi günü "25 Kasım Haftası Temalı Tahta Baskı Atölyesi" ile devam etti. Kuşdili Sosyal Hizmet Merkezi'nde düzenlenen, kadınların yoğun katılım gösterdiği atölyede Potlaç Kadın Kooperatifi'nden Gökçe Şavkay Taşkın, tahta baskının nasıl yapılması ve baskıda dikkat edilmesi gerekenleri anlattı. Paylaşılan bilgilerin ışığında 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü dolayısıyla, şiddete karşı umudu, üretimi ve yeniden doğuşu temsil eden tohum, kuş, zeytin dalı, çiçek, yaprak gibi motifler, tişört, çanta, fular ve cüzdan üzerinde yerini aldı. Motiften renk seçimine karşılıklı fikir alışverişinde bulunulan ve yardımlaşma ile geçen atölyede keyifli anlar yaşandı.

"KADINLAR BİR ARADA DAHA GÜÇLÜLER"

Potlaç'ın sosyal ve kapsayıcı bir proje olduğunu dile getiren Gül Muci, "Şu an burada olduğum için çok mutluyum. Kooperatifler kadınların kenetlenmesini sağlıyor, yalnız olmadıklarını hissettiriyor. Bu projede bilgi, deneyim ve duygu paylaşımı da oluyor. Bu da herkesi mutlu ediyor. Başka ilçeler ve yerlerde de buna benzer projeler olmasını isterim. 25 Kasım için burada bir araya gelmemiz de önemli. Birlikte zaman geçirdik. İlk defa tahta baskı yaptım. Çok keyifliydi. Bundan sonra da yapmak isterim." diye konuştu.

İlk defa tahta baskı yapan ve zeytin dalı ile kuş baskısını tişörtüne işleyen Zeynep Tanyeri de şunları söyledi: "Çok güzel bir etkinlik. İnsanlarla kalabalık bir ortamda bir arada bir şeyler yapmak keyifli. O yüzden bizi bir araya getirenlere teşekkür ediyorum. Kadınlar bir araya gelince daha güçlü oluyor. Böyle etkinlikler o yüzden önem taşıyor."

Geri Dönüştürülen Malzemelerden Nar Şekilli Yılbaşı Bereket ve Niyet Kesesi atölyesine katılmak isteyenler, (0216) 349 11 89 ile (0216) 418 21 75 numaralı telefonu arayarak Kuşdili Sosyal Hizmet Merkezi'ni arayabilir.

GazeteKadıköy
Haftalık süreli yerel gazete
Kadıköy Belediyesi ve Kadıköylüler adına
Sahibi Kadıköy Belediye Başkanı
Mesut KÖSEDAĞI

Yayın Kurulu
Ayten Genç, Erhan DEMİRTAŞ, Gökçe UYGUN
Genel Yayın Yönetmeni
Leyla ALP
Yazı İşleri Müdürü
Semra ÇELEBİ
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Gürbüz ENGİN
Sayfa Tasarımı
Rıza BÜLBÜL, Sinem HAMARAT
Haber Merkezi
Gökçe UYGUN, Hülya ARSLAN, Erhan DEMİRTAŞ, Seyhan KALKAN VAYİÇ
Reklam Servisi
Özge ÖZVEREN MUSLU

Reklam: 0 (216) 345 82 02

Adres: Hasanpaşa Mahallesi Sarayardı Caddesi Khalkedon İş Merkezi No: 98 Kadıköy
Tel: 0 (216) 348 70 60
İlan/Reklam: 0 (216) 345 82 02
www.gazetekadikoy.com.tr
www.instagram.com/gazetekadikoy
www.facebook.com/gazetekadikoy
www.twitter.com/gazetekadikoy
E-posta: gazetekadikoy@gmail.com
Dağıtım: Mehmet Gündoğdu (0532) 727 01 07

Baskı: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık A.Ş. 5 Levent Mahallesi Mareşal Fevzi Çakmak Caddesi B Blok No:29/1/1 34060 Eyüpsultan / İSTANBUL

Gazetemizde yayınlanan yazıların yasal sorumluluğu yazı sahibine aittir.

Bir Müzik Rüyası: Çekirdek Sanat Evi

Müzik tarihimiz içerisinde cereyan eden tuhaf (bir o kadar da güzel ve anlamlı) hadise arasında son derece ayrıksı bir hikâye var. Öyle bir hikâye ki, öyle garip bir zaman dilimi ki, memleketin de gidişatı ve kaderi hakkında muhteşem fikirler veriyor bize. Bu hikâye Unkapanı Plakçılar Çarşısı'ndaki hiçbir şeye benzemiyor, zaten olay da burada geçmiyor. Olay, 12 Eylül 1980 tarihindeki askeri darbeyi müteakip yıllarda, kurdun sevdiği puslu havada, İstanbul'un karşı taraf dediğimiz yakasında geçiyor. Bahsettiğimiz mevzuu, Fikret Kızılok tarafından 1983 yılında İstanbul'da Kadıköy – Çatalçeşme semtinde bir apartmanın yarı bodrum katında kurulan Çekirdek Sanat Evi...

***

Çekirdek Sanat Evi gibi bir yeri açma fikrinin babası Fikret Kızılok ama bu konuda yalnız değil, yanında o dönemki eşi Şeyda Özbudun Hanım ile ressam arkadaşı Ahmet Sırmaçek ve müzisyen dostu Bülent Ortaçgil de var. Temel bir ihtiyaç olarak bu ana fikri destekleyen şey ise askeri darbe sonrasında bir arabesk furyası patladığı için, müzikal ve kültürel anlamda alternatif düşüncelere sahip olan sanatçıların seslerini duyuracak bir yaşam alanı bulmakta güçlük çekiyor olmaları. Adeta hepsinin gırtlağı sıkılıyor, bırakın çalacak sahneyi, sergi açacak oyun oynayacak salonu, konuşup dertleşecek insanı bile bulamıyorlar. Bu nedenle de son derece mütevazi imkanlarla hayata geçirilen Çekirdek Sanat Evi, başta müzik olmak üzere, birden fazla sanat disiplinine kucak açıyordu. Buranın çok yönlü, çok amaçlı bir yapısı vardı.

Türkiye'de alternatif müziğin gelişiminde önemli bir dönemeç olan Çekirdek Sanat Evi, müziğin yanı sıra resim, heykel, fotoğraf gibi sanat dallarında da üretim yapanları kucaklıyor, etkinlik ve atölyeler düzenliyordu. Baskıcı bir dönemde, farklı kimliklerin bir araya geldiği bir alan olarak bir de Çocuk Yuvası vardı: Kızılok'un yanı sıra Barış Manço, Erol Evgin, Mazhar Alanson, Fuat Güner'in çocukları da burada eğitim almıştı.

***

Çekirdek Sanat Evi'nin ana konusu olan müzik kısmına gelecek olursak, o da ortak bir sesin sonucuydu. Müzik türü çeşitliydi: caz, türkü, klasik fark etmez, tek kriter iyi ve özgün olması gereğiydi. Bir de olabildiğince bir mücadelenin aracı olarak işlev görmeliydi. Zira bu mücadele ya da direniş, sanat yoluyla insanları birbirine bağlıyor, bir karşı-kültürün oluşumuna katkıda bulunuyordu. Bugünkü alternatif müziğin gelişiminde de o yüzden büyük bir mihenk taşıydı Çekirdek Sanat Evi. Batılı, kentli ve moderndi.

Darbe sonrası dönemde yozlaşan müzik, Çekirdek Sanat Evi ile yükselen alternatif seslere ve daha sonra kendinden sonraki kuşaklara ilham vermişti. Özgün bir akım olarak "şarkı yazarlığı – kent ozanlığı" burada doğmuştu. Burada Fikret Kızılok ve Bülent Ortaçgil ikilisi, şarkı sözü yazarlığında bir kırılma noktasıydı. İkisi de eğitimli ve çağdaştı. Kızılok popülerliği denemiş, Ortaçgil ise daha küçük ama kemik bir kitleye sesini duyurmuştu.

Konserler küçücük bir salonda, iptidai şartlarda da olsa kayda alınıyor, kayıtlar kasede çekiliyor ve oracıkta izleyicilere satılıyordu. Kaset kapaklarında "resital"le birlikte kullanılan iki ana ifadeden biri "dinleti" idi. Dinleme formatı olarak kaset zamanlarıydı; o dönemde telif haklarına dair yasal düzenlemenin eksikliğinden kaynaklı yasal boşluktan faydalanılarak şekillenen süreçte üretilen kasetler, el çizimi kapak tasarımlarıyla dikkat çekiyordu. Kasetler ilerleyen süreçte bir dağıtım ağına kavuşmuş, Ankara'da Ada Kitabevi, İstanbul'da Mustafa Kaynakçı'nın Piccatura firması aracılığı ile dağıtıma çıkmıştı. Telif hakları konusundaki yasal değişimle birlikte Çekirdek kasetleri bandrollü oldu.

Bandrollü kasetlerle birlikte tasarım değişti, artık nispeten piyasadaki kasetlere biraz da olsa benzemeye başlamıştı ama farkı şuydu: içindeki müzikler halen iyiydi ve az satıyordu.

Bu kolektif aslen Ortaçgil ile Kızılok ayrılınca dağıldı. Her ne kadar biraz daha direnseler de, seksenler bitince liberal ekonomi gelmiş ve tüketim yozlaşması piyasaya hâkim olmuş, Türkçe pop patlamıştı.

***

Aradan geçen yaklaşık 35 yılın üzerinden, şimdi tarihin bu tozlu sayfalarını yeniden havalandıran meraklı biri çıktı. Yıllardır bu kasetlerin peşine düşen, kasetlerle yetinmeyip bu tarihe tanıklık etmiş insanların da peşine düşerek onlarla söyleşiler yapan Uğur Biryol, Çekirdek Sanat Evi hakkında bugüne değin eline geçen tüm evrakı metrukeyi ve sözlü-yazılı bilgiyi bir kitapta derledi. Yüz yüze, telefonla ya da e-posta yoluyla toplamda 44 kişiyle yapılan görüşmelerden aktarılan bilgilerin dışında kitapta Orhan Kahyaoğlu'nun da güzel bir önsözü yer alıyor. İletişim Yayınlarından çıkan "Bir Müzik Rüyası – Çekirdek Sanat Evi", mekânın ve hadiselerin kapsamlı bir portresini çiziyor.

1979 doğumlu Uğur, doğup büyüdüğü Çamlıhemşin'de bir yandan turizmcilikle uğraşırken, öte taraftan da bu kitap ile bizlere bir daha tekrarının görülmesi mümkün olmayan bir rüyayı anlatıyor.

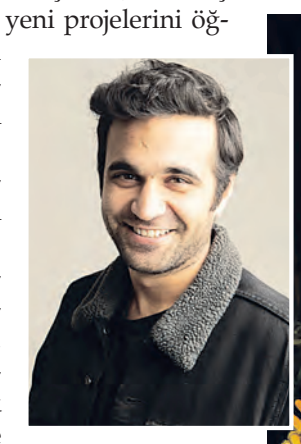
En büyük motivasyonumuz çocuklar

Oyun Dairesi'nin yapımcısı ve oyuncusu Uğurcan Güngör, çocukların özgüvenlerini sahnede ve salonda destekleyen interaktif yapıyı çalışmalarının merkezine aldıklarını söyledi

● **Simge KANSU**

Barış Manço ve Halis Kurtça kültür merkezlerinde sergiledikleri çocuk oyunlarıyla geniş bir izleyici kitlesine ulaşan Oyun Dairesi, özellikle Kadıköy'deki düzenli temsilleri ve interaktif oyun anlayışıyla dikkat çeken yeni topluluklardan biri oldu. Farklı yaş gruplarından çocuklarla güçlü bir ilişki kurmayı başaran ekip, klasik hikayeleri güncel pedagojik yaklaşımlarla yeniden ele alıyor.

Biz de topluluğun çalışma biçimini, kuruluş sürecini, motivasyonunu ve yeni projelerini öğrenmek için Oyun Dairesi tiyatro topluluğunun yapımcısı ve oyuncusu Uğurcan Güngör'le bir araya geldik.

Oyun Dairesi tiyatro topluluğu hakkında bilgi veren Güngör, "Topluluğumuz 1 Şubat 2023'te kuruldu. Ekipte yer alan oyuncuların hepsi konservatuvar mezunu. Kimi dönem arkadaşım, kimiyle bu yolculukta tanıştık ve beraber yürüyoruz. Tuğçe Şahin (Pinokyo) sınıf arkadaşım, beraber mezun olduk. Tuğçe aynı zamanda "Balat Monologlar Müzesi" adlı projede yer alıyor. Özkan Özipek (Tilki) bizden bir yıl sonra mezun oldu. Afra Örs (Cırcır), Yiğit Özer (Geppetto) İstanbul Üniversitesinden bu yıl mezun oldular. Ve çok keyifli bir şekilde yolculuğumuza eşlik ediyorlar. Elif Beyza Sucu (Kedi) ekibimize en son dahil olan arkadaşımız ve 'Labiratuvar' adlı kendisinin de kurucularından olduğu tiyatrosunda çok güzel işler yapıyor. Hasan Kara (Işık operatörü), şu anda ekibimizde tek öğrenci arkadaşımız. Hasan da şu anda "Yedi Kocalı Hürmüz'" adlı tiyatro oyununda oyuncu olarak yer alıyor." dedi.

"BİZ DE EĞLENMEYE GELİYORUZ"

Ekipteki herkesin Oyun Dairesi dışında farklı işleri de olduğunu dile getiren Güngör, "Haftada bir gün, bazen iki gün izleyicilerimizle beraber burayı çocuk parkına dönüştürmek bize de iyi geliyor. O yüzden buraya çalışmaya gelmiyoruz, biz de eğlenmeye geliyoruz." şeklinde konuştu.

Şimdiye kadar "Pinokyo" ve "Heidi" oyunlarını çocuklarla buluşturduklarını söyleyen Güngör, geleceğe dair ise şu bilgileri verdi: "2026 Ocak ayında 'Arsız Kumpanya ile beraber çalışmalarını sürdürdüğümüz Don Kişot adlı yeni çocuk oyunumuz yolculuğuna başlayacak. Yeni yılda iki çocuk oyunu ile beraber yolculuğumuza devam ediyor olacağız. 2026-2027 sezonu için de çocuk oyunlarımızın yanına yetişkin oyunu dahil etmek planlarımızın arasında. 7 Aralık'ta Halis Kurtça Çocuk ve Kültür Merkezi'nde, 3-4 Ocak'ta ise Barış Manço Kültür Merkezi'nde oyunumuzu oynayacağız."

"ÇOCUKLAR YETİŞKİN OYUNCUSU GİBİ DEĞİL"

Güngör, çocuk oyunlarına yönelmesindeki motivasyonu ise şöyle anlattı: "Konservatuvar yıllarımda ve yeni mezun olduğum yıllarda amatör olarak çocuk tiyatrolarında oyunculuk yaptım. En büyük motivasyon kaynağımız tabii ki tartışmasız çocuklar. O kadar gerçek ki duyguları, tepkileri, sevgileri, bakışları...Yetişkin oyunu seyircisi gibi değiller, o an orada tepkilerini koyuyorlar çocuklar. Çocuklara yaptığımız işleri ne olursa olsun, özenle yapmamız gerekiyor. Ekibimiz kısmında da bahsettiğim gibi, biz de oradaki seyircilerimizle oraya eğlenmeye geldiğimiz için belki de bizi bu kadar çok seviyorlar. Çünkü biz kendi aramızda oynamıyoruz oyunu, seyircimizle beraber oynuyoruz. Ve çocuklardan gerçekten çok şey öğreniyoruz."

"BÜYÜLÜ DÜNYAYA ŞAHİT OLUYORLAR"

Tiyatronun çocuk eğitimi açısından oldukça önemli olduğuna dikkat çeken Güngör, "Çocuklar için sadece tiyatro değil, tiyatronun sağladığı ortam da oldukça önemli. Çünkü ilk kez tiyatroya gelen çok seyircimiz oldu. Ve o salondan çıktığı an o kadar önemli ki... Çünkü çocuklar izlemiyor, o büyülü dünyaya şahit oluyorlar aslında. O yüzden biz oyunlarımızda yiyecek ve içecek (su hariç) kabul etmiyoruz ve o çocuk oranın farklı bir kültür ve anlayış olduğuna şahit oluyor. Sessiz kalması gerektiğini, sahnedeki oyuncuyu rahatsız etmemesi gerektiğini, o salonda kendisinden başka insanların da olduğunu görüyor. Bunları sağlayan her çocuk aslında saygı göstermenin ne demek olduğunu öğreniyor." dedi.

"ETRAFIMIZDA ÇOK PİNOKYO VAR"

"Oyunlarımızı klasik hikayelerden uyarlıyoruz" diyen Güngör, "Bu klasik oyunlarımızı aslında derdi olan hikayelerden seçiyoruz. Bunu belirledikten sonra yazar ve çocuk gelişim uzmanları ile çalışıp, derdimizi en basit şekilde anlatmak için uzun bir süre masa çalışması yapıyoruz. Örneğin Pinokyo gibi çok fazla insan var etrafımızda. Dış görünüşü ile yargılanan ve yargılandığı için maalesef bunu kabul edip yalnızlaşan insanlar. Bu durumların kişiselleştirilmemesi gerektiğini, bunun zorbalayan kişilerle alakalı olduğunu anlatmaya çalışıyoruz. Fakat zorbalayan çocuğa da bunun ne kadar kırıcı ve yanlış olduğunu göstermeye çalışıyoruz." dedi.

Öğretmenler Günü'nde en anlamlı hediye

60. Yıl Anadolu İlkokulu 3A sınıf öğrencileri ve mezunları, öğretmenleri Murat Tabakçı adına Hatay Defne'de kütüphane kurdu

● **Hülya ARSLAN**

Kadıköy'deki 60. Yıl Anadolu İlkokulu'nun 3A sınıf öğrencileri ve farklı dönem mezunları, bu yıl Öğretmenler Günü'nü sadece bir kutlama günü olmaktan çıkarıp anlamlı bir dayanışma hikâyesine dönüştürdü. Deprem sonrası bölgedeki çocuklara destek olma düşüncesiyle yola çıkan öğrenciler, Hatay/Defne Değirmenyolu Abdülkerim Yiğitdöl Ortaokulu'na bir kütüphane kazandırdı ve kütüphaneye öğretmenleri Murat Tabakçı'nın adını verdi. Projenin fikir sahibi Samiye Zubaroğlu Açıkalın, sürecin deprem sonrası içindeki iyileşme arzusuyla başladığını belirterek duygularını şu sözlerle ifade etti: "Bir toplantıda köy okuluna yaptırılan kütüphaneden bahsedildi. O anda içimde bir umut kıvılcımı yandı. Antakyalı olarak depremden sonra bir şey yapma ihtiyacı duyuyordum. Murat öğretmenin de bu projeyle çok mutlu olacağını biliyordum." Açıkalın, Hatay'daki okulun Türkçe öğretmeni Ümit Şen'le iletişime geçtikten sonra çalışmaların hızlandığını söyledi. Şen'in okul bahçesinde boş bir konteyner bulunduğunu söylemesi üzerine tadilat ve düzenlemelere başlandı. Konteyner tadilattan geçirildi, raflar ve masalar yerleştirildi. Ardından kütüphaneye akıl oyunları, kitaplar ve bir bilgisayar alındı. Projeyi velilerle de paylaştığını ve onların da büyük destek verdiğini belirten Açıkalın, "Velilerimiz çok memnun kaldılar, heyecanlandılar ve el birliğiyle yardım ederek bu kütüphane kuruldu. Murat öğretmenimiz bu zamana kadar maddi değeri olan hiçbir hediyeyi kabul etmedi. Ayrıca bir şey planladığınızda sınıf mevcudu ne ise, beni de ekleyip planlama yapın derdi. Bu nedenle biz birinci sene Tema'ya 34 öğrenci ve öğretmenimiz adına 35 fidan, ikinci sene Darüşşafaka'ya 35 kişi adına bağış yaptık." dedi.

Bu festival çocukların

Bebekler ve Çocuklar için Uluslararası Sanat Festivali "Atta Festival" 30 Kasım'a dek sürecek

Türkiye'nin bebekler ve çocuklar için tasarlanmış ilk ve tek uluslararası sanat festivali olan "Atta Festival" başladı. 9. edisyonu ile 20-30 Kasım tarihleri arasında, İstanbul'un her iki yakasında yer alan farklı mekanlarda gerçekleştirilen festival; 0-2 yaş bebeklerden, 3-6 yaş ve 6-12 yaş aralığındaki farklı yaş gruplarına hitap ediyor.

Paribu Art'ın iş birliği, Yapı Kredi Yarınlara Kartopu projesinin destekleri ile gerçekleştirilen festival, bu sene Kuzey ve Baltık ülkelerini odağına alan program kapsamında çocuklara yönelik tiyatro, dans ve sirk performansları ile tanınan kuzey ülkeleri ile bu alanda öne çıkan Baltık Ülkelerinden nitelikli performanslar ve profesyonellere yönelik atölyeler ve paneller çocuklar ve yetişkinlerle buluşuyor.

Bu yıl İsveç, Danimarka, Finlandiya, Norveç, Litvanya, Estonya, Letonya, Polonya, İzlanda, İrlanda, Fransa ve Türkiye'den sanatçı ve toplulukları ağırlayan "Atta Festival", Paribu Art, Arter ve Hisar Okulları Kültür Merkezi yanı sıra Barış Manço Kültür Merkezi, Caddebostan Kültür Merkezi ve İkinciKat Kadıköy gibi farklı kültür mekânlarda gerçekleşiyor.

HAFTA SONU NELER VAR?

29 Kasım Cumartesi günü 13.00 ve 15.00 seanslarında Barış Manço Kültür Merkezi'nde Türkiye & Hollanda ortak yapımı ödüllü "Bully Bully" oyunu sahnelenecek. Eser, sahipsiz topraklarda karşılaşan iki dünya liderinin kültür çatışmasıyla başlayan, komik atışmalar, şarkılar ve gürültülü ifadelerle dolu etkileşimleri üzerinden güç, çocukluk ve iletişim temalarını keşfeden eğlenceli bir performans.

30 Kasım Pazar günü 13.00 ve 15.00 seanslarında Caddebostan Kültür Merkezi'nde "Küçük bir çocuğun, büyük insanların dünyasındaki bütün özlemlerini derinden kavrayan bir öykü" olarak tanıtılan "Pezzettino" oyunu sahnelenecek.

Depresyon yayılıyor, ilaç tüketimi artıyor!

Antidepresan kullanımı 2014'ten 2024'e 39 milyon kutudan 65 milyon kutuya yükseldi. Türkiye Psikiyatri Derneği Medya Kurulu Üyesi Prof. Dr. Burhanettin Kaya ile antidepresan kullanımında yaşanan artışın nedenlerini konuştuk

● Erhan DEMİRTAŞ

Türkiye'de antidepresan kullanımı her yıl bir önceki yıla kıyasla kaygı verici bir hızla artmaya devam ediyor. Son 10 yılda artan antidepresan kullanımını mercek altına alan CHP Genel Başkan Yardımcısı Burhanettin Bulut'un 2025 yılının Şubat ayında paylaştığı verilere göre, 2014 yılında 39 milyon 134 bin 225 kutu olan antidepresan kullanımı geçtiğimiz yıl 65 milyon 591 bin 252 kutuya yükseldi. Bulut, değer bazında ise yüzde 55 büyüme ile 5 milyar 35 milyon TL'ye ulaştığına dikkat çekti. Türkiye'de antidepresan kullanımındaki hızlı artış, artık yalnızca istatistiksel bir veri olmaktan çıkıp toplumun ruh haline dair güçlü bir işaret veriyor. Bu artışın arka planını anlamak için Türkiye Psikiyatri Derneği Medya Kurulu Üyesi Prof. Dr. Burhanettin Kaya ile konuştuk.

DEPRESYON DÜNYAYA YAYILIYOR

Kaya'ya göre Türkiye'de ruh sağlığına ilişkin kapsamlı ve güncel resmi verilerin bulunmaması, tabloyu anlamayı daha da güçleştiriyor. Türkiye'nin OECD ülkeleri içinde antidepresan kullanımında en üst sıradaki ülke olmadığını ama önceki yıllara göre en yüksek artış gösteren ülke konumunda bulunduğunu söyleyen Kaya, "OECD verilerine göre ülkemizde son 11 yılda antidepresan kullanımı yüzde 60,55 gibi dikkat çekici bir oranda artmış durumda. 2010'da bin kişiye düşen günlük antidepresan dozu 32,7 iken, bu sayı 2021'de 52,5'a yükseldi." dedi.

Kaya'ya göre bu artış sadece Türkiye'ye özgü değil. Dünya genelinde de antidepresan kullananların sayısı ciddi bir biçimde artıyor. Depresyonun küresel ölçekte en yaygın ruhsal bozukluk olduğunu paylaşan Kaya, şu bilgileri paylaştı: "Dünya Sağlık Örgütü ve Dünya Bankası'nın geçmiş yıllarda yaptığı değerlendirmelerde, 2030 yılında depresyonun sadece ruhsal hastalıklar arasında değil, tüm hastalıklar içinde dünyada en sık rastlanan hastalık olacağı öngörülmüştü. Her geçen yıl yayınlanan veriler, raporlar, küçük ya da büyük ölçekli klinik araştırmalar bu öngörüyü destekliyor."

İŞSİZLİK, YOKSULLUK, ŞİDDET…

Peki depresyonun bu kadar yaygın olmasının sebepleri neler? Ekonomik krizler, işsizlik, yoksulluk, savaşlar, göçler, şiddet, ayrımcılık, travmalar, eşitsizlikler ve daha birçok şeyin depresyona neden olduğunu söyleyen Kaya, "Bu, vahşi neo-liberal kapitalizmin, her alanda acımasızca uyguladığı neo-liberal politikaların doğal ve beklendik bir sonucu. Sermayenin de beklediği ve krizi fırsata çevirdiği, karı büyütmesine gerekçe yaptığı bir sonuç. Tüm dünyada siyasal iktidarlar ve hükümetler ne kadar simli sözcüklerle süslü söylemlere dönüştürseler de gerçekte vaat ettikleri bu iyiliği, mutluluğu sunamıyorlar. Tüm bu olanların sonucunda mutsuzluk, karamsarlık, yaşamın anlamsızlaşması, umutsuzluk, kaygı ve endişe artıyor. Geleceği bilememenin, sürekli belirsizliğin yarattığı çözümsüzlük, çaresizlik hissi insanları hem yoğun bir kaygıya sürüklüyor hem de depresyonun yaygınlaşmasına yol açıyor. İnsanlar bundan kurtulabilmek için alkol ve maddeye yöneliyorlar. Umut arayışı borsaya, bahis sitelerine ve kumara yönelmelerine yol açıyor. Davranışsal bağımlılıklar gelişiyor. İşler daha içinden çıkılmaz hale geliyor." şeklinde konuştu.

GENÇLER BİRÇOK SORUNLA YÜZLEŞİYOR

OECD'nin 2024 yılında yayınladığı rapordan veriler paylaşan Kaya, genç bireylerin de fiziksel ve ruhsal sağlıklarında bir bozulmaya yönelik işaretler olduğunu vurguladı. "15 yaşındakilerin hem fiziksel sorunlar hem de psikolojik sıkıntıyla ilgili birden fazla sağlık şikâyeti bildirme oranı, AB ülkeleri genelinde 2017-18'de yüzde 42'den 2021-22'de ortalama yüzde 52'ye yükseldi" diyen Kaya, bu sonuçlarda pandemide uygulanan karantinaların yanında, sorunlu sosyal medya kullanımı ve siber zorbalıktaki artışın da etkili olduğunu belirtti.

Erişkin bireyleri etkileyen birçok olumsuz durumun gençleri de etkilediğine işaret eden Kaya,

"Gençler ek olarak içinde bulundukları gelişimsel evrenin bazı kırılganlıklarını da taşıyorlar. Eğitim eşitsizlikleri, erken yaşta çalışmaya başlama, güvensiz iş ve eğitim ortamı, aile içi sorunlar, şiddet, ihmal ve istismar ve daha birçok değişken; gelecek belirsizliği, kaygı, umutsuzluk, mutsuzluk ve ruhsal çökkünlük gibi durumların ortaya çıkmasına ve ikincil yeni sorunların oluşmasına yol açıyor." dedi.

"ANA AKTÖR KAMUSAL SAĞLIK SİSTEMİ OLMALI"

Türkiye'deki psikiyatr sayısının da OECD ortalamasının altında olduğunu söyleyen Kaya, şu verileri paylaştı: "Uzmanlık eğitimi alanları da eklersek psikiyatr sayısı 6 binin üzerinde. Bunu nereden mi biliyorum? Türkiye Psikiyatri Derneği'nin 6 binin üzerinde kayıtlı üyesi var ve derneğimizin üyeleşme oranı yüzde 97 civarında. 2020 yılı verilerine göre genel hastane psikiyatri kliniklerinde çalışan psikiyatrist sayısı 2 bin 777, ruh sağlığı hastaneleri içinde yer alan psikiyatri kliniklerinde çalışan psikiyatrist sayısı ise bin 212. 2021-2023 Ruh Sağlığı Eylem Planında yer alan verilere göre genel hastane içerisinde yer alan psikiyatrik yatak sayısı 3 bin 847, ruh sağlığı hastaneleri içinde yer alan psikiyatrik yatak sayısı ise 3 bin 573."

Dayanışmanın, depresyondan çıkmanın en önemli araçlarından biri olduğunu belirten Kaya, şunları söyledi: "Dayanışma sosyal destek sisteminin en önemli dinamiklerinden biri. Aile ve yakınlarının sosyal destek ve dayanışması azaldıkça ruhsal bozuklukların oluşması ve kronikleşmesi artıyor. Bu da kurumsal sosyal destek ve dayanışmanın ne denli zayıf, eksik olduğunu gösteriyor. Sağlık hizmetinde ana aktör, eşit, ulaşılabilir, nitelikli ve ücretsiz hizmet sunan kamusal sağlık sistemi olmalı."

Huzur Vapuru'nda gençlik yıllarına döndüler

Kadıköy Belediyesi'nin 65 yaş üstü vatandaşlar için düzenlediği Huzur Vapuru'nda müzik, dans ve keyifli sohbetin olduğu bir yolculuk gerçekleşti

Fotoğraflar: Muratcan Afacan

● Deniz Şimal TAŞAN

Kadıköy Belediyesi'nin 65 yaş ve üzeri Kadıköylüleri sosyal hayata katmayı, komşuluk ilişkilerini güçlendirmeyi ve keyifli bir gün yaşatmayı amaçlayan 'Huzur Vapuru', yedinci kez düzenlendi. Huzur Vapuru'nun misafiri olan 19 Mayıs, Kozyatağı, Göztepe, Caferağa, Fenerbahçe, Feneryolu, Hasanpaşa, Koşuyolu, Rasimpaşa ve Bostancı Mahallesi sakinleri, İstanbul Boğazı'nın eşsiz manzarası eşliğinde keyifli bir yolculuğa çıktı.

Kadıköylüler, vapur gezisi boyunca bol bol fotoğraf çekti, müzik eşliğinde şarkılar söyleyip dans etti. Sohbetlerin eksik olmadığı etkinlikte lezzetli ikramlar sunuldu. Yolculuğun sonunda ise misafirlere günün anısına rengârenk çiçekler hediye edildi.

"GENÇLİK GÜNLERİMİZ ANILARIMIZDA CANLANDI"

İlk defa Huzur Vapuru'nda boğaz turuna katılan Gülseren Yol, "Sosyalleşmek için çok güzel bir aktivite, pandemiden sonra evlere kapandık. Dostluk, arkadaşlık ve komşuluk her şey bitti. Böyle bir etkinliğin olması çok güzel bir düşünce. Çok beğendim, belediyemiz sağ olsun." dedi.

Etkinliğin 65 yaş ve üzeri yaş grubu vatandaşlar için sosyal anlamda büyük bir fırsat olduğunu söyleyen Kemal Erdoğan da "Boğazın etrafında jeolog olarak çok çalıştım ama boğaz turuna çıkmamıştım. Benim için ilk oldu." diye konuştu. Yaban Çerdekoğlu ise şunları dile getirdi: "Belediyemize çok teşekkür ediyoruz. Gençlik günlerimiz anılarımızda canlandı. Her şey mükemmel olmuş, çok güzel eğleniyoruz. Başka geziler de diliyoruz."

"HUZUR VAPURU'NDA GENÇLEŞİYORLAR"

Kadıköy'ün 21 mahallesinde ikamet eden 65 yaş ve üzeri vatandaşların Huzur Vapuru etkinliğine başvurabileceğini belirten Kadıköy Belediyesi Sosyal Destek Müdürlüğü'nden Psikolog Elif Taştan, "Huzur Vapuru'nun ayda bir kez düzenleniyor. Çok yoğun bir talep var. Hiç dışarı çıkamayan sosyalleşemeyen 65 yaş üstü misafirlerimiz, özellikle Huzur Vapuru'nda yeniden gençleştiklerini, bu atmosferde bir nostalji yaşadıklarını söylüyor. Biz de bu durumdan dolayı çok mutlu oluyoruz ve elimizden geleni yapıyoruz." diye konuştu.

“Hareket et, diyabeti önle”

Kalamış Atatürk Parkı'nda pazar günü “Hareket et, diyabeti önle“ sloganı ile “Dünya Diyabet Günü” etkinliği gerçekleşti. Sporun, müziğin, sağlıklı yiyeceklerin ve bilgi paylaşımının olduğu etkinlikte diyabete dikkat çekildi

● Seyhan KALKAN VAYİÇ

Kadıköy Belediyesi, Türk Diabet ve Obezite Vakfı, Bisikletliler Derneği ve İstanbul Bağdat Caddesi Lions Kulübü işbirliğiyle 23 Kasım Pazar günü Kalamış Atatürk Parkı’nda Dünya Diyabet Günü etkinliği düzenlendi. Halk arasında şeker hastalığı olarak bilinen diyabete dikkat çekmeyi ve toplumda farkındalık yaratmayı amaçlayan etkinliğin açılış konuşmalarını Bağdat Caddesi Lions Kulübü Başkanı Hikmet Gültekin, Bisikletliler Derneği Başkanı Murat Suyabatmaz ile Türk Diabet ve Obezite Vakfı Başkanı Serpil Bağrıaçık yaptı.

Pazar gününü etkinliğe ayıran herkese teşekkür eden Hikmet Gültekin, iyi eğlenceler diledi. Organizasyonda emeği geçen herkese teşekkür eden Murat Suyabatmaz da “Topluma mesaj vermek hem kolay hem de zor olabiliyor. Ama bizler daha da kalabalık olacağız ve mesaj vermek için çalışacağız. Zaman ayırıp gelenlere teşekkür ediyorum. Pedal çevir, diyabeti ve obzetiteyi önle diyorum.” dedi.

“AMACIMIZ DİYABETİ ÖNLEMEK”

Diabet ve Obezite Vakfı Başkanı Serpil Bağrıaçık da şunları söyledi: “Türkiye’de diyabetin ve obezitenin öncüsü, bu konuda hastaneler açan ve vakıflar kuran Prof. Dr. Nazif Bağrıaçık’ın kızıyım. Türkiye’nin bütün illerini gezerdi. Kan şekeri ölçümü yapardı. Onun açtığı yolda bizler de aktiviteler yaparak devam ediyoruz. Amacımız diyabeti önlemek. Her iki kişiden biri diyabetli ama bilmiyor. Farkındalığı artırmak istiyoruz. Aile sağlığı merkezine gidip açlık kan şekerimizi ölçtürmeliyiz.”

Yapılan açılış konuşmalarının ardından Kadıköy Belediyesi Gençlik ve Spor Hizmetleri Müdürlüğü’nden eğitmen Umut Büyük, etkinliğe katılanlara egzersiz hareketleri yaptırdı. Bisikletliler, “Pedal çevir, diyabeti ve obzetiteyi önle” sloganıyla Bağdat Caddesi’nde pedal çevirdi. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme ve Diyetetik Bölümü öğrencileri, çocuklar ile yetişkinlere yönelik etkinliklerle sağlıklı beslenme hakkında bilgi verdi.

“SAĞLIKLI ATIŞTIRMALIK ATÖLYESİ”

Kadıköy Belediyesi Dr. Rana Beşe Sağlık Polikliniği’nden uzmanlar vücut yağ analizi ile kilo ölçümü yaptı. Diyetisyen Figen Fişekçi Üvez de çıkan ölçümleri değerlendirdi. Ayrıca sağlıklı atıştırmalık atölyesinde Üvez, katılımcılara hurma topu yapımını gösterdi. Etkinlik, katılıcımlar arasında yapılan hediye çekilişiyle son buldu.

Sokak hayvanları için
EMPATİ PANELİ

Sokak hayvanlarına yönelik sorunların bilimsel, hukuki ve psikolojik açıdan ele alınacağı Empati Paneli ve PatiXmas Market, uzmanları ve gönüllüleri bir araya getirecek

Empati Paneli ve PatiXmas Market, sokak hayvanlarına destek olmak ve farkındalığı artırmak amacıyla 29 Kasım Cumartesi günü İstanbul Yelken Kulübü’nde gerçekleştirilecek. Oyuncu Ece Gürer tarafından kurulan P.A.T.İ (People and Animals Together Initiative) tarafından organize edilen etkinlik, bilimsel yaklaşımları, uzman görüşlerini ve sahadaki deneyimleri bir araya getirerek sokak hayvanlarına yönelik çalışmalara katkı sunmayı hedefliyor.

Etkinlikte hukuktan psikolojiye farklı alanlardan uzmanlar, sahada yaşanan sorunların kökenlerini ve çözüm yollarını masaya yatıracak. Programın ilk oturumunda, Çocuk Gelişimi Uzmanı Arzu Aydın’ın konuşmacı olacağı “Erken Dönem Duyarlılık” başlığı altında çocuklarda hayvan sevgisinin nasıl geliştirilebileceği ve erken yaşta empatinin önemi ele alınacak. “Şiddetin Psikolojisi” oturumunda Klinik Psikolog Şiva Ekiz, hayvana yönelik şiddetin bireysel ve toplumsal psikolojik boyutlarını değerlendirecek. Oturumun moderatörlüğünü Klinik Psikolog Asaf Ateş üstlenecek.

YASAL ÇERÇEVE VE HAK İHLALLERİ

Avukat Deniz Tavşancıl, “Hukuki Çerçeve” başlıklı oturumda güncel yasal düzenlemeleri ve hayvan hakları ihlallerine karşı izlenebilecek hukuki yolları aktaracak. Oturumu Şef/Yazar Aydan Üstkanat yönetecek. Hakan Ka’nın moderatörlüğündeki “Güvenli Etkileşim” oturumunda Köpek Davranış Uzmanı Gökçen Yücekaya, sokak hayvanlarıyla sağlıklı ve güvenli iletişim kurmanın yöntemlerini paylaşacak.

Günün ikinci bölümünde ise sokak hayvanlarının sağlığı, davranışları ve yerel yönetim uygulamalarına odaklanan bilimsel oturumlar yer alacak. “Koruyucu Hekimlik” başlıklı oturumda Veteriner Hekim Pınar Yalım Külekçi, sık görülen hastalıklar ve temel önleme stratejilerini aktaracak. Bu oturumun moderatörlüğünü araştırmacı Barış Kolgu üstlenecek.

Ardından Prof. Dr. Ebru Yalçın, “Davranış Bilimleri” oturumunda yaygın davranış bozukluklarının nedenlerini ve doğru müdahale tekniklerini ele alacak. Oturumun moderatörü Veteriner Hekim Mahmut Baran Şahin olacak. “Doğru Beslenme” başlığında Veteriner Hekim Azmi Elhan Atik ve BarfX Mama Kurucusu Aslı Cezairli, mama içeriği ile hayvan sağlığı arasındaki kritik ilişkiyi anlatacak.

Etkinliğin son paneli “Yerel Yönetim ve Yasalar” başlığıyla gerçekleşecek. Kadıköy Belediyesi Veteriner İşleri Müdürü Ali İhsan Mete, Kadıköy Hayvan Dostları Platformu Üyesi Pınar Satıoğlu ve platform gönüllüleri, yeni yasa kapsamındaki uygulamaları ve belediyelerin kısırlaştırma ile sağlık süreçlerindeki rolünü değerlendirecek. Oturumu oyuncu Aslı Sacar yönetecek.

PATİLİ DOSTLAR İÇİN ALIŞVERİŞ

Oturumlarla eş zamanlı olarak kurulacak PatiXmas Market, ziyaretçilere eğlenceli ve yardımseverlikle dolu bir yılbaşı atmosferi sunacak. Market alanında; Özel Suadiye Anaokulu’nun etkinlik alanında gerçekleştireceği mini anaokulu çocuk atölyeleri, BCN Collage öğrencilerinin yürüteceği kedi evi yapım atölyesi, Sahiplen Kadıköy’ün sahiplendirme standı ile barınak ve sokak hayvanlarına gelir sağlayacak yiyecek ve tasarım stantları yer alacak. Katılımcılar, bu alanda yapacakları her alışverişle sokak hayvanlarına destek vermiş olacak.

İdis İşitme Merkezleri
şimdi size daha yakın!

Çok yakında Göztepe’de hizmetinizdeyiz

Merdivenköy Mahallesi
Fahrettin Kerim Gökay Caddesi
No: 183B Kadıköy
0537 256 38 54

Kadıköy’de yeni adresimizdeyiz

Osmanağa Mahallesi
Kuşdili Caddesi
No: 14A Kadıköy
0555 823 03 65

İdis İşitme Merkezleri, Demant Grup’un perakende markasıdır. 120 yıllık geçmişe sahip Danimarka merkezli Demant Grup ise 130'dan fazla ülkede işitme ve tanı cihazlarıyla, 30’dan fazla ülkede ise perakende zincirleriyle yaşam değiştiren farklılıklar için hizmet vermektedir. 23 yıldır Türkiye’de, ileri teknolojiye sahip işitme cihazlarımızı İdis uzmanlığıyla birleştirerek, yüz binden fazla kişinin daha iyi duymasına yardımcı olduk.

444 43 47
idis İşitme Merkezleri
idis.com.tr

Gönüllülerden gelenler

Koşuyolu'nda kasım yoğun geçti

Koşuyolu Gönüllü Evi'nde kasım ayının ilk konuğu piyanist, caz sanatçısı, besteci ve akademisyen Selen Gülün idi. Gülün, "Müzikte Kadınların İzi" başlıklı söyleşisinde hem kendi müzikal serüvenini hem de Türkiye'de ve dünyada kadın müzisyenlerin müzikteki yolculuklarını paylaştı. Kendi bestelerinden ve farklı ülkelerden caz sanatçılarının eserlerinden örnekler dinleterek keyifli bir söyleşi gerçekleştirdi.
Ayın ikinci konuğu, Koç Üniversitesi'nde Karşılaştırmalı Edebiyat dersleri veren şair Nazmi Ağıl oldu. Ağıl, şiirle kurduğu ilişkiyi, günlük yaşamdan ve insan ilişkilerinden beslenen üretim sürecini anlattı; çeşitli şiirlerinden örnekler okudu. Özellikle önem verdiği "Çocuk Şiirleri Üzerine" düşüncelerini ve örnek metinlerini katılımcılarla paylaştı.
Kasım ayının üçüncü konuğu ise yazar Filiz Leloğlu Oskay idi. "An Geçer Gölgesi Kalır" adlı öykü kitabının imza günü kapsamında okurlarıyla bir araya geldi.
Bu ayın sosyal sorumluluk projesi kapsamında, Iğdır'da bulunan Gençlik Merkezi'nin kütüphanesine kitap desteği sağlandı. Bağışçılardan gelen kitapların tasnifi yapılarak, hafta içinde teslim edilmek üzere çalışmalar tamamlandı.

Dr. Örge'den Fenerbahçe Gönüllüleri'ne ziyaret

Almanya'nın Kuzey Rhein Westfalen eyaleti bölgesinin ÇYDD oluşumunun kurucularından, çocuk doktoru Dr.Nuray Örge, Fenerbahçe Gönüllü Evi'ni ziyaret etti. Türkan Saylan'ın yadigâr kızı ve neferlerinden, aynı zamanda Atatürk'ün harf devriminde görev almış ilk öğretmenlerden Selen Tane Özbay'ın da öğrencilerinden olan Örge, anılarını anlattı ve Cumhuriyetin kuruluş yıllarındaki eğitim çabalarını anlattı, gönüllülerin sorularını yanıtladı.

Hasan Ali Yücel anıldı

Bostancı Gönüllü Evi'nde Öğretmenler Günü nedeniyle, eğitimin öncülerinden, eğitim ve kültür hayatında derin iz bırakmış devlet adamı Hasan Ali Yücel anıldı. Etkinliğe katılan öğretmenler, Köy Enstitülerinin kurucusu, Dünya klasiklerini Türkçe'ye kazandıran, aydınlanma hareketini başlatan Yücel'i etraflıca ele aldı.

KADIKÖY BELEDİYESİ GÖNÜLLÜ EĞİTİM VE DANIŞMA MERKEZİ

KADIKÖY BELEDİYESİ GÖNÜLLÜLERİ

HAFTALIK ETKİNLİK PROGRAMI

28 KASIM – 05 ARALIK 2025
Başvuru Tel: 0216 346 57 57

ÖZGÜRLÜĞÜN ADIMLARI (TİYATRO)
02 Aralık 2025 / 20.30
Yer: Barış Manço Kültür Merkezi
Düzenleyen: Tiyatro Gönüllüleri

MUDRA NEDİR? NASIL ŞİFALANDIRIR
Biyolog Dr. Tülay Arslanerer
02 Aralık 2025 / 14.00–16.00
Yer: Göztepe Gönüllü Evi
Düzenleyen: Göztepe Gönüllüleri

Nefes teknikleri ve farkındalık etkinliği

Kriton Curi Gönüllüleri, Nefes Koçu Zerrin Güvensoy'u ağırlayarak nefes teknikleri ve farkındalık üzerine keyifli ve öğretici bir etkinlik gerçekleştirdi. Güvensoy, nefesi belirli bir ritim ve farkındalıkla yönlendirerek beden ve zihni rahatlatmayı, odaklanmayı artırmayı ve stresi azaltmayı hedefleyen yöntemleri örneklerle anlattı. Yoğun katılımın olduğu etkinlikte gönüllüler, nefes farkındalığının günlük yaşam üzerindeki olumlu etkilerini deneyimleme fırsatı buldu.

Gönüllü Konseyi Yönetim Kurulu belirlendi

Kadıköy Belediyesi Gönüllü Evleri geçmiş dönem başkanlarının yer aldığı Gönüllü Konseyi, 3. toplantısını gerçekleştirdi. Toplantıda, Gönüllü Konseyi Yönetim Kurulu Başkanı Gülçin Ergun ve Başkan Yardımcısı Ayşen Gürer'e mazbataları takdim edildi. Mazbata töreninin ardından Yönetim Kurulu ilk toplantısını yaparak Gönüllü Konseyi Yönetmeliği'nin güncel hâlini katılımcılarla paylaştı.Toplantıda ayrıca Sağlık, Sosyal Yardım, Eğitim, Kültür-Sanat, İklim-Çevre-Afet alanlarında çalışma grupları oluşturuldu.

Ruhsallığı simgesi: Güneş

Göztepe Gönüllüleri Doç. Dr. Haluk Berkmen, "Ruhsallığın Simgesi" başlıklı sunumuyla insanlık tarihindeki güneş kültünü ele aldı. Berkmen, kadim dönemlerden bu yana insanların kendilerini yaratan ruhsal gücün simgesi olarak güneşi kutsal kabul ettiklerini belirterek, dünyanın farklı coğrafyalarında bulunan güneş sembollerinden örnekler sundu. Bu ortak sembollerin kültürler arası bağların oluşmasında önemli bir rol oynadığını ifade etti.

KAŞIKÇI ATATÜRK'TEN ANILAR ANLATTI

Göztepe Gönüllü Evi'nde emekli TRT Program Yapımcısı Serap Kaşıkçı, "Atatürk'ten Anılar" başlığı altında Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'e dair unutulmaz anıları paylaştı. Atatürk'ün silah arkadaşları, ailesi, çocuklarla olan ilişkileri ve Türk halkına dair anılar dinleyicilerde duygusal anlar yarattı. Kaşıkçı, Atatürk'ün sevdiği şarkılardan örnekler de sunarak programa farklı bir atmosfer kattı.

Erenköy Gönüllüleri Ata'nın huzuruna çıktı

Erenköy Gönüllüleri Ankara'daki ilk gününde Anıtkabir'i ziyaret ederek Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucu önderi Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün huzurunda saygı duruşunda bulundu. Ardından milli mücadelenin karargâhı olan 1. TBMM – Kurtuluş Savaşı Müzesini ve Cumhuriyet'in kuruluş sürecini yansıtan 2. TBMM – Cumhuriyet Müzesini gezen gönüllüler, sonrasında Etnografya Müzesi ve Ulucanlar Cezaevi Müzesini ziyaret ederek tarihin farklı dönemlerine yolculuk yapıldı. Hamamönü'nde ise Mehmet Akif Ersoy'un milletvekilliği döneminde kendisine tahsis edilen ve İstiklal Marşı'nı kaleme aldığı evi görerek bu anlamlı mirasa tanıklık ettiler.

Erenköy'de sonbahar kermesi

Erenköy Gönüllüleri, "Geleneksel Sonbahar Kermesi"ni gerçekleştirdi. Kermese Gönüllü Merkezi Yönetim Kurulu üyesi ve Erenköy Gönüllü Evi'nin geçmiş dönem başkanı Nurhan Sözer, geçmiş dönem başkanları Ayşen Gürer, Handan Benice, Sevgi Tokuç, Zerrin Sevil, Bostancı Gönüllüleri geçmiş dönem başkanları Hatice Başaran Çaloğlu ve Nurhan Kutman da katıldı.

ERENKÖY'DE ÖĞRETMENLER GÜNÜ KUTLAMASI

Erenköy Gönüllüleri 24 Kasım Öğretmenler Günü'nü kalabalık bir katılımla kutladı. Açılış konuşmasını yapan Başkan Sibel Güder Arbağ, öğretmenliğin önemine vurgu yaparak şu ifadeleri kullandı: "Öğretmenlik burada yalnızca bir meslek değil, aynı zamanda bir gönül işidir. İyi ki varsınız; iyi ki yetişkin eğitiminin yüreği ve yol gösteren ışığısınız." Etkinlik gitar resitali ve şiir dinletileriyle renklendi.

Yaşam Dostu Gıda Eğitimi

Feneryolu Gönüllü Evi, "Yaşam Dostu Gıda Eğitimi" yapıldı. Nezih Gençler, ekmek ve sağlıklı beslenme üzerine bilgiler paylaştı, gönüllülerin sorularını yanıtladı.

T.C. KADIKÖY İLÇESİ BELEDİYE BAŞKANLIĞINDAN

5393 sayılı Belediye Kanununun 20.maddesi gereğince "her ayın ilk haftası" toplanacak olan Kadıköy Belediye Meclisinin 9. Seçim Dönemi, 2. Toplantı Yılında yapacağı Aralık Ayı Toplantısı 01 Aralık 2025 Pazartesi günü başlayacaktır. Aralık Ayı Toplantısının ilk birleşimi 01 Aralık 2025 Pazartesi günü, saat 11.00'da aşağıda yazılı olan gündem ile yapılacağından belirtilen gün ve saatte Kadıköy Belediyesi Meclis Binası, Meclis Salonuna teşriflerinizi rica ederim.

Mesut KÖSEDAĞI
Belediye Başkanı

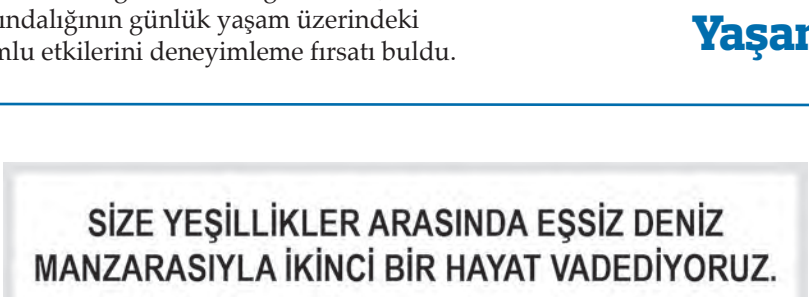
GÜNDEM:
1. İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğünün, Kadıköy Belediyesinde çalışmakta olan memur ve kadro karşılığı sözleşmeli personel için yetkisi bulunan sendika ile akdedilen Toplu Sözleşme süresi 31.12.2025 tarihinde biteceğinden yeniden toplu sözleşme yapılabilmesi için Belediye Başkanına yetki verilmesi ile ilgili teklifi.

SİZE YEŞİLLİKLER ARASINDA EŞSİZ DENİZ MANZARASIYLA İKİNCİ BİR HAYAT VADEDİYORUZ.

Huzurevimiz uzman ekibi ile aile büyükleriniz için hak ettikleri özel ilgi ve yaşam standartlarında bir ortam sunmaktadır.

Verilen hizmetler:
- 24 Saat Doktor Hizmeti
- 24 Saat Hemşire Hizmeti
- Fizik Tedavi Merkezi
- Diyaliz Hizmeti
- Laboratuvar Hizmeti
- Vakum Yardımlı Yara Tedavisi Hizmeti
- Konaklama Hizmeti
- Temizlik Hizmeti
- Yemekhane Hizmeti
- Medikal El Ayak Ve Tırnak Bakımı
- Sosyal Etkinlik Ve Faaliyetler

Hizmet Grubu:
Alzheimer
Demans
Geriatri
Palyatif (Yatağa Bağımlı)
Parkinson
ALS
NG (Nazogastrik Sonda) İle Beslenme
PEG (Perkütan Endoskopik Gastrostomi) Bakımı

SEÇKİN YAŞLI BAKIM VE HUZUR EVİ
Altıntepe Mah. Galipbey Cd. Cephanelik Yolu Sk. No: 5 Maltepe
Tel: 0552 388 60 10 - (0216) 388 60 10 / **Web:** seckinhuzurevi.com.tr

KASEV VAKFI DİNLENMEEVİ HUZUREVİ ÖZEL BAKIM BÖLÜMÜ TESİSLERİ

ÜLKEMİZDE YAŞLILARA EN İYİ HİZMETTE, ÖNCÜ, ÖNDER VE ÖRNEK KURULUŞ

Alzheimer, parnkinson, felç gibi hastalıklarda yaşlıya özel bakım uygulayan modern sistemler

Hastane sonrası tıbbi bakımevi ve psiko-sosyal destek çalışmaları

Tatile giderken aile büyüklerinizi gönül rahatlığı ile emanet edebileceğiniz, büyüklerinize güvenle ev sahipliği yapacak bir kurum olarak yanınızdayız.

Tel: (216) 493 57 21 (5 hat) GSM: (533) 657 73 78 Fax: (216) 493 33 57
E-mail: info@kasev.org
Adres: KASEV Vakfı Kâmil Çetin Oraler Kampüsü Edebali Caddesi No: 1
Aydıntepe - Tuzla /İSTANBUL

BULMACA *Hazırlayan:* **Mustafa Başaran / bilmececi@hotmail.com**

KELİME AVI BULMACA

D	E	L	R	A	K	A	S	T	İ	S	K
A	N	A	L	I	Ç	A	A	Ğ	A	L	I
M	I	Z	K	D	A	K	K	K	İ	A	S
S	C	E	V	İ	A	H	İ	E	K	K	A
S	A	R	Y	S	A	L	S	I	A	A	K
A	L	K	V	A	N	S	L	A	R	S	I
K	M	A	A	I	K	K	Y	A	K	K	Z
İ	A	R	K	F	A	M	A	K	N	İ	A
N	F	A	İ	S	S	A	K	A	K	L	M
E	S	B	U	T	I	K	A	S	G	Ü	N

Aşağıdaki sözcükleri bulmacada arayın ve bulduklarınızı karalayın. Geride kalan harfler bir şairin dizesini oluşturacaktır.

SAİKA
SAKAF
SAKAK
SAKAL
SAKAR
SAKAT
SAKIN
SAKIT
SAKIZ
SAKİL
SAKİM
SAKİN
SAKLIK

SUDOKU BULMACA

					3		8	4
		3	6	4	1			
		7						5
			2	6	4			
						7	2	8
5	1					6		
			8	3	5			
9	6							
						2	5	1

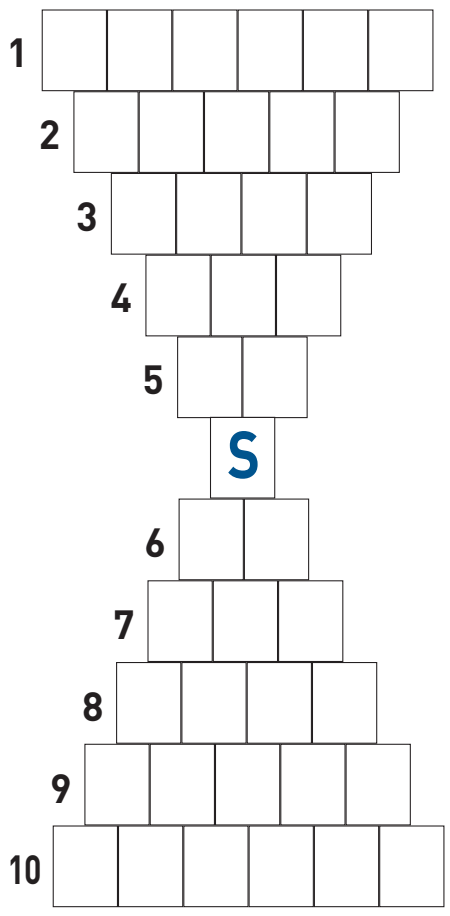
	2	4	7					
	7		1	9				
							6	8
6					2		5	
					8		1	4
5			6		9			2
		2		6				
		8				5		6
		9		4		8		1

2		4				9		
			6		7			
6						5	2	
			7		3			
5		8	1			6		
1					4	3		
	4		3	5				1
	6							4
	8			1				

		9	3					7
		6		1				3
		4				1		8
				6	2			
8							5	
5					8		6	
	2							
				2	7	4		
	9			4	6	3		

Her satır, her sütun ve 3x3'lük her kutuya, 1'den 9'a kadar rakamlar yerleştirilecektir.
Her satır, her sütun ve 3x3'lük kutu bölümlerinde 1'den 9'a kadar sayılar bir kez kullanılacaktır.

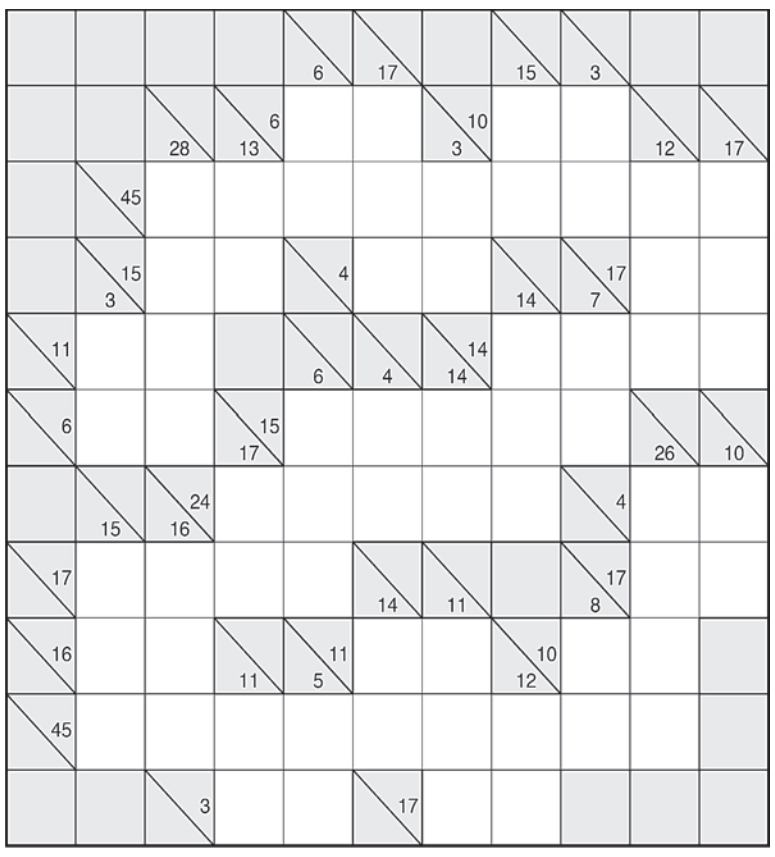
KUM SAATİ

Tanımlara uygun yanıtları yerlerine yerleştirin. **S** harfini ipucu olarak veriyoruz. **S**'den başlayarak yukarıya ve aşağıya doğru sözcüklere birer harf ekleyerek diğer sözcükleri oluşturacaksınız.

1. İstanbul'un Avrupa yakasına su veren bir göl.
2. Kısa çorap.
3. Bir et yemeği.
4. Voleybol, tenis bölümü.
5. Notada durak işareti.
6. Akıl.
7. Rusya halkından olan kimse.
8. Kur'an'ın bölümleri.
9. Nüsha, kopya.
10. Görünüşe göre, görünüşte.

KAKURO BULMACA

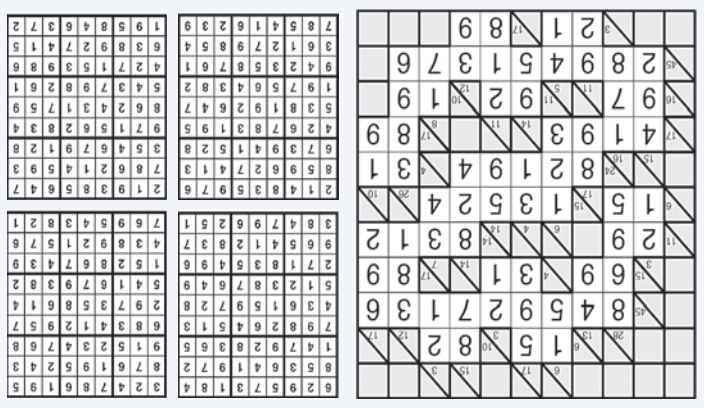

Kurallar basit. 1-9 arası rakamları kullanarak, boşlukları doldurun. Bunu yaparken karelerin toplamının, bağlı hücredeki sayıya eşit olmasını sağlayın ve bir rakamı sadece bir kere kullanın.

ÇÖZÜMLER

KUM SAATİ
1. Terkos. 2. Soket. 3. Sote. 4. Set. 5. Es. 6. Us. 7. Rus. 8. Sure. 9. Suret. 10. Sureta.

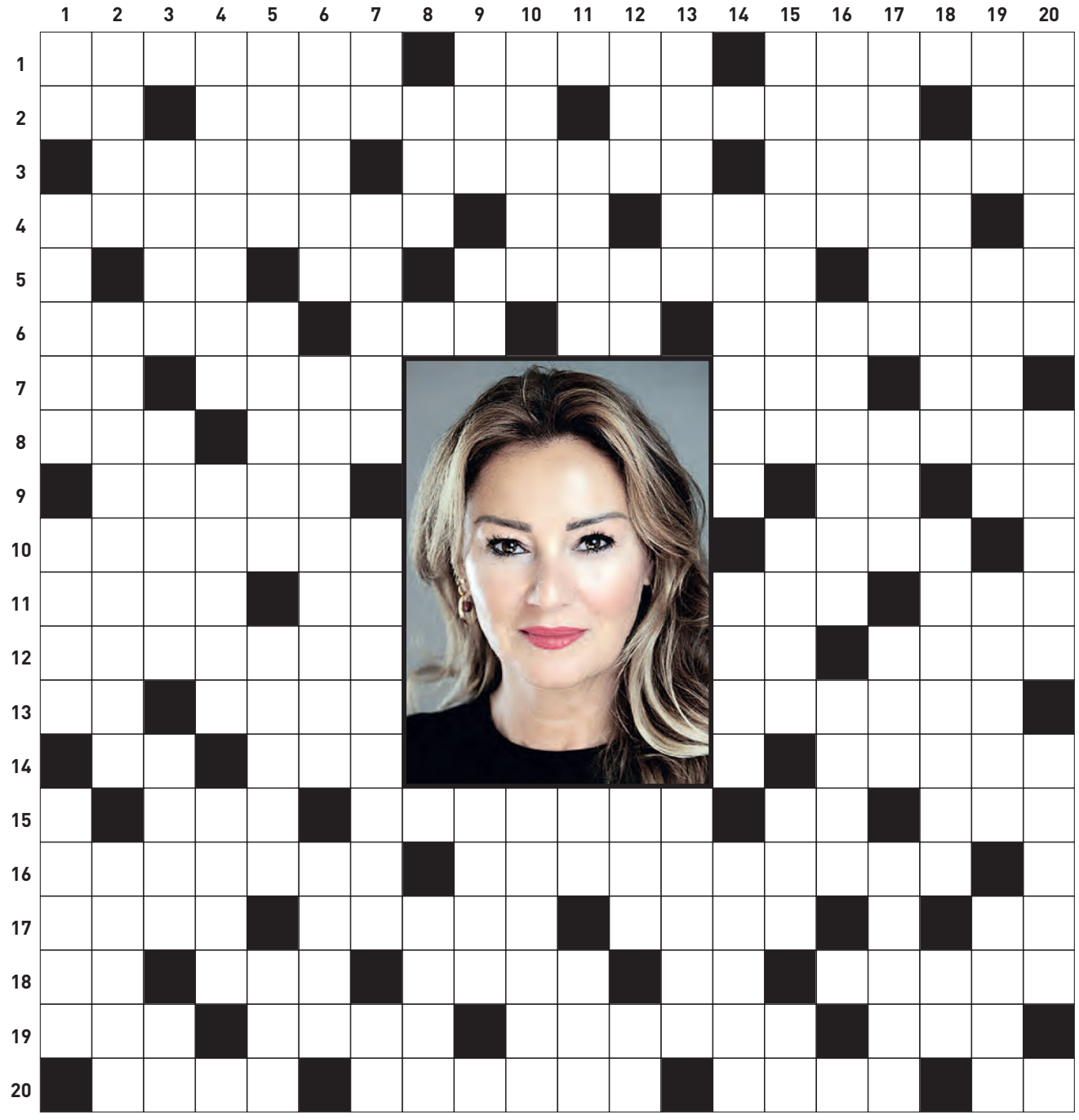
KELİME AVI BULMACA
Delikanlı çağımızdaki cevher / Yalvarmak, yakarmak nafile bugün.

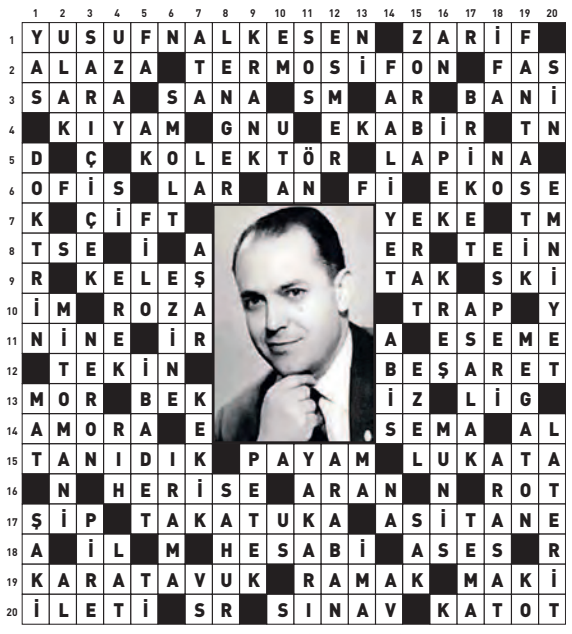
KARE BULMACA

SOLDAN SAĞA
1. Uzun mesafeli radyo iletişimi, telsiz telgraf sistemi üzerine yaptığı çalışmalarıyla ünlü mucit - Kuyruklu yıldız - Çeşme zıvanası **2.** Kalın bükülmüş sicim - 18 Ocak'ta çıkan bir fırtına - Alçak gönüllülük - Suçu bağışlama **3.** Sıcak bölgelerde yetişen, kabuğu hekimlikte, yaprakları dericilikte kullanılan bir ağaç - Vücuda şırınga ile sıvı verme - Candan, içten **4.** Savaş ve taşıma gereçleriyle donatılmış birlik - Kriptonun simgesi - Kiradan gelir getiren mülkler **5.** İsim - Bir nota - Katlar arasında insan, yük taşıyan elektrikli araç - Diyarbakır'ın bir ilçesi **6.** Kuzey Afrika'da bir ülke - Mehter takımlarında çalınan büyük davul - Panama'nın plâka işareti - Nefsin isteklerini kırma **7.** İyi, güzel - Kimi bilginlere göre kendisine kitap indirilmemiş peygamber - Kurnaz - Kırmızı **8.** Bayramlarda, şenliklerde kurulan süslü kemer - Libya'nın plakası - Sağgörü **9.** Sağlam, kesin bilgi - Beyaz - İtalya'da bir ırmak **10.** İçten bağlılık, güçlü dostluk - Kilogramın binde biri değerindeki ağırlık ölçüsü birimi **11.** Fiyat - Bir nota - Bir renk - Yüce, ali **12.** Asıl yurdu Buhara olan, tüyleri uzun ve kıvırcık koyun cinsi - Endonezya'nın plakası - Yapıt **13.** Anlamlı işaret, parola - İzmir'in bir ilçesi - Elâzığ'ın eski adı **14.** Türkü, şarkı - Azeri çalgısı - Geri çekilmekte olan düşmanı yok etmek için yapılan hareket **15.** Bir sayı - İstenilen yere veya aygıta, isteğe göre elektrik akımının geçmesini sağlamak için kullanılan düzen - Bir soru sözü - Öğütücü dişlerimizin genel adı **16.** Cilveli, nazlı - Bir sebze adı **17.** Evliya - Yalancı safran - Hattatların kâğıt cilâlamakta kullandıkları nişasta ve yumurta akından yapılan birleşim - Su **18.** Lantanın simgesi - Konuşmada sesin duyguları belli edecek biçimde çıkması - Çevik - Litvanya'nın plakası - Elektrik akımında şiddet birimi **19.** Yankı - Anlam, mana - Yapılarda kullanılan açık renkli, delikli, hafif, işlenmesi kolay, ateşe dayanıklı bir taş türü - İlişkin **20.** Kıtalardan biri - Yazılı kâğıt - Kalori - Şebeke.

YUKARIDAN AŞAĞIYA
1. Bir nota - Mutlu - Evlerin önünde oturmak için taş ve çamurdan yapılan set - Gemilerde türlü işlerde kullanılan demir halka **2.** İrin birikimi - Astronot, kozmonot - İri taneli bezelye **3.** Uluslararası Kalkınma Derneği (kısa) - Mecazen genellikle kaçınılmaz kötü talih - Bir ilimiz - Osmiyumun simgesi **4.** Çapraz düğmeli, ipek veya sırma işlemeli bir tür kısa yelek - Elmasın değerini belirmekte kullanılan birim - Şehir **5.** Atın başına ve boynuna takılan süsler - Keyfiyet, mahiyet - Eklem bacaklıların ve kabuklulukların örteneğini oluşturan, dayanıklı ve esnek organik madde - Kalça kemiği **6.** Taşıma, taşımacılık - Kimi yörelerde domatese verilen ad - Yardım parası **7.** Küçük mağara - Zikreden - Hoşgörü, müsamaha - Yabani hayvan vurma işi **8.** Devlet İstatistik Enstitüsü (kısa) - Kavisli, kısa, uç bölümü geniş, kabzasına doğru daralan bir tür kılıç **9.** Burçlardan biri - Favori - Müzmin, süreğen hastalık **10.** Damarlı ve yarı saydam bir Kadıköy taşı türü - İnsanda hayranlık uyandıran **11.** Havaya fırlatılan bir plâkanın vurulması ilkesine dayanan atıcılık dalı - Ülkemizin plakası - Argoda aptal, bön, kolay aldatılabilen kimse **12.** Hitit - Olumsuzluk anlatan ön ek - Maksim Gorki kitabı - Bir nota **13.** Değme - Üzerinde kitap okunan, açılıp kapanır masa **14.** Bir çocuk oyunu - İsteklerini işverene kabul ettirmek için işçilerin, hep birden işlerini hep birden bırakması - İflâs **15.** Bağırsakları örten karın zarı, periton - Izgara - Taneli bir meyve - Duman karası **16.** Paylama - Solak - Bunama **17.** Trabzon'da ki tarihi manastır - Yapma, etme - Eziyet - Çok gelişmiş **18.** Özür dileme - Gagasındaki deliklerden rüzgâr estikçe türlü sesler çıktığına inanılan bir masal kuşu - Matematikte 3,14 sayısı **19.** Boyun eğme - Kesimlik hayvan ticareti yapan kimse - Lezzetli - Mal, ticaret malı **20.** Sıhhat - Kestanenin dikenli olan dış kabuğu - "..... Altuğ" (fotoğraftaki aktris).

GEÇEN SAYININ ÇÖZÜMÜ

Adres: Hasanpaşa Mahallesi
Sarayardı Caddesi
Khalkedon İş Merkezi No: 98
Kadıköy / İSTANBUL
Tel: (0216) 348 70 60
İlan/Reklam: (216) 345 82 02
E-posta: gazetekadikoy@gmail.com
Dağıtım: Mehmet Gündoğdu
(0532) 727 01 07

www.gazetekadikoy.com.tr

GazeteKadıköy

Yıl: 27 / Sayı: 1318 HAFTALIK BAĞIMSIZ YEREL GAZETE 28 KASIM – 4 ARALIK 2025

İstanbul'un vapurları ve Kadıköy

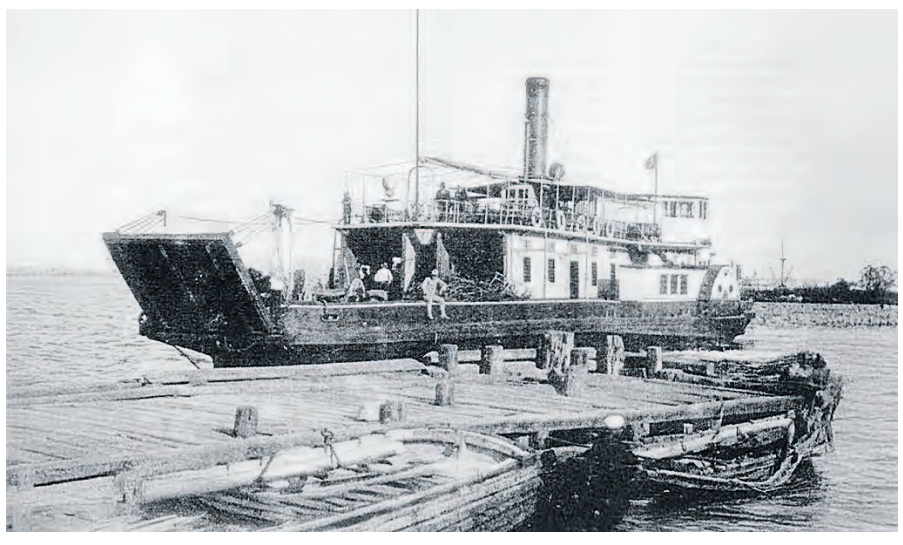
PINAR ERKAN

İstanbul'da deniz ulaşımı kayıklar aracılığıyla yapılıyordu. Buharlı vapurların işlemeye başlaması 19. yüzyıldır. Vapurlardan önce sadece kayıklar aracılığıyla bir kıyıdan başka bir kıyıya gitmek mümkündü ancak Boğaz'ın iklimi, sert rüzgarlı havaları, akıntıları ve şiddetli poyraza karşı kas kuvvetiyle işleyen kayıklar, gerçekten ürkütücü ve sıkıntılı olabiliyordu. Şirketi Hayriye vapurları 1851 sonrası işlemeye başladı. Böylece ilk defa İstanbul kıyıları birbirine toplu taşıma ile bağlanmış oldu. Özellikle Anadolu yakasına ulaşmak kolaylaştığı için Kadıköy'ün kentsel gelişimine olanak veren dönüm noktalarından biridir.

Vapurların işlemeye başlaması büyük bir yenilik ve imkan sağlıyordu ancak günümüzdekilere benzer rıhtım iskelelerin yapımı 19. yüzyılın son çeyreğini bulduğu için vapurlardan kıyıya ulaşmak yine de meşakkatliydi. Gemiler kıyıya henüz tam yanaşamadığı için açıkta demir atıyor; vapurla kıyı arasında yolcuları kayıklar taşıyordu.

Haliç çevresi de dahil olmak üzere vapurların artması, kayıkçıların işlerini bozmuştur. Geçmiş yıllarda meydana gelen minibüs hattı mevzuuna benzer vakalar, kayıkçılarla o devirde yaşandı. Kayıkçılar kazanç kapılarını toplu taşımaya kaptırmamak için direnç gösterdi. Başta vapurlar insan taşıyıp yük taşımadıkları için kayık ve mavnalar iş görebiliyordu. Ancak 1870'lerden sonra yük de taşımaya başlayan araba vapurları devreye girdi. İngiltere'de inşa ettirilen Suhulet'in Üsküdar sahiline yanaşması engellenerek ilk direniş yapılmıştır. Fakat orduya ait mühimmatı Üsküdar'a geçirmekte olan komutan hiddetlenerek topları göstermesiyle geri çekilen kayıkçı ve mavnacılar, yeni ulaşım araçlarına yenilmiş oldular.

1870'lerde Osmanlı denizlerinde üç yerli denizcilik şirketine karşılık on beş yabancı işletme taşıma yapıyordu. Kent içi ulaşımda üç yerli kuruluş İstanbul halkını kıyılar arasında ulaştırıyordu. Şirket-i Hayriye işletmelerinde yabancılarla birlikte devlet ve saray erkanından hissedarlar bulunmaktaydı. Devlet ileri gelenlerini taşımak için Abdülmecid döneminde bir "Vükela Vapuru" tahsis edilmişti. Fuat Paşa, Saffet Paşa ve Hekimbaşı İsmail Paşa vapura özel bir merasimle biniyorlar. Üstüne üstlük teşrifata aykırı hareket eden olursa cezalandırılıyormuş da. 1874 yılının güzel bir Haziran gününde Şeyhülislam Ahmet Muhtar Efendi, özel kayığına binmeyip ahaliyle birlikte vapuru tercih ettiği gerekçesiyle, görevinden azledilmiş.

Şimdikine kıyasla vapur yolculuklarının bir hayli uzun sürmesi yolda oyalanmak için eğlence icat edilmesine sebep olmuş görünüyor; zira millet oturacak yer bulamazken dört adımın birinde tavla oynayanlara rast gelinmesi, "oldu olacak tavla vapuru siparişi verin" alaylarına neden oluyordu. Yetmezmiş gibi Lloyd Kumpanyası tarafından işletilen vapurlarda rekabet hırsıyla gayrımüslim yolculara şarap ikram edildiğinin duyulması küçük çaplı bir olaya neden olarak gazetelerde haber yapılmıştır. Köşe yazılarında "... ağa, mösyö, ahbâr çelebilere mezelenmek için çiroz kızartıldığı"ndan bahisle vapur işletmelerinin umursamazlığından dem vuruluyordu.

O vakitlerde gazeteler verilen hizmetlerin yetersizliklerini, vapurların kıyıya yanaşırken, yolcu alırken veya açıkta birbirleriyle karşılaştıklarında atlattıkları kazaları da çatır çatır eleştirmekten geri durmuyorlardı. Galiba o devrin gazeteciliğinin en hoş tarafı incelikli mizahla yapılan dokundurmalardır. Tiyatro gazetesinin 4 Temmuz 1874 nüshasında Kadıköy'de atlatılan bir kaza sonrasında, belli ki hizmetteki aksaklıkların giderileceğinden kimsenin ümidi bulunmadığından, hengamede vapurdan denize düşüp muhtemel boğulma riskine önlem olarak yolculara kabak bağlanmasını öneren kinayeli bir örnek okursunuz:

"Pazartesi akşamı Kadıköyü vapurlarından biri ile Şirket-i Hayriye'nin on iki numaralı vapuru yekdiğerine müsâdeme etmiştir. Bu defa eğer ki bir kaza vuku' bulmamış ise de acemi kaptan ve makineciler ile idare olunan vapurlarda kaza eksik olamayacağından, bademâ Azizi-ye ve Şirket-i Hayriye vapurlarına bineceklerin iki yanlarına kabak bağlayacakları mesmûdur."

(Derya Kılıçkaya ve Mehmet Yavuz Erler'e teşekkürler.)

Kadıköy'de baki kalan edebiyat ruhu

● Gökçe UYGUN

İstanbul... Edebiyatın başrollerinden biri oldu her zaman. Kimi şair ve yazarlar, bizzat kendilerinin de sakini oldukları bu kenti kaleme aldılar, kimileri de uzaktan gözlemle yazdılar bu şehri. Peki bu isimler kim ve İstanbul ile edebiyat bağı nasıl?

Bu sorunun cevabını veren bir kitap var; İstanbul Edebiyat Haritası. Yaklaşık 6 ay önce Masa Kitap'tan çıkan eseri hazırlayan kişi ise edebiyat bilimci-araştırmacı-yazar Doç. Dr. Bahriye Çeri.

Sözü kendisine bırakıyoruz...

● Siz tüm İstanbul'u incelemişsiniz ama biz bu röportajda Kadıköy'ü odağa alacağız. Semt semt edebiyat mahfilleri oluşmuş şehirde ama sanki en çok "muharrir yatağı" diye nitelenen Kadıköy'de, değil mi?

Kadıköy'ün edebiyatla ilişkisi çoğu zaman evlerin bahçelerinde, köşklerin salonlarında başlamış. Beyoğlu'nun kalabalık kahvehaneleri, Babıâli'nin resmî daireleri kadar gösterişli değildi bu buluşmalar. Ama belki de tam da bu yüzden, Kadıköy'ün edebî mahfilleri daha samimi, daha içten, daha "ev sıcaklığında"ydı. Erenköy tren istasyonunun yanındaki o meşhur Zürafalı Köşk'ü düşünelim. Münif Paşa'nın konuklarını ağırladığı, bahçesinde sandallarla gezilen havuzun bulunduğu, önünde ise İtalya'dan özel getirtilmiş zürafa heykelinin yolcuları büyülediği o büyük köşk... Orada yapılan sohbetler yalnızca edebiyat değil, aynı zamanda bir İstanbul hayatı, bir kültür panoramasıydı. Sonra Kızıltoprak'ta Leyla Saz'ın konağı... Besteleriyle, hatıralarıyla, konuk ettiği sanat çevreleriyle Kadıköy'ün belleğinde hâlâ yankılanan bir ses. Bahçeden denize bakıldığında, mehtaplı gecelerde belki birkaç dize, birkaç melodi havaya karışıyordu. Cumhuriyet dönemine geldiğimizde bu mahfiller biraz daha kamusallaşır. Moda'da Salah Cimcoz'un evi, yalnızca bir ev değildir artık; gazetecilerin, ressamların, yazarların uğrak yeridir. Bir çeşit edebiyat kulübü gibi, her odasında ayrı bir sohbet, her köşesinde başka bir hikâye döner. Faruk Nafiz- Şükufe Nihal aşkı böyle ortamlarda başlar mesela. Kadıköy'ün kahveleri de bu dönemin sessiz tanıklarıdır. Kalamış kıyısında Şifa Gazinosu'na oturmuş Ahmet Rasim'i düşünün: yanında defteri, önünde deniz; bakınır, yazar, eğlenir, dinlenir... O basit masa, bir mahfil işlevi görür; çünkü yanına uğrayanla başlayan muhabbet, birkaç sayfa sonra edebiyata dönüşür.

"İstanbul Edebiyat Haritası"nın yazarı Doç. Dr. Bahriye Çeri, Kadıköy'ün eskiden beri edebiyatın merkezi olduğunu belirterek, "Kadıköy, artık köşklerdeki mahfillerden çok kafelerdeki sohbetlerle, sahaflardaki kitaplarla, kültür merkezlerindeki etkinliklerle edebiyatçıların yuvası olmayı sürdürüyor" diyor

● İlk roman yazarımızın bile Kadıköylü olması buranın edebiyat damarını belli ediyor.

Evet, ilk romanımız Şemsettin Sami'nin Taaşşuk-ı Talat ve Fitnat'ı (1872) yazıldığı sırada yazarın Kadıköy'de yaşaması, aslında semtin edebî damarını çok erken bir tarihte göstermesi bakımından anlamlı.

● Her dönem edebiyatçıların, sanatçıların ve entelektüellerin buluşma noktası olan Kadıköy'ün bu cazipliği nerden geliyor?

Çok isabetli bir tespit. Kadıköy'ün edebiyatçılar ve sanatçılar için çekiciliği birkaç katmandan besleniyor; mesafe + çeşitlilik + deniz + gündelik hayat + kültürel ortamın eşsiz bileşiminden geliyor.

● Edebiyatçılar Kadıköy'ün en çok hangi semtlerini tercih etmişler?

Çok değişken. Kadıköy'ün aslında pek çok edebiyatçı için bir "sayfiye" işlevi gördüğünü unutmamak gerekir. Örneğin Kerime Nadir, Bostancı'da kendisine bir ev yaptırmış, yaz aylarını burada geçirmiş, ancak kışları Maçka Palas'ta yaşamını sürdürmüştür. Bu ikili düzen, bir yandan Kadıköy'ün yazlık cazibesini, öte yandan İstanbul'un merkezî entelektüel ortamıyla bağını açıkça ortaya koyar. Mesela daha eskilere bakıldığında ise Münif Paşa'nın üç konağı karşımıza çıkar: Süleymaniye'deki konağı edebî sohbetlerin yapıldığı önemli bir merkezdir; Çubuklu'daki köşkü Boğaz'ın sayfiye geleneğine uyar; Erenköy tren istasyonunun yanındaki Zürafalı Köşk ise Kadıköy yakasının simge yapılarından biridir. Müfid Ekdal her ne kadar Paşa'nın burada hiç oturmadığını yazsa da kesin olarak biliniyor ki Münif Paşa 1910'da bu köşkte vefat etmiştir. Mehmet Rauf'un Eylül romanı Erenköyü'nde bir köşkte geçer. Moda, Bahariye, Yeldeğirmeni daha çok sürekli burada oturan yazarların, şairlerin yaşadığı bölgeler.

● Kadıköylü edebiyatçıların eserlerine baktığınızda ortak bir ruh, dil ya da buraya özgü bir atmosfer hissediyor musunuz?

Kadıköy edebiyat tarihinde yalnızca bir mekân değil, başlı başına bir atmosfer olarak karşımıza çıkar. Yazarlar ve şairler için burası kimi zaman bir sayfiye köşkü, kimi zaman bir çocukluk yuvası, kimi zaman da şehrin gürültüsünden uzaklaşılan bir sığınak olmuştur. Kadıköy'ün edebî atmosferi, sayfiye ferahlığı, gündelik hayatın samimiyeti, denizin verdiği özgürlük ve mahalle belleğinin sıcaklığı ile örülmüştür. Kadıköy, edebiyatçılar için yaşanan bir yer, aynı zamanda duyguların biçimlendiği, hatıraların saklandığı ve edebiyatın beslendiği bir ruh mekânıdır.

● Edebiyatçıların yuvası Kadıköy'de, günümüzde bu gelenek nasıl sürüyor?

Bugün Kadıköy'ün edebî mahfilleri, eskisi gibi köşklerde değil; Moda'daki kafelerde, Bahariye'deki sahaflarda, Kalamış'ın meyhanelerinde sürüyor. Mekânlar değişmiş olabilir ama ruh aynı; edebiyat, Kadıköy'de hâlâ konuşmaların, buluşmaların, arkadaşlıkların içinde filizleniyor.

KADIKÖY'DE EDEBİYAT ROTASI

● Kitap, edebiyatseverlere şehri yeniden gezme motivasyonu veriyor. Kadıköy özelinde bir 'edebiyat rotası' çizmek gerekse, mutlaka uğranması gereken duraklar nereler olurdu?

Balık çarşısı ve etrafı hemen birçok yazarın adresini bulabildiğimiz merkez aslında. Nazım Hikmet'in evi, Aziz Nesin'in dedesinin evi, Hulki Aktunç'un evi, Semavi Eyice'nin doğduğu ev, Cemal Kutay köşkü, Ahmet Kutsi Tecer'in evi, Cemal Süreya, Fazıl Hüsnü Dağlarca evleri; Yeldeğirmeni'nde Mario Levi evi, Ziya Osman Saba; Moda'da Müfide Ferit Tek evi, Koço; Erenköyü ve köşkler, Botter köşkleri, Kalamış'ta Bedri Rahmi Eyüboğlu evi, Todori, daha ileride Bostancı'da Hatay Lokantası... İlk aklıma gelenler, ayakta olan gözümüz gibi korumamız gereken adreslerden sadece birkaçı. Rota oluşturup buraları gezmek de korumak için ilk adım bence.

Kızıltoprak Hüseyin Paşa Çıkmazı No:4'ten (Mehmet Ali Ayni Köşkü) Leyla Saz'ın çaldığı piyanonun notaları yükselirdi...

Şair-yazar Celal Sahir Erozan'ın yaşadığı (Mimar Zeki Sayar'ın 1933'te Dr. Gören ailesi için tasarladığı yapı) Bahariye'deki Röntgen Apartmanı

Nazım Hikmet bir dönem Bahariye-Nevzemin Sokak No:16'da yaşadı

"Türk Şiir Kralı" Florinalı Nazım'ın Kadife Sokak (Barlar Sokağı) No: 11'deki evi

Şair-yazar Halit Fahri Ozansoy, Altıyol Şemsitap Sokağı'nda Matmazel Liza'nın pansiyonunda yaşardı

Kitapta yer almasa da Yusuf Atılgan'ın 'yazıevi' olarak kullandığı dairenin bulunduğu Moda/Hacı İzzet Sokak'taki Emek Apartmanı